

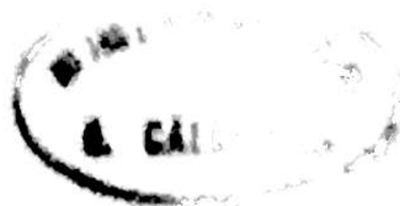
mircea ivănescu

poesii vechi și nouă

mircea ivănescu

poesii vechi şi nouă

PREFAŢĂ
DE
EUGEN NEGRICI

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI • 1999
S.C. EDITURA MINERVA S.A. • BUCUREŞTI

VERSURI
(1968)

DAR SUNT ŞI AMINTIRI ADEVĂRATE

Şi eu am umblat odată cu o amintire
în mâini, strângând-o atent, să nu-mi scape,
(îmi alunecase odată – şi se rostogolise de-a dura
pe jos, am şters-o frumos, cu mâneca hainei
nu mi-a fost frică, amintirile mele sunt mingi –
nu se sparg niciodată, numai că dacă-mi scapă,
din mâini, se pot rostogoli foarte departe –
şi mi-e lene să mai alerg după ele, sau chiar
să mă întind la marginea mea, să-mi las mâna
din ce în ce mai lungă în jos, să fugăresc amintirea.
îmi iau mai bine o alta. şi asta poate fi falsă.)
şi eu am umblat, deci, odată cu o amintire
în brațe – (şi mă gândeam, cu un rânjet
rău, că într-o carte celebră, nu mai ştiu cine
umbla cu propriul său cap prin infern, luminându-şi
drumul). şi parcă nu e tot una?

SCRISOARE

coborând în gară, orice devine posibil
pe lespezile acestui peron –
dacă m-aş întinde acuma, în aceşti oribil
soare de munte, cu un ron-ron

de motan obosit.
nu ar fi acesta un punct de plecare
spre un adevăr osebit
de cel al fetei cu bucle amare

şi albăştrii, despre care tu, doamnă,
nu-mi spui nimic când o vezi?
soarele aici cade într-o toamnă

timpuri e, munţii, prin verzile lor zăpezi
de ace de pin, mă fixează.
remuşcarea, strânsă la soare, toarce, visează.

JOC DE ŞAH

sau se poate face un colind sentimentul acesta mereu mişcător
ca al apelor unei mlaştini, de unde noaptea numele ei
dansează încet ca o ceaţă, pot sta în faţa a două închipuiri
încremenite în jilţuri cu speteze înalte
şi ascultându-mă. şi eu ca în fata curţii, cântând
amintiri disonante (care nu mai au nici o legătură cu ea),
dar care, asemenea unei melopei, îşi termină fiece stanţă
cu numele ei. şi ei mă ascultă
(dar eu sunt într-o stare de spirit melodică,
cum mi-a spus stăpâna fluidă a chipurilor ce mă ascultă
aşteptând, cu mâinile sprijinite
de rezemătorile sculptate – şi degetele ei urmăresc
inciziile încurcate în lemn, ca nişte vorbe încete).
dar eu i-am spus într-o seară fetei cu încheieturi subţiri
şi voce fărâmicioasă – de care rar îmi amintesc,
fără emoţie continuată – i-am spus

„în paharul acesta, prea mult deschis la gură
ca să-mi placă, este o băutură melodică".
şi ea a băut, şi s-a scuturat lent
– fără să participe la gest. – eu pot povesti despre asta acum
şi asemenea regelui şi reginei într-un joc de şah,
ei mă ascultă în scaunele lor lent sculptate.
dar cea despre care eu povestesc cu vorbe ocolite
pentru ei nu e reală.

CÂNTEC DE ADORMIT ELEFANTUL

cu grijă întâi, să-i aşezi umbra
în nişa peretelui – fii
atentă la aburii străvezii
ai gândului lui singuratec, la sumbra

încreţire a pielei pahidermatice
după umeri – să ştii
că din colţii lui, noiţe hieratice
urcă pentru degetele tale portocalii.

orişicâtuşi de puţin te-ai mişca,
să ştii, contează enorm,
chiar şi cei mai calmi elefanţi
îşi tremură trompa când dorm.

jocul apelor lângă tine
ale somnului, aşteptând
destrămarea celor mai fine
cearcăne ale celui din urmă gând

până adoarme, şi se întoarce
imaginea clipind obosit,
şi ceasul se rotunjeşte şi toarce
câte-un minut clipocit.

orişicâtuşi de puţin te-ai foi
contează enorm
elefanţii aud
şi când dorm.

când netezeşti cuvertura
mai ales, fii cu grijă
dacă-i tresare urechea, de-a dura
se va rostogoli – şi furişe –

pe carourile ei, cu cuprins
diferit, ascultarea lui străvezie
ascunzişurile muntelui stins
el le ştie.

orişicâtuşi de puţin contează enorm
elefanţii când dorm.

CHEMÂND PISICA

unde e sebastian? dacă ieşim
acum în curte, îi vedem urmele
paşilor prin zăpadă. doar numele
lui ne-a mai rămas. încă puţin

să-l mai strigăm? dar poate
el s-a ascuns singur. însă vezi,
dacă-l strigăm, vorbele ne sunt limpezi
şi înţelesurile şoaptelor noastre toate

se strâng în jurul tău, o, am să strig
după sebastian. dar o cursă rea
pentru tine – e vocea mea
care-ţi mormăie. şi e frig

în numele tău. tu nici nu ştii
cum îţi urcă pe trup sarea cu cristalele ei străvezii.

LUMINĂ IERNATICĂ

dacă ninge astăzi – mi-a spus ea odată –
am să îmbătrânesc cu o mie de ani. şi eu
n-am crezut în singurătatea lentă, mereu
revenind către trupul îngheţat al ei, pe o roată

de spaimă încet rotitoare. eu mă roteam
în jurul ei, în timpul meu, indiferent,
întors cu faţa lucie spre ea – şi neatent
împingem la o parte gândurile pe care nu vroiam

să o las să le vadă. şi când am privit pe fereastră,
am avut viziunea zilei de apoi, când în preajma noastră
se va fi deschis iarna. am văzut-o rătăcind prin zăpadă.

şi urmele ei strâmbe urcând spre clopotul coborât
al singurătăţii, pândindu-i gesturile, deodată
risipite, îngropate în zăpadă, în pustiu, în urât.

VICLEIM

să facem un vicleim pentru ea, pentru fața ei
atât de indiferentă încât nici nu credem
că e nepăsătoare de fapt, pentru ochii ei orbi,
pentru mâinile ei reci despre care de atâtea ori
am vorbit cu intenție – și când ea le va ridica încet
să-și acopere ochii – să creadă deodată
că s-a răsturnat în zăpadă, și ninge mărunt
peste ea – să i se pară că aude cum îi cântăm noi –
dar nu ne mai recunoaște vocea.

– mergem prin zăpadă către stea
cu întreită urmă,
gândurile noastre către ea
se fac pân' la urmă

o baladă despre așteptarea
lângă drumul nins,
ascunși printre pomii spulberați cu marea
pală a vântului unde s-a prins

printre ramuri cu lucire dură
câte o privire unde se răstoarnă
chipul ei, acum cu o impură
aură. și pânda noastră toarnă

vreme înghețată peste noi,
și ne-nchide într-un cub de gheață.
și făptura ei răsfrântă, noi
să ne închipuim cum se răsfață

în prea strâmbe jocuri, şi apoi
gheaţa să se aburească.
noi să mergem mai departe, goi
de orice firească

şi duioasă închipuire despre ea.
urma noastră întreită
să se spargă în zăpadă. abea
când o va acoperi, putridă.

neaua lent topindu-se – şi ea
ne va fi uitat de mult,
noi vom şti că pentru-o clipă ea
se va fi schimbat ocult

în colindul nostru îngheţat,
sub fereastra stinsă,
pentru umbra ei-ncercănat
contur, pe fereastra ninsă.

pe urmă ar trebui să se audă vocea lui irod
ţipând ascuţit: stratioate!
(cum o auzeam în copilărie, uimit, neştiind
ce înseamnă) şi vocea soldatului în zale, crispat
răspunzând: poruncă, prea înalte împărate.
dar vorbe din acestea nu mai au înţeles acum.

GELOZIE IERNATECĂ

spre seară, el s-a reîntors, scuturându-şi
zăpada de pe pantofii ascuţiţi ca o flacără
stinsă acum – din fotoliu, unde-l pândeam,
l-am văzut întinzând întâi mâinile către focul

mohorât din cămin – şi apoi – ca şi cum
ş-ar fi amintit brusc, retrăgându-le, înfundându-le
rău în buzunarele hainei, uitată acum
descheiată (zăpada pe flaneaua cu guler înalt –
înadins se uitase cu haina deschisă în vântul cu ace
de gheaţă, înadins – mă gândeam
să-mi muşc buzele). pe urmă, fără să mă privească,
a urcat scara – vroiam să-l strig,
să-i spun că ea doarme, sus în camera întunecată,
(de jos, din curtea cu valuri şuierătoare
de zăpadă rotindu-se albă văzuse şi el,
bineînţeles, că nu e lumină în cameră,
dar urca acum scările trosnitoare ca nişte acorduri
încet calculate, la un pian vechi, înspre ea).
n-am spus până la urmă nimic – s-a oprit
pe o treaptă, cu capu-ntre umeri, aşteptând
să-l chem – îl priveam – în hall focul făcea
umbre şi luminiscenţe şi zgomote de culoare
pe blănile din faţa căminului, eu eram strâns
în fotoliul adânc – mă gândeam că tot astfel şi ea
stă în fotoliul ei de sus, în camera îngheţată,
şi poate i-e frig, cu ochii închişi,.
nici nu-l mai vedeam, oprit pe scară, aşteptând numai
să aud treptele scârţâind, poate am adormit
până la urmă şi am visat restul,
adică pur şi simplu că nu s-a întâmplat aproape nimic.
decât că deodată pisica a fost jos, în hall,
lângă cămin – semn că se deschisese uşa de sus –
dar poate ea însăşi a vrut la un moment dat să coboare
şi văzându-mă de sus, de pe palier,
aici, înfundat în fotoliu, s-a întors.
despre el nu mai ştiu nimic, în seara asta
n-a coborât la masă, am mâncat cu amelia.

SCENĂ DE ROMAN FRANŢUZESC

o poveste cu tineri existenţialişti. odaia imensă,
muzica sfâşiind lumina sub abajururi, zvârlind-o
prin colţuri. grupuri împrăştiate. lângă radiatorul iluminând-o
sângeriu, fata cu părul în ochi şi pe umeri,
înfăşurându-i în ceaţă neagră, densă,
trupul lunatec. la picioarele ei, severi
de jos în sus murmurându-i, bărbaţii bărboşi,
în flanele cu gulere înalte ridicate pe gât (ca şi cum
ar călători pe mare, prin vânt), şi ţepoşi
cactuşi pândind din rafturile bibliotecii.
pe pervazul foarte larg al ferestrei, o fată cu foarte frumoasă
luminozitate în ochi, bând din paharul înalt
un lichid albăstrui – ca lucirile revolverului, ca aztecii
ţipând de spaimă când apune soarele – tineri cu faţa strâmbată
inclinându-se înaintea ei – şi o geroasă
melancolie îndepărtând-o de toţi. în colţul celălalt
cei serioşi mormăind că acuma existenţa precede esenţei
şi fata cu buze subţiri răspunzându-le că în jocul absenţei
oricărei calităţi, fiecare din ei poate fi un proiect
(dar ei ca un cor răspunzându-i – către tine!) ciudate
valuri de fum urcând din muzica spartă
înfăşurându-i, urcându-le ca nişte ierburi pe piept.
mai târziu, când unul din ei o atrage în vălul dens
al dansului, prin camera răsturnată
în alcool nu prea limpede, îi murmură, cu sens
înceţoşat prin răsuflarea mocnind de acelaşi alcool –
am şi eu un proiect – să înnebunesc – şi cu ocol
destrămat o trage spre camera de alături.
însă ea ştie că e un citat – şi râde – şi-l împinge deoparte.
asta e o poveste. noi. de aici mergem şi mai departe.

LA STÂNGA LUI

în romanul pe care tot vreau eu să îl scriu,
are să fie o scenă de tip franţuzesc:
stau lungiţi, unul alături de altul în patul îngust –
camera e foarte veche, cu mobilă de hotel,
şi afară e o dimineaţă cu ploaie murdară –
a început iarna (dar în romanele franţuzeşti,
unde casele sunt întunecate, prea vechi,
şi străzile în cartierele de hoteluri sunt posomorâte,
iarna însăşi este murdară – e o vreme cu ploaie –
zăpada vine târziu). şi ea, alături, îl întreabă deodată:
„la ce te gândeşti?“ – şi el îi răspunde automat:
„la nimic“. (afară s-a făcut aproape întuneric,
deşi e încă înainte de amiază – însă nu trebuie
explicat la ce se gândeşte el – nici nu trebuie spus
dacă într-adevăr se gândea la ceva.) şi ea îl întreabă atunci
„dar de ce ai suspinat?“ el răspunde uscat
(el întotdeauna trebuie să vorbească reţinut, altfel
decât ea – ca şi cum ar merge greoi
prin nisip, singur, la marginea mării,
şi valurile, la stânga lui, şi cerul, o, cerul
cenuşiu şi ploaia lent spulberată –
cerul sub care celălalt, demult, aştepta
îngerii, şi scria elegii) – el îi răspunde uscat:
„nu suspin – respir“. ea îi spune numaidecât
„bine, respiră“.

POEZIA E ALTCEVA ?

nu trebuie să poveseşti în poezie – am citit
un sfat către un tânăr poet – deci să nu povestesc
cum, foarte devreme, ea se scula dimineaţa, şi aşezându-se pe pa

aştepta să i se liniştească respiraţia, cu faţa în mâini –
să nu spun nimic despre chipul ei atâta de obosit
încât i se încovoiau umerii, în faţa oglinzii, când
se pieptăna încet. să nu-mi mărturisesc spaimele
lângă faţa ei înstrăinată, întoarsă de la mine.
să nu umblu cu versuri, ca şi cu oglinda în mâini
în care se răsfrâng acele dimineţi cu lumina cenuşie
dinainte de zori. poezia nu trebuie să fie reprezentare,
serie de imagini – aşa scrie. poezia
trebuie să fie vorbire interioară. adică
tot eu să vorbesc despre faţa ei înecându-se, căutându-şi
respiraţia? însă atunci ar fi numai felul în care eu vorbesc
despre faţa ei, despre mişcările încetinite prin straturi
de remuşcări tulburi, de gânduri doar ale mele,
ale imaginii ei – ar fi numai un chip, o imagine –
şi ea – adevărata ei fiinţă atunci?

PISICA SE LEAGĂ DE CASĂ

dimineaţa m-am întors acasă – mă străduiam să fiu fără gânduri.
trebuia doar să-mi iau nişte cărţi – am intrat repede.
înăuntru, hallul întunecos, cu mobile grele, înghesuite,
şi oglinda adâncă, peste bufetul din fund, pândindu-mă
cine ştie de când – (oricât de repede mi-am ferit capul,
şi m-am surprins zvâcnindu-mi şi mâna peste obraz,
am apucat să mă văd – are să rămână mereu
povestea aceasta cu chipuri despre mine însumi intrând,
într-o dimineaţă, mult după zori, vara, când se face lumină
în casa pustie, unde n-am mai dormit de mult ?)
am trecut repede prin hall. în camera mea era întuneric, aproape
– draperiile trase – patul cu rafturi şi ladă, acum legănându-se,
când m-am oprit, ameţit, în prag, să-mi amintesc ce vroiam

să caut. o, aş fi vrut să stau pe marginea patului, cu capul în mâini
am străbătut camerele. linişte. aer închis. nu mai ştiu
ce am făcut – nu mă gândeam la nimic. când am ieşit
în curte – în lumină, în aer? şi am coborât treptele,
am văzut în curtea mică din spate, pisica. şedea, calmă,
şi mă privea – fără uimire, fără cunoaştere, ca pe o umbră.
dar când am mers către ea, a fugit,
privindu-mă peste umăr. când am ieşit de pe strada mea
era dimineaţă de-a binelea – vară, lumina în care
în copilărie mă duceam la şcoală. şi atunci fără gânduri.
mult mai târziu; mi-am dat seama că nici n-am ştiut
când am început să mă gândesc, atunci, dimineaţa, la altceva.
pisica, n-am mai văzut-o câteva zile după aceea.

DESPRE MOARTE CA REVEDERE

1

sigur că nu este adevărat. murind
nu revezi pe nimeni – moartea este un val lung
care te poartă cu ochii închişi – şi te leagănă
şi la început e un somn, şi pe urmă o uitare –
şi pe urmă timpul îşi pierde orice înţeles,
este numai o linişte care se întoarce asupra ei însăşi
cu un singur ecou – şi acela e-un nimb,
ca flacăra lumânării – şi pe urmă lumina
îşi pierde orice înţeles – şi pe urmă tăcerea
îşi lasă deoparte înţelesul – şi suspendat
în ceva care nu mai are vreun înţeles – şi pe urmă, nici
descărnarea de înţelesuri, plutirea în nimic,
cu scheletul nefiinţei, gură în gură,
nu mai există. pe urmă nu mai este nici un pe urmă
dar nici vreun acum, şi nu mai este nici moarte.

2

dar moartea este o revedere totuşi – însă de partea
aceasta a ei, cel care rămâne îşi deschide
ochii deodată – (şi ceea ce vede atunci
dacă are să uite vreodată, un popor nevăzut de furnici
îi va muşca ochii, şi nu vor mai vedea ochii lui după aceea
decât contururi). cel care a privit moartea
luând chipul unei fiinţe – vede din nou
ceea ce nu s-a văzut niciodată de la facerea lumii,
ceea ce se vede mereu – şi oricât de repede
şi-ar acoperi ochii – oricât de tare
ar gâfâi, să-şi acopere asurzitoarea lumină a tăcerii
din ochi, din urechi – ceea ce a văzut el atunci
a fost înfăţişarea adevărată, a fost
- dar adevărul nu mai înseamnă aici nimic –
a fost ceea ce se priveşte pentru întâia dată
şi fără urmare.

se intră greu în moarte? uneori
se trece atâta de greu prin paloare – rămâne
pe obrazul celui de alături o spaimă care decolorează
trăsăturile, şi le coboară în cearcăne, şi ochii măriţi
nu mai aud răspunsul, şi caută, caută.
pe urmă, paloarea rămâne, aşa cum la bolnavii de cord
obrazul, fruntea capătă o paliditate care nu e
a spaimei – căci prin spaimă treci, şi apoi respiri –
dar lumina aceasta de ceară stă. se moare încet,
desigur, pentru că mâna este obişnuită să încerce

mereu câte un gest, pentru că ochiul vede mereu –
chiar şi nemişcarea, şi chiar
şi întunericul care se lasă – şi înconjoară totul.
şi, de fapt, mai e ceva în trupul acesta atât de ostenit,
că nici nu mai simte trecerea timpului – mai este ceva
care simte lumina, şi bucuria, şi pierderea oarbă a contururilor
şi care mai vrea să mai treacă ceva din toate acestea
pentru ca mâna trupului ostenit să poată reîncepe
gesturile care să înconjoare obiecte – şi ochii să vadă
şi trupul întreg să respire, mereu, în timp ce un om,
sub flacăra palidă care i se aşează pe faţă
trăsăturile i se schimbă, mai caută încă.
şi pe urmă când, în sfârşit, chipul se opreşte, şi nemişcat
aşteaptă acum veşnicia – nici atunci
nu s-a terminat totul, căci spaima care ne-alungă
în noi înşine când privim nemişcarea aceasta, ne fugăreşte
până când ne auzim chinuiţi respirând, spaima aceasta
o mai bântuie pe fiinţa de alături, întinsă într-un lent
pat doar cu câteva flori, cu tremurul luminii mate
şi cu tăcerea pe care, vezi, nimic n-o mai sparge. spaima aceasta
înseamnă că nimeni nu moare, cel puţin încă un timp,
câtă vreme ţi-e frică privindu-i pe cei care au murit.
şi poate că aşa e mai bine. se moare greu. nemişcarea,
tăcerea, lumina gălbuie şi spaima –
ochii închişi, adânciţi, buzele strânse, decolorate,
– toate acestea sunt semne. dar moartea rămâne
şi în cei care sunt încă vii şi privesc. şi moartea, în cei vii,
nu mai e nemişcarea – chiar dacă a spaimei desigur.
moartea e o lumină decolorată. privirea spre ea
e şi frică şi flacără scurtă – mată, gălbuie – şi oarbă
aşezare de vorbe.

acum foarte mulți ani, am fost într-o seară în orașul acesta
unde lumina soarelui este mai slabă, și marea
la capătul vreunei străzi se deschidea, cum credeam eu
pe atunci că aveau să mă privească, cine știe când,
mai târziu, în viață, ochii albaștri ai vreunei iubite
eram foarte mic (fusese o ocazie
să mergem în acest oraș, pentru două-trei zile,
și mama se bucurase mult că mă putea lua și pe mine –
să văd marea) cum am ajuns, m-am îmbolnăvit –
(eu, în copilărie, aveam des crize de febră).
seara mama a stat cu mine în camera hotelului –
mi-au adus de la restaurantul de jos un ceai
într-un pahar cu suport de argint.
a trebuit să plecăm – eu și mama – a doua zi.
la amiază eram acasă.
nici n-am prea fost bolnav. în aceeași zi,
îmi amintesc, am stat lungit pe covor, în sufrageria mare,
și am citit cartea „arcașul verde". îl invidiasem pe fratele meu
– care rămăsese acasă – pentru că o citea în ajun.
acum, după aproape o viață, sunt iarăși în orașul acesta –
stau în restaurantul de jos – unde atunci n-am intrat, –
și beau alcool tare. a trecut, într-adevăr, o viață.
mama se bucurase mult de ocazia aceea să meargă la mare.
fusese cu ani înainte, când fratele meu și sora care a murit
înainte de nașterea mea erau mici.
mama a mai fost după aceea la mare o dată –
după ce s-a sinucis fratele meu – cam la cinci ani după ce eu
i-am risipit acea bucurie, cu boala mea bruscă.
a mai vrut să meargă o dată, încă mulți ani mai târziu,

în vara dinaintea iernii când a murit. medicii nu i-au dat voie
acuma, eu sunt aici, stau la masă și scriu
e noapte acum. astăzi a fost senin, lumină albă de soare,
și marea, albastră, la capătul străzii din colțul restaurantului

„FRIG AICI, FRIG LA VOI"

când s-au întors, după înmormântare,
în camerele mici, bătrâna s-a suit repede în pat
(asta, își spunea povestitorul, seamănă
cu vorba de spirit a unui francez care știa
întotdeauna ce are de făcut și care spunea:
„când nu știu ce să fac, mă sui în pat").
bărbații s-au așezat în jurul mesei – însă
sticla de țuică au scos-o mai târziu – acuma
ședeau doar, calmi – sau poate obosiți – pe scaune
și se gândeau cum să înceapă discuția.
o mătușă, încă elegantă, s-a lipit iute de sobă –
era un loc care, mai târziu, când în cameră
nu li s-a mai părut atât de cald, avea să fie râvnit
și de ceilalți – unii erau risipiți
prin odaia, de altminteri foarte mică – sora
s-a dus să facă niște cafele – și verișoara
din capitală s-a așezat la fereastră, în colțul
cel mai înfrigurat. afară se făcuse noapte
cu zăpadă adâncă pe garduri, pe străzile foarte înguste
în curtea prelungă a casei lor, și ningea
grozav. în cameră era o lumină
foarte albă. din când în când – începuseră
să se certe de-a binelea – se auzea din pat
de sub pătura colorată, vocea bătrânei

spunea – „frig aici, la voi“, nimeni – nici chiar
verişoara din capitală – n-o lua în seamă.
povestitorul îşi lua note mintal – mai târziu
(după ce băuse şi el ţuică mai multă).
s-a dus în bucătărie – îşi însemna într-un carneţel –
sora l-a întrebat – „ce faci tu aici?“
el a ridicat capul, a privit-o.

POEME (1970) • POESII (1970)

MOPETIANA

MOPETE ŞI IPOSTAZELE

mopete scrie un poem despre mopete
stând la masă în local, scriind aplicat
un poem despre mopete – (mopete are pe masă un tom complicat
cu minunății despre evul mediu – şi pete
de cerneală pe degete, de mult ce-şi scoate notițe).
mopete din poemul pe care-l scrie el însuşi
îşi face închipuirile lui despre dânsul şi
crede că este independent – însă bufnițe–
semne ale rațiunii – îl pândesc pe propria lui frunte,
pentru că ele ştiu că el este doar o creație
care depinde de orice măruntă aberație
a lui mopete, când vrea să se încrunte
fără motiv, şi îl uită. mopete s-a răsturnat.
care din ei? el – celălalt? celălalt?

O IPOSTAZĂ REA A CÂINELUI DE AER

mopete, într-o seară spre zori, trezindu-se să bea apă
din cutia de conserve de pe noptiera lui galbenă,
i s-a părut că vede lângă pat o formă plecându-se mioapă

spre el, amuşinând ca un câine, şi cu limba ei reavănă
lingându-l pe obraz, şi pufnind – dar el,
mopete, s-a tras spre perete – însă îi era sete,
şi nu putea – de forma care pipăia după el
prin pat – să ajungă la cutia unde-şi turnase pe îndelete
de cu seară apă amestecată cu săruri de baie –
lui mopete îi era frică să n-o răstoarne forma, să-i ude
patul – şi pe urmă îi era şi sete – însă pe unde
să se strecoare – se gândea – să ajungă la cutie? o claie
de păr – a formei – i se tot vâra în obraz.
asta ne-a povestit-o mopete. nu ştim de ce face atâta caz.

PRIMA ÎNFĂŢIŞARE – CEŢOASĂ – A BUFETULUI TERMITA

cum se făcea noapte în oraşul de munte – repede – cum
mopete amintindu-şi apoi, mai târziu,
de iarna cu ploi revărsate pe străzile în trepte, cu alburiu
colorată amintire despre bufetul pe pantă, cu fum
năpădit de pe muntele de deasupra,
se plimba muşcându-şi unghiile, şi ştiind
că dacă s-ar fi întors acolo, să vadă cum se aprind
felinarele în faţa firmei cu scris de insectă, asupra
lui n-ar mai fi coborât clopotul transparent
al dorinţei pentru fata de atunci, pentru acel lent
surâs care se răsturna cu ploaia pe strada
în treptele sparte, – clar cum se făcea noapte la munte,
pe strada care există şi, acum. mopete e prada
unor amintiri pe care nu mai vrea să le asculte.

BUFETUL TERMITA – ADEVĂRATĂ PREZENTARE

bufetul termita este de departe cel mai mare bufet,
spune mopete când vine vorba – şi încet
îşi face replici pe care şi le repetă, în secret
să le poată spune când cineva nu-l va crede. eu cred,
se gândeşte să spună mopete, că bufetul termita
nu este ca oricare din altele săli cu încetinita
ardere a vremii pe mese. pe lustruita
tejghea de zinc care răsfrânge obosita
lumină a becului dintre sticle. (însă mopete nu spune
că în serile când mergea la acest mare bufet
se simţea alunecând, destrămat de timp, şi încet
legănat, şi brazii începeau să se adune
la ferestre, pânditori şi mahmuri.
serile lui mopete atunci erau foarte tulburi).

PREZENTAREA PRIETENULUI TATĂLUI LUI VASILESCU

mopete a fost astăzi la teatru cu o fată
şi l-a văzut prietenul tatălui lui vasilescu –
l-a şi strigat – mopete a privit-o cu înţeles, cu
candoare, pe fata de lângă el, şi a trecut cu faţa îngheţată
mai departe. piesa era foarte frumoasă.
fata de lângă mopete – nu era tânăra nefa –
asculta atentă. mopete îşi spunea – acum se va
întoarce să te privească – şi avea faţa serioasă
de tot. se făcea că se uită pe scenă.
la un moment dat, fata s-a întors spre mopete

şi s-a uitat la el cu uimire parcă (şirete
sunt fetele, îşi spunea mopete). ca o antenă
ridicată, mopete se străduia să audă ce tot gândea
fata de lângă el. prietenul tatălui lui vasilescu râdea.

PREZENTAREA LUI V ÎNNOPTEANU

v înnopteanu în marele său jerseu verde
a trecut pe sală, ca o părere, privindu-ne
prin ochelarii săi, înconjurându-ne
cu zâmbetul său sever. de
departe este v înnopteanu cel mai mare
meditativ, spune o parte din noi –
şi altă parte îl urmăreşte, cu câte doi,
câte trei paşi în urmă – şi arare –
ori încearcă să-l pipăie şi să strige
că este adevăratul nostru prieten, şi nu
doar o părere despre v înnopteanu.
dar pe urmă stăm la masă şi ne gândim
că am putea începe un bridge
cu v înnopteanu, cu mâna moartă, cu prietenul său sibilin.

MOPETE ŞI FICŢIUNILE

mopete citeşte atent despre figmenta heterocosmica –
adică despre ficţiuni imposibile în cadrul acestei lumi –
şi care proiectează globuri cu încărcături de frumos, în câte un
punct al lumii – şi acolo, în explozii canonice

răspândesc splendoarea dens-fulgurantă. mopete
se gândeşte că poate tânăra nefa se împarte-n
esenţa ei în astfel de figmente, pe care baumgarten
le rosteşte armonic în cercul teoriei, şi pe îndelete

le măsoară orbitele. tânăra nefa e una din liniile
de magică simpatie în care se face sensibil frumosul.
aşa crede mopete. (în apele lui lăuntrice, actiniile

unor gânduri concupiscente pendulând lent
o înconjoară pe tânăra nefa, tăcute, în ososul
ochi al stâncilor din adâncuri răsfrângându-se somnolent).

MOPETE N-A CITIT „FRUMOASA FATĂ DIN PERTH"

mopete, gândindu-se la bruna rowena îşi aduce aminte
de o carte groasă în care se scrie amănunţit
despre o fată încă frumoasă. şi în jurul ei, înrăit,
timpul îşi face umbre cu spade vibrând zgomotos. („şi te

trage-n adâncuri", îşi spune mopete, îndepărtându-se
– însă păstrând ochiul lăuntric clipitor cu resentiment
către ceea ce a văzut. „te trage într-un orb, somnolent
strat mişcător de vreme – unde oricare gânduri se

preschimbă în decoloratele lor nuanţe, şi se pierd").
mopete nu a citit atunci cartea, acum e târziu.
nu mai întârzie nici în mopete vremea. e un inert

arbore, aşezându-şi într-un aer lăuntric crengi, alburiu
conturate în ceţuri. e asediat acuma mopete
de gânduri, peste care toarnă plumb topit – şi cu urlete.

MOPETE L-A CITIT PE THOMAS MANN

așadar mopete e oprit într-un timp sufletesc vrăjit,
ca pe un munte magic, unde, de jur-împrejur, ninge și stau
uitându-se pe fereastră mai mulți, plictisindu-se, sau
făcând teorii despre timp. este un obosit

drum prin camerele de la parter – de la sala de mese
de pildă – spre odăile cu numerele pe uși, unde, de pe terasă,
poți să admiri acea foarte lentă liniște și aleasă,
a ninsorii în vale. mopete, așadar, în unele, reculese

opriri lăuntrice, stă acum, și lasă timpul să treacă.
și ninge. și e o iarnă fastuoasă. dar dacă
ar exista cronicarul – de pildă prietenul care citează

din pictorul vasile – atunci s-ar gândi și ar spune
poate și altceva. acum, în mopete o trează
lampă de timp sufletesc își lasă clarul să se adune.

EXEGEZE

i negoescu de fapt a și scris un mare eseu
despre asta, arătând că ei, cu nedumerirea
lor. nu fac decât să adauge falduri la vălul greu
de taină din jurul lui v înnopteanu și al prea

delicatei lui bufnițe blonde. v înnopteanu
a citit acest mare eseu și a surâs mulțumit.
bufnița blondă a închis unul din ochii ei limpezi, și nu
se poate ști exact ce a gândit.

cât despre gogo zagora, împreună cu nora
lui – aceştia pe bună dreptate se bucură mult
căci ei pot comunica la un mod mai ocult

cu delicata bufniţă blondă. (godo zagora
nu vorbeşte în aceste discuţii încete
cu delicata bufniţă blondă deloc despre mopete.)

ÎNSĂ ŞI BUFETUL NURCA

mopete, în această amiază cu soare lăptos,
aşezat la masă în curtea, cu mult ciment plumburiu
pietruită, a bufetului nurca, îşi spune – am să scriu
despre remuşcările mele care vor să mă tragă în jos

în apele dense ale conştiinţei de mine însumi – am să
scriu în sfârşit un roman lung cu personaje nenumărate.
(în jur, amiaza se răsturna înspre ploaie, – şi mate
pale de umbră peste curtea de piatră iar se revarsă

şi-l înconjoară cu răutate meticuloasă acum pe mopete).
alături, pe stradă, trece un tramvai, şi o foarte ciudată
fiinţă din vagonul, altminteri pustiu, aşezată

lângă fereastră, îl priveşte sticlos pe mopete.
mopete ştie că nu-şi va scrie niciodată marele său
roman – se joacă numai cu vorbe cu înţeles rău.

PREZENTAREA LUI EL MIDOFF

el midoff, ca un tigru, tigru arzând
luminos în pădurile nopţii – astfel străbate

el acum gândurile lui mopete, şi înciudate
iazuri de aşteptare se deschid sub lună blând

oglindindu-se-n ele – şi mai răsună
urarea – noroc la vânat –, ca în cărţile junglei.
astfel el midoff îl bântuie pe mopete, şi prelung îi
înconjoară însingurarea cu câte o rună

a seninătăţii, ca cele scrise pe zidul lent năruit
ale templului îngropat în ierburi. pe mopete
aşadar tremură acuma în lună scrierea cu tăinuit

înţeles a lui el midoff care, pe îndelete,
a vrut să spună acolo un adevăr. astfel noaptea mopeteină
arde cu flăcări mici. iar el midoff trece – regească felină.

CITIREA CĂRŢII DE VISE

transcriind el midoff acuma cu grijă un mare
vis al său care se petrece într-o ceainărie cu aburi
aromaţi şi adormitori, mopete l-a citit cu mahmuri
ochi lăuntrici deschizându-i-se către amintiri arare

ori invocate – mopete nu cu plăcere îşi aminteşte
de vremea când el bea ceai la bufetul copaia,
sub privirea sticloasă a bufniţei maia
împăiată din sarcasm de proprietăreasă. orbeşte.

se întoarce mopete în amintire, cu mâinile întinse
adică – să nu răstoarne vreo ceaşcă pe mesele ninse
cu marmoree răceală din bufetul copaia. pe când

el midoff în visul său e aplecat spre esenţe,
descifrând înţelesuri hieratice, aprinzând luminiscenţe
în ochii umbrelor pe care le atrage, le destramă pe rând.

ÎNŢELEPCIUNEA SUPERBISSIMA

a

mopete citeşte despre georg-cristoph(er) lichtenberg
şi cum acesta ştia că înainte de a se naşte
fusese mort. mopete îşi spune că el însuşi cunoaşte
spaima aceasta de nefiinţă, care asemenea unui iceberg

pluteşte pe mările timpului lăuntric. şi mopete
care ştie că prietenul său el midoff l-a citit
pe acest visător cu spânzurători înrăit
înconjurate de lumânări şi de paratrăsnete

îşi mai spune – el midoff, desigur, din nefiinţa
lui g cristoph lichetenberg în preajma visării
îşi face coroborări, şi opune mirării

celor din jur făclia aprinsă a
rugului din care renaşte – şi de aceea acum
el midoff ne ignoră, ne învălătuceşte în fum

b

în mopete, a doua zi după ce el midoff
l-a întâlnit, e o linişte bântuită
de nişte albine de sticlă, şi care ezită
în zumzetul lor, altminteri tihnit.

(doar câte una izbită de frigul mai dens
al privirilor lui el midoff cade jos şi se sparge.
din cioburi înfloresc îndată monastice alge
care se adaugă tăcerii cu răsunet imens

boltindu-se în mopete). mopete
în această a doua zi deci se gândeşte
că antropozoful troxler l-a refuzat pe

editorul brockhaus, când acesta, împărăteşte,
l-a ispitit să-i dezvăluie nişte gânduri ale sale.
deci nici noi, îşi spune mopete, să nu mai facem remarci personale.

TERRIBILIA MEDITANS

e ca o înmormântare, îşi spune mopete,
plimbându-se pe o stradă pe care nu a mai văzut
până acum, şi plouă în jurul lui, şi din bocete
fumurii se face un abur urât

care-l înconjoară pe mopete cu un miros de câine.
mopete mergând, cu ochii minţii sale priveşte
cadavrul cu faţa în sus, şi, fireşte,
înconjurat de danteluri, în jurul lui ne-

pătruns de minuţioase flori moarte
acoperindu-l, mopete, mortuar,
se plimbă într-o vedenie. plouă. şi şoapte

cu arginturi funerale închipuie un dar
somptuos pentru spaimele lui acuma mocnite.
mopete e singur în oricare din amiezile acestea cernite.

CÂNTARE FUNEREALĂ PENTRU MAI JUSTA TRECERE A LUI MOPETE

1. cor de laudă

e albă, trecerea ta – ca un trăsnet încet
care desface carnea-nceputurilor,
pe toate oasele, ca un octet
al îngerilor de moarte, sub liniştea scuturilor.

tot astfel şi prietenul tatălui lui
vasilescu se cuvine să spună
cum coborârea tăcerii este o împreună –
lucrare a demonului, încercănatului.

şi în care mopete a rămas nemişcat
doar de dansul pisicâinilor înconjurat,
şi luminiscenţe ceruite, de o parte, de alta

până ce închipuie un iatac de priveghiu
cu icoane de lemn, arse, privind din înalta
iarnă a peretelui, cu nămeţi vrăfuiţi, vechi,

2. recitativ – prietenul tatălui lui vasilescu loquit

astfel mopete – străbătător vorbelor –
cum să spunem însă că s-a răsturnat în trecut
fiinţa lui – chiar dacă acum
nemişcată? – adaosul acesta urât

al uitării, pe pleoapele lui închise
e fără putere – căci existenţa
nu e clătinată de recurenţa, a
oricâta oară asediind-o, a destrămării, şi se

lasă doar o nemişcată lumină
în care se înscrie acelaşi mopete – şi noi
priveghеam, aşteptând aceeaşi deplină

ţâşnire a lumânărilor – goi
de gânduri. e doar ceea ce nu are
început – nici chiar în nemişcarea lui mare.

3. constatarea dr cabalu

congelată umoare – ca o ninsoare
peste ochiul timpului care a fost
odinioară deschis – deodată o floare
arctică. mată acum, e un rost

l-am deslușit acuma. oprit
la marginea apei, în furtuna cu-ncete
învârtejiri de zăpadă.
    şi răsună înmiit

        bang. bang la porţile cu neguroasă
        ganguri ale lui mopete. o vântoasă
        cu mari fulgi rotitori. şi de rang
        mortuar – bang – a bang.

aplecându-se aşadar. spre faţa lui fără culoare
răsturnată. şi nemairăsfrângând dintre noi
nici o linie a vieţii. din palma cu mare
frică întinsă peste pomeţii lui goi.

(ai lui mopete). bântuiţi de iarnă cu vifor
răsturnându-se prin străzile cu ganguri, portaluri

să constatăm că s-a instalat *rigor mortis* în făptura aceasta.
se reîntorc în valuri

bang, bang. sub gangurile lemnoase
(ale lui mopete) cu sunet de oase.

4. se citeşte scrierea lui mopete (recitativ cu arii)

şi strânşi laolaltă, să dădem ascultare
scrierii lui mopete, un fald.
uriaş de tăcere cuprinzându-ne, cu rare
căderi de silabe picurând din celălalt
plan existenţial.
şi iată ce spune cu fină
grafie în slova din urmă mopeteină:

(mopete loquens postumior)
„retraşi acum sub ganguri geroase
meditabonzi ne-ndreptăm glasul postum

către adevăratele umbre, care se
strâng acum în festivul costum
al gravităţii, şi-mpinşi de urât
bangăne-n porţile noastre un ultim salut"

(ce gândeşte v înnopteanu – arie)

ce departe-i acum de tăinuita vrajă a soarelui
stins – unde vremea nu mai tăinuie, şi nicicând
nu va mai răsări un alt soare – marelui
dom al liniştii i se opune. curând
destrămându-se mopeteine motete,

vom trece, noi cei rămaşi, în alt vrej
spre-a înflori întru gloria lui mopete
adormiți, treji.

(mopete loguentis postumissimum)

din această zi care va destrăma
secolul în cenuşă
ridicăm un cânt de abia
auzit pân' la uşă

(poarta în care răsună bang, bang
bătăile-adormitoare)
către dr cabalu dedicăm larg
desfoliata, mortuara floare.

(prietenul tatălui lui vasilescu ~ arie)

arborescentele lui arderi, stinse demult
în alcool – şi rămase aici,
îi sunt conturul, nici fața lui, mult
răsturnată şi neştiutoare, şi nici

o zeiță care-ar mai fi putut intona
cântul vieții şi morții
nu se va mai putea apropia cu ceva
de canaturile de acum ale porții.
(clavicemballo): coboară ninsoarea, bang bang
prelungindu-se-n ştreang.

5. cor de zeițe

adevărat este – stăm neştiutoare
la marginile acestui prea mare

adevăr – şi se face o seară cu lumânări
şi glorie, şi uitări,

şi pisicâinii rămân pe perete,
şi totul e nemişcat,
legănându-se doar spre mopete,
ca un plan răsturnat.
(rinforzando): bang, bang, mai cu spor,
mopete – excelsoir.

ALTE POESII

CONVALESCENŢĂ

1

ce frig – spunea ea – şi dintr-o dată se face
iarnă – stăm la fereastră, privim
cum ninge şi se face seară. cerul coboară şi tace.
ceaţa pluteşte torcând sibilin –
asemenea pisicii care s-a strâns sub pătura cadrilată
şi doarme – deşi ne urmăreşte abitir
cu ochii închişi, gata să ne oprească deodată
cu privirea ei verde, dacă ne-am mişca pe acel fir
nevăzut al îngânduratei nostalgii spre zăpadă
din camera noastră cu fotolii şi stins,
foc în cămin, încât ne e frig şi nouă. dinadins
a lăsat aici pisica – să ne pândească.
seara e o picătură adormitoare – şi stă să cadă
din cristalul strâns la fereastră. Pisica toarce – cască.

2

în camera întunecoasă – (nu aprindem lumina
de frică să nu se arate umbre tremurătoare și gata
să ne sară în spate), în camera cu pleduri moi
în care se pierd sunetele uscate ale degetelor
noastre, când batem pe tăblia ferestrei. acum
să ne gîndim – putem să începem pe aici
drumul – ca prin zăpadă spre luminoasa ei, și îngustă,
mână uitată pe marginea ninsă în catifea a fotoliului?
dar pe fotoliu, mai devreme, a stat
umbra ei, așa cum noi ne străduim să o credem,
și gulerul pull-overului, urcând, până-i acoperea
frumos bărbia. și era ca în convalescență,
și noi, în vremea asta, în hall, așteptând
ca ea să coboare. s-a făcut noapte. opriți
cu spatele spre fotoliu, batem în geam
și sună veșted, privind urmele prin zăpadă

3

tout en haut de la montagne – clamait sa voix
dans la boîte phosphorescente – j'ai laissé...
mais nous n'écoutons plus – nous avons assez
des paroles et des voix qui disent n'importe quoi

nous avons découvert maintenant
un autre jeu, autrement subtil – le front
contre le vitre, nous pensons
qu'elle est tout près, dans la chambre, rêvant

la tète renversée sur le lourd dossier vert
du fauteuil, et ses doigts, longs et si minces –
nous avons écrit autrefois des vers

merveilleux pour ses doigts qui évincent
toute la sagesse de derrière mes yeux.
disons qu'elle est là, assise auprès du feu...

(3

sus de tot pe munte – clama vocea ei.
din cutia fosforescentă – eu mi-am lăsat...
însă nici n-o mai ascultăm. ne-am săturat
de vorbe, de voci care spun orice.

am descoperit un alt joc, tot blând.
însă într-alt fel mai frumos – stăm cu fruntea
pe geam. ne gândim, cu multe
ocoluri de vorbe, că ea e aici, lângă noi, visând

şi răsturnându-şi capul pe speteaza înverzită
a fotoliului – şi degetele ei, înguste şi îngheţate,
nemişcate acum. am scris altă dată versuri mocnite
despre degetele ei transparente care ne clatină ameţitor,
înţelepciunea sub pleoapele lăsate.
ni se pare acum că ea este aici, aşezată la focul adormitor...

4

et puis, on traverse la chambre, sans regarder
du tout vers la cheminée, où pétille la flamme
ennuyée – qui pourrait jeter de reflets vieillis
dans ses cheveux. arrivés tout près de la porte,
attendre un instant, serrant le loquet dans la main
que nous n'avons jamais osé lever vers ses doigts
(sont-ils și glacés, comme nous en avons si peur

maintenant, en pensant, seulement, à elle,
comme nous nous plaisons à l'imaginer, toute frileuse,
dans le fauteuil, blottie sous le plaid
en carreaux? est-elle pour de vrai
livresquement malade?). une fois sortis,
la main sur la rampe – ou voit, là-bas, dans le hall,
le feu jetant ses charmes sur la grande peau d'ours blanc,
et de petites flammes changeantes sur les gros livres
reliés enfoncés dans le mur. le silence. –
descendre. – mais la laisser ici, toute seule,
dans la chambre battue par les vagues du noir
et ses mains, si froides...

(4

pe urmă, traversăm camera – dar fără să mai privim
spre căminul, unde trosneşte acum flacăra
plictisită – care ar putea s-arunce răsfrângeri îmbătrânite
în părul ei. ajunşi lângă uşă.
să mai aşteptăm o clipă, strângând clanţa în mâna
aceasta pe care n-am îndrăznit niciodată s-o înălţăm
către degetele ei (sunt cu adevărat îngheţate, cum ne e frică
nouă acum, când ne gândim doar la ea,
cum ne place să ne-o închipuim, friguroasă,
în fotoliu, strânsă sub pledul
în carouri? să fie ea cu adevărat
atât de bolnavă, ca într-o carte?). odată afară din cameră.
cu mâna pe rampă – se vede, jos, în hall
cum focul îi face farmece pe blana imensă a ursului alb,
şi flăcări mici, schimbătoare, pe cărţile groase,
legate frumos, înfundate în pereţi. şi tăcerea
să coborâm. dar s-o lăsăm aici, atâta de singură.
în camera bântuită de valuri noptatece.
şi mâinile ei, atâta de reci...)

să ne închipuim că ea s-a dus la culcare devreme,
– noi ne plimbăm gânditori prin camerele pustii
de jos, rar, când ne apropiem de scară, mângâiem încet rampa
şi ne gândim să îmbrăcăm un tricou,
foarte bine mulat pe trup, – încât să ne facem înalţi –
şi să urcăm tiptil treptele, atâta de încet
încât până şi treapta care scârţâie s-ar face o lumină
palidă, ca a lunii, şi în raza aceea de o clipă am fi
ca o umbră arzând cu flacără rece,
până am deschide cu infinită răbdare
uşa camerei ei de culcare, şi opriţi
la marginea patului ei, s-o privim prin deschizătura îngustă
a măştii care ne-acoperă faţa, şi în care suflăm zgomotos,
plecând apoi cu ea în braţe, să ocolim treapta
care trosneşte, de frică să nu se agaţe zgomotul în părul ei,
revărsat ca în pozele cu stafii, pe urmă, prin bibliotecă,
şi ea, reală – trecem prin cercurile de lumină de lampă
spre rafturi – străină şi grea, – nici nu vrem s-o privim
şi mergem încet, pe covorul gros, până când
ne regăsim tot jos, cu mâna pe rampă, cu ochii urcând ca
păianjenii
treaptă cu treaptă, spre palierul de sus,
şi în mâna cealaltă cu paharul înalt.
dacă vrem, putem să ridicăm şi din umeri
când ne întoarcem cu spatele spre scara de lemn, şi intrăm
în bibliotecă, să punem paharul pe măsuţa rotundă,
şi să facem cercuri pe tăblia ei aburită, cu degetul,
ca să nu ne ducem chiar de-ndată la fereastra din curte,
de teama că ne-am vedea, lunecători, şi cu ea-n braţe
trecând prin cercuri de ninsoare, tot mai departe.

6

ce frig e sus în camera de oaspeţi – şi geamul
cum a îngheţat sub florile veştede, cum
dacă ne-am apropia să privim jos, spre curtea clătinându-se
o dată cu licărirea lanternei de vânt, am vedea
urmele unor picioare subţiri, traversând
spre gardul, acum acoperit de forma nedesluşită
a ninsorii de peste zi. şi nici nu îndrăznim.
să deschidem uşa dulapului – nu pentru că ar ţipa
balamalele cu glas de pisică speriată,
ci pentru că ne-am teme că dinăuntru ar luneca moale
o formă necunoscută – poate cel care a stat
noaptea trecută aici, şi nu s-a mai găsit dimineaţa
decât peruca aşezată pe colţul spetezei
scaunului cu trei picioare, de lângă pat.
mai bine deci să încuiem dulapul cu cheia.
şi să proptim scaunul de clanţa uşii spre palier,
şi pe urmă, când deschidem fereastra, şi vântul
face un fascicol alb de gheaţă prin cameră,
să ne tragem pătura peste cap. şi când bate la uşă,
să ne închipuim că este doar o părere.

7

il y en a qui dorment la fenêtre ouverte
vers la cour enneigée – et les flocons qui dansent
toute la nuit dans la chambre font un tapis très lourd,
comme le sentait sous ses pieds catherine.
blottie, sous les couvertures glacés, les yeux clos
et n'osant pas s'avancer vers la porte.
et puis, son mari, s'efforçant d'enfoncer
la porte, l'appelant, lui criant à travers,
le bois si vieux, que sa voix en était

très changée. mais elle, elle croyait
se trouver sur la lande, et le vent, sur son front,
le faisait soudain sourire...

(7

sunt şi cei care dorm cu fereastra deschisă
spre curtea, înzăpezită acum. şi fulgii care dansează
toată noaptea prin cameră fac un covor gros,
cum şi-l simţea sub picioarele îndurerate catherina.
chircită, sub păturile îngheţate, cu ochii strânşi,
nemaiîndrăznind să meargă până la uşă.
apoi, soţul ei, străduindu-se să spargă
uşa, chemând-o, strigând-o prin lemnul
atât de vechi. încât îi era vocea deodată
foarte schimbată. însă ea, ea credea
că fuge pe landă, cu vântul în păr şi pe frunte.
şi râdea, cu faţa în vânt...)

8

Ce plăcut este iarna să stai la gura căminului,
mângâind cu mâna leneşe blana aruncată pe jos,
şi visând la jocul flăcărilor pe tavanul, frumos
luminat sângeriu –, lăsându-te pradă deplinului
reflex de seară care te-nchide în tăcere.
aşa să-i spunem, pândind să vedem cum se schimbă
faţa ei, pe măsură ce îi vorbim, şi se plimbă
– ca şi pisica în cercul de umbră – câte o părere
despre ce crede ea ascultându-ne. pe urmă, să ne-aşezăm
şi noi pe covor, în faţa căminului, şi să stăm
nemişcaţi un timp atâta de lung încât ea
să ne uite, şi crezându-se singură, să vrea,
să caşte, cu mâna la gură, ascultând cum pe gânduri
se strâng umbrele la fereastră. dar de fapt noi suntem singuri

9

dar de fapt, pe coridorul întunecat, spre bucătărie,
este, de când am venit noi aici, un palton atârnat
de un cui în perete, ceva mai încolo de uşa
spre sala de biliard. de fiecare dată când trecem
să-i spunem ameliei să facă poţiunea,
ne gândim – ce-ar fi dacă acum haina aceasta ar întinde
o mânecă moale să ne apuce de încheietură
şi să ne tragă în umbră – sau, şi mai bine,
ce-ar fi ca ea însăşi, ascunsă aici,
strângând haina aceasta groasă în jurul picioarelor
ei îngheţate, ne-ar pune o piedică – şi am aluneca
şi s-ar vărsa şi paharul? dar atunci,
am putea să o prindem noi înşine de picior
când ar vrea să fugă râzând. – poate din cauza aceasta
nu vine ea până aici – îi e frică.

10

din ce în ce mai frig – dimineaţa acum
este ca într-o nuvelă suedeză de un tânăr cu nume atâta de pur
încât ne închipuim că tot ce scrie acolo e doar
descrierea ei –. când deschidem uşa grea din faţă
şi privim curtea albă ca visurile noastre despre faţa ei,
şi ascultăm clopotul de tăcere al cerului verzui
de alb, e ca prima noastră închipuire. putem începe
de aici un complicat drum înspre poartă
(gardul nici nu se vede, acoperit
de zăpadă), şi urmele paşilor noştri
închipuie riduri mici – poate de răutate –
la colţurile buzelor ei subţiate – semn de atenţie?
şi pe urmă ocolul, pe lângă bazinul secat,
este conturul urechii – nu se mai vede, desigur,

statuia înverzită, peste care astă toamnă cădeau castanii
frunzele. pe urmă, înapoi, către casă – e mai uşor
(am gândit odată drumul pe faţa ei astfel
ninsă de noapte). şi când intrăm iarăşi
în hall, tăcerea cu licăriri argintii
– iarăşi ca fruntea ei. mai stăm doar o clipă
cu uşa cea mare deschisă, şi ascultăm iarna, afară.
apoi, dacă o închidem, e ca şi cum am întoarce
pagina în carte, şi ar începe să scrie
despre tot felul de oameni străini. nu ne mai place.
noi despre ea doar vrem să visăm acuma.
închidem deci cartea. ne aşezăm lângă măsuţa rotundă

11

Ce qu'elle est frileuse... nous pourrions envoyer
le chat lui caresser les genoux, en levant
ses yeux pensifs vers elle, pour la faire revenir
vers nous, avec son sourire, un peu las.
Pourquoi ne veut-elle donc pas descendre?
ici, dans le hall, il y a le feu qui crépite.
et on pourrait lui dire des choses merveilleuses,
assis auprès d'elle, devant la cheminée,
peut-être le sait-elle et préfère rester enfermée
là-haut, dans le froid si blanc de sa chambre
mais elle garde près d'elle le chat...

(11

cât e de friguroasă... am putea să-i trimitem
pisica. sus, să-şi frece botul tăcut de genunchii ei, ridicându-şi
gânditori ochii spre ea – s-o decidă astfel să se reîntoarcă
spre noi, cu surâsul ei, puţin obosit.
de ce nu vrea să coboare, de fapt?

aici, în hall, e focul trosnind somnolent,
şi i-am putea spune lucruri minunate şi calme,
aşezaţi la picioarele ei, în faţa căminului.
poate ea ştie asta – şi preferă să rămână închisă
acolo sus, în frigul atâta de alb al camerei ei.
însă pisica o ţine acolo, lângă ea...)

12

încă o zi. dimineaţa e o lumină mai veche.
şi somnul, pe care toată noaptea l-am ţinut în faţa noastră,
luptând cu el, cu spatele spre fereastră,
somnul ni s-a strecurat acum în spatele ochilor
deschişi, şi ne pândeşte, gata să ne surprindă,
cum am rămas în fotoliu, lângă măsuţa cu sticlele,
dimineaţa este un timp care trebuie străbătut
(căci ştim sigur că ea nu are să mai coboare).
şi de abia după-masă, spre seară, când lumina se face
mai blândă – ca şi blana pisicii –
putem începe să o aşteptăm iarăşi. deci, dimineaţa
este o vreme albă.

13

putem însă să ne închipuim că astă-noapte
a fost adevărată scena aceasta – ea stând
în picioare, cu mâna sprijinită alene
de consola căminului. şi privind
nemişcată, flăcările abia murmurând sângeriu
la picioarele ei. (noi, pândind-o din spatele
draperiei – şi, rar, întorcând capul spre curtea
unde ningea cu umbre de fulgi în jurul lanternei orbite).
faţa ei, străină, în penumbră – şi apoi,

ni s-a părut că bate cineva cu unghia în geam
în spatele nostru. şi când am întors din nou capul
spre hall – nu mai era nimeni în faţa căminului.

14

o poveste de iarnă – ca în versurile poetului cu faţa rotundă
şi care a băut atât de multă bere, încât, până la urmă,
l-a înfăşurat un abur auriu, şi rostogolindu-se, şi plutind
a plecat să se piardă într-o pădure de lapte îngheţat.
şi frig. Doamne, ce frig. o poveste de iarnă.
fereastra ca o perlă bolnavă, dar iluminând
cu un rotund geros, până când ei i-au îngheţat mâinile
şi sufla albăstriu peste ele, şi degetele îi erau
albe. vântul trecând peste ramurile luminoase de gheaţă.
dar asta era afară. aici, înăuntru: frigul de perlă
înconjurându-i fotoliul acoperit cu pături şi somn.
timpul trecând cu sunete ample în scoica urechii,
ca versurile despre o poveste de iarnă. şi vânt,
afară, spre fundul grădinii arse, de sticlă, de lapte.
în fundul camerei imense, în faţa căminului, un rotund auriu
rostogolindu-se nemişcat. şi mereu silabele
friguroase, sunând argintii cu voce de iarnă
şi vânt printre crengile străvezii, şi rotundul
imens al timpului povestit rostogolindu-se tot mai departe,
până nu se mai vede nimic.

15

et puis, – si on se disait – par instants
nous la voyons tournant lentement, dans la neige,
dans la danse des vents qui frappent le vitre,
dans le silence des heures d'après-midi déclinant
vers le soir. les yeux fermés, attendons –

peut-être qu'elle va s'approcher, et alors,
en frappant brusquement le vitre de nos poings serrés,
nous pourrions la toucher. – et plus tard,
quand, oubliant, elle va revenir, on aura la preuve
en regardant les traces du sang sur sa poitrine...
alors, fermer les yeux, et attendre...

(15

dar dacă ne-am spune – când şi când
o vedem legănându-se lent în zăpadă
în dansul vântului care bate-n fereastră,
în liniştea ceasurilor de după-amiază, scăzând
către seară. cu ochii închişi, s-aşteptăm.
poate că se va apropia, şi atunci,
izbind deodată în geam cu pumnii închişi
am putea ajunge la ea. şi atunci, mai târziu,
când – ea are să uite – va reveni, va exista o dovadă
pentru cine îi va privi urmele de sânge pe piept
aşadar, să închidem ochii, să aşteptăm...)

16

ce luminiscență ciudată pe măsuța rotundă
printre sticlele cu fațete şi ger alburiu,
şi cu pahare înalte – aici e secretul singurătății.
şi vremea albă se poate schimba. ca atunci când arunci
o privire absentă pe fereastră, şi o vezi deodată trecând
spre gardul acoperit de zăpadă. ai vrea
să te ridici şi să fugi după ea. dar vezi – şi nu ți se pare
ciudat – că trecerea ei nu lasă urme în zăpadă.
este o închipuire, un vis – căci n-ai dormit astă-noapte deloc.

şi acuma, aşezat la lumina geroasă a sticlelor,
este o imagine despre ce ai vrea tu să vezi.
ea este sus. tu dormi, şi în curte
e doar frigul.

17

diseară – îţi spui iarăşi – diseară am să urc
pe scara de lemn cu trosnete încete
spre camera ei, şi cu urechea lipită de uşă
să mi-o închipui – siluetă – prin pături –
căci nu-i mai ştiu faţa. pe sub tăblia uscată
nu se vede lumină – asta ştiu bine.
şi nici nu se aude nimic – e doar frig –
iar a lăsat fereastra deschisă. jos, în hall,
am s-o văd foarte rar pe amelia trecând să arunce
în cămin încă un buştean – a mai trecut deci
un ceas. şi vântul a început iar afară.

18

se cuvine să mai spunem câte o vorbă
şi despre pisică. pisica în fond ştie
ce vrem noi de la ea. şi trece din când în când cu o mică
flacără de frig prin uşa camerei ei. e argintie
privirea pisicii – nu mai e verde.
asta înseamnă că ea i-a trecut mâna peste ochi.
noi nu îndrăznim. ascultăm
în flacăra de cămin gândurile noastre. se pierde
şi prilejul acesta de a şti ce face
ea acum sus. pisica ne priveşte. cască, tace.

WINTER TALE

lui matei călinescu

1

așadar, acuma s-a încheiat în zăpadă rotirea
anului, ca un cerc pe trunchiul copacului –
când îl vor tăia se va spune – iată de aici
până aici a fost în timpul în care noi am trăit
lucrul acela, de care ți-am povestit eu odată.
și încă altele. și așa mai departe. deci, încheindu-se
cercul acesta, să ne închipuim că, mulți ani
mai târziu, o vom trage odată în fața focului,
și arătându-i cu degetul cercul anume –
cum poate s-o mai cunoaște în buștenii aruncați
în soba deschisă – să-i povestim întâmplări
lăuntrice, însă cu poze – unele colorate –
(și s-o pândim cu coada ochiului, indiferenți
însă – ca să vedem dacă ea se recunoaște în vreuna
din umbrele, despre care – noi înșine în umbră –
îi povestim).

primul capitol: e iarnă.
stau cu toții în hallul imens – s-au întors chiar acum
din sufragerie, de la masa de prânz. afară
însă este întuneric – ninge bogat, mortuar ninge, cu un
fel de răutate peste ferestrele casei. s-a făcut seară.
așadar la începutul după-amiezii. stăpâna
casei e încă în picioare – își strânge mâinile prea înguste
în mânecile largi ale rochiei și privește spre lustre
– să le aprindă de pe acum? la ferestre tremur numai
perdelele grele – e vânt, sau s-a strecurat cineva
de afară – și pândește. dintre gemeni, tânărul cinic
și-a tras lângă el măsuța cu sticlele – (și a scos din plic

fiolele să le spargă în pahare). Sora lui vrea
să se plimbe afară. – şi toţi bărbaţii ceilalţi
fac un cor de refuzuri. cel brun, aşezat
la picioarele fotoliului ei, i-a şi înconjurat
gleznele cu mâinile lui subţiri. „Te descalţ
– îi şopteşte – şi am să am şi pantofii tăi. ce fetiş!"
ea îl priveşte scurt – şi atât de absentă.
încât el simte că se răstoarnă într-o ucigător de lentă
cădere în timp fără înţeles. (fratele ei îşi
fixează unghiile în acest timp. şi soţul stăpânei
casei pune buşteni în cămin şi îi priveşte
fix, cu faţa înrăită.) pisica
s-a cuibărit pe covorul care mai licăreşte
agale şi sângeriu, lângă foc. însă frica
înserării coboară, se strânge în pături moi, transparente
de tăcere, în cameră. mişcările lor sunt acuma lente
– şi ce lumină de vacanţă de iarnă.
acesta e începutul. timpul se sfarmă,
şi ce mai rămâne din acest praf mohorât
face pe geam o lumină întunecoasă. atât.

2

capitolul al doilea. aceasta este o scenă lângă fereastră.
el a tras-o de mână într-acolo – şi a răsturnat
la o parte draperia grea de pe pervaz. s-a întunecat
de tot acuma afară. acea lentă tristeţe albastră
care în albul suflat de culoare al ochilor ei se ascunde
este acum mai adâncă. deci ea îl priveşte. şi stau
foarte aproape unul de altul. siluetele lor s-au
înscris pe fundalul şi sângeriu şi cu umbre profunde
al ferestrei, cu draperiile trase într-o parte. în noaptea
din cameră nu se aude ce-şi spun. nici nu-şi vorbesc

de altfel, îşi spune fratele ei din fotoliu. a şaptea
bătaie, foarte încetinită, a pendulei, s-a risipit
acolo, în grupul lor, lângă foc. le tremură încă grotesc
umbrele ei stau la fereastră aici. ninge afară amorţit.

3

când a început să vorbească unul din cei rămaşi
lângă foc. a făcut-o cu vocea atâta de stinsă,
încât un timp, trosnetul buturugilor îi acoperea spusele.
vorbea obosit parcă – şi fără să-şi dea seama când
a văzut că femeia cu părul coborându-i pe frunte în raze
prelungi de întuneric – încă îi acoperea ochii aproape –
se aplecase înainte pe sofaua de dincolo
de dreptunghiul de chihlimbar tremurat al căminului.
despre soarele răsfrângându-şi lumina-n nisip şi încet
când a văzut-o totuşi, a început să vorbească mai tare. povestea
despre soarele răsfrângându-şi lumina-n nisip şi încet.
arzând acolo urmele paşilor. rămâi singur, spunea –
când te opreşti oriunde ai fi ajuns – şi când pleci mai departe,
ştii sigur că urmele ţi se risipesc în praful spulberat şi fierbinte
nu se mai vede nimic – nu se mai ştie pe unde
ai trecut. şi dacă-ţi îngropi faţa-n nisip,
nu mai e decât o tăcere fierbinte răsturnându-se foarte încet
într-un timp numai al soarelui.
                                        ea îl asculta,
toţi ascultau acum vorbele lui – împroşcate
cu ace de gheaţă de vântul care încerca la ferestre,
şi frigul, ca un şarpe prelung, nevăzut, strecurându-se
pe covor de la uşa cea grea dinspre veranda de lemn.
pisica îl vedea poate, căci a scâncit stins, şi s-a tras
şi mai aproape de foc. cineva – o siluetă cu rochie lungă –
gazda, desigur, s-a aplecat şi a luat-o în braţe.

pe urmă. fata care întârzie lângă fereastra din fund.
spre curtea interioară, a revenit către luminiscența
însângerată, la gura focului. era singură.

4

cum moare o ființă? câteodată atât de lent,
încât te obișnuiești cu gândul că are să moară.
vezi cum i se întinde pe față, zi după zi, o gheară
străvezie de suferință. privește-o atent,
căci i se schimbă chipul. rămâne până la urmă
un fulger, orbitor, care se înscrie fără sfârșit
pe față, până când tu trebuie să-ți ascunzi, chinuit,
ochii. moartea e așadar totuși o singură clipă – și care sună
asurzitor, oprind timpul deodată,
oricât de lent s-ar fi târât până atunci.
după o vreme îți poți coborî mâna înălțată
pe ochi. dar chiar și atunci,
ai să-ți aduci aminte.
                                        așa și cel
cu mâinile subțiri și prelungi care a întors primul
cadavrul cu fața în sus – și l-a tras greoi
cu mâinile petrecute subțiori, spre lumina scăzută
a focului. avea fața crispată, și părul ud de zăpadă.
fereastra rămasă deschisă – (de când? acolo, la capătul
opus al camerei imense) arunca pe covor o umbră, ca o pată.
nimeni

nu a țipat. fata care fusese cu fața atât de aproape
de a lui – acolo, lângă fereastră, – a exclamat scurt
cu mâna zvâcnită spre buze. fratele ei a mormăit în fotoliu.
și vântul, care scutura ușa de la intrare...

5

noaptea târziu, când s-a aşezat în faţa pianului,
mâinile îi alunecau atât de leneşe
încât părea că se răstoarnă, după înclinarea planului
lucios, şi cu alternanţe albe întunecate, al cutiei. Şi ce
încet se desfăcea melodia mortuară
în întunericul camerei – şi cât de adânci apele negre,
ale tactului, şi funerarele pale de zăpadă care
băteau spre camera în umbre – şi febre
încetinite îi ardeau sub ochii fetei oprite
în faţa focului, ascultându-l – căci îi zvâcneau mâinile.
el cânta – şi pe clapele adâncite
se desfăceau cercuri de moarte – şi i le
aruncau, ca prin straturi de ape nevăzute, mâinile lui
ei pe faţă. nu mai exista nimic împrejur
decât cercul acesta, mereu desfăcut – (şi încetului
ecou în tăblia cu lustru mortuar, un înconjur
de ţipăt încet şi fără sfârşit răspunzându-i).
el cânta. era numai ea, ascultându-i
ocolurile. şi când a privit-o, era faţa ei
atâta de pură încât ritmul funebru a alunecat
în jurul chipului ei, împietrit.

6

aici facem un capitol despre fratele acelei fete
cu mâini subţiate de frig, – căci şi le strânge mereu
în mâneca rochiei şi ea. (însă – şi asta a observat,
cu voce tare, încă din seara sosirii în casa aceasta de lemn
de atunci înzăpezită şi tânărul care are de asemeni
mâini înguste – însă e poate un gest împrumutat
de la femeia mai în vârstă care este stăpâna
casei. ea îşi strânge, mereu friguroasă, mâinile mici
în manşetele enorme ale rochiei –) să scriem acum

despre fratele ei, care de la începutul după-amiezii
a rămas în fotoliu – numai rar murmurând
supărat, când ceilalţi vorbeau prea tare sau îşi mişcau umbrele
prea repede trecându-i pe faţa întoarsă spre foc.
dar despre el ce putem spune, decât
că. foarte rar, privea, furtiv, şi de îndată
risipindu-şi privirea, gleznele foarte subţiri
ale sorei lui – pe care, mai devreme în seara aceea,
le cuprinsese, o clipă atâta de scurtă
tânărul, acuma rigid, pe blana din faţa căminului.
ceilalţi mai aruncaseră buşteni în foc între timp,
astfel că faţa lui era când şi când luminată,
dar fără expresie.

7

foarte târziu, noaptea, fata cu părul pe frunte
a ieşit în curtea înecată în zăpadă. ningea
ameţitor – cu izbucnirea prea albă, acum răsturnând
în afară sunetul negru, greu repetat în cutia
pianului din hall, lângă forma alungită
în faţa focului. (noaptea, când ninge,
ţi se pare că este o lumină frumoasă, – aşa ştia
şi ea – însă acuma erau numai acorduri funebre.)
ningea. ea a mers un timp prin zăpadă.
în spatele ei, pe faţada spre drumul cel mare,
spre şosea, a casei, nu se vedeau licărind sângeriu
decât două ferestre. (însă ea nu vroia. să-şi întoarcă
într-acolo capul). oricum, după o vreme,
s-a înapoiat în casă, şi a izbit-o peste obraz
sunetul desluşit prelungindu-se, cald, mortuar,
al pianului. şi a închis ochii.

8

mi-e frică – dacă mi-aş ridica acuma mâna
în dreptul ochilor – mi-ar închipui degetele zgârcite

umbre groteşti pe zid, în răsfrângerea de sânge închegat
a focului – umbrele acestea de frică
sunt acuma în afară de mine – însă asta nu înseamnă
că eu mi-am azvârlit spaima acolo, pe zid –
aşa cum, – îmi spusese demult ea, – luther
îşi proiecta spaimele pe peretele boltit al chiliei,
şi pe urmă arunca o călimară pe chipul strâmbat
al fricii lui, – şi nu putea să o sfarme – nu înseamnă
desigur că nu mai este spaima în mine. o, este,
eu pot face numai cu mâinile semne alături,
însă în mine, aici înăuntru –
(sta nemişcată,
cu faţa ascunsă în mâinile, în mâinile ei atât de subţiri,
încât fratele ei, rostogolit parcă dintr-un ocol nevăzut
în fotoliul de alături, în umbră, de unde nu se mai ridicase
toată după-amiaza, părea că se apleacă acum înainte
să o privească – să-i apuce încheietura.
nu a făcut-o. desigur,
şi ea, nemişcată – cu faţa în mâini.
şi vântul, afară, smucind uşa grea. şi pisica
începuse să toarcă lângă fata cu părul căzându-i
acum liniştit, pe frunte).

9

se poate face o dragoste de o clipă – pentru un timp
încercuit de tăcerea de după-amiază prea moale
cu zăpezi coborând pe ferestre – şi liniştea
lividă despre care ştii că urmează peste câteva ceasuri,
când se va face iar ziuă – ziuă cu zăpada pe geam
şi răsturnându-se – o, cât de încet, în camera prea adâncă,
peste licăririle focului închizând într-un cadru de sânge
închegat siluetele din fotolii, de pe sofa, la gura

sobei imense, deschise – şi pe cea întinsă
pe canapeaua, de cealaltă parte, – o tăcere
pentru fata care a rămas cu faţa ascunsă
în mâini – dar acum cu braţele sprijinite
pe rezemătorile moi, ca zăpada, ale fotoliului.
dimineaţa ai s-o uiţi – se vor mişca în jur umbre
şi chipuri. însă acuma, în ceasurile acestea
fără timp, privind-o, închipuindu-ţi trăsăturile ei
încă strânse. de spaimă, încet destinzându-se – poate
a adormit aşa, cu faţa în mâini (n-ai să priveşti
niciodată vreo altă fiinţă astfel să o priveşti doar –)

10

este încă noapte – poţi să-ţi întorci
încet capul – să-i priveşti pe ei, nemişcaţi
în fotoliile lor adânci – fata cealaltă e pe sofa
umbre nelămurite, oprite pe scaune imense –
aşteptând, aşteptând. e ca şi cum ţi-ai privi
propria ta nemişcare răsfrântă într-o prismă imensă,
imagine spartă deodată în cioburi nemişcătoare
şi asemenea una cu alta.
                                        numai că, vezi,
cea cu faţa îngropată în mâini, are părul prea lung
ca să mai fie tot chipul tău însuţi. ai reînceput s-o priveşti
deci poate dacă o fixezi de ajuns
se va ridica în picioare, încet, scuturându-şi
părul pe umeri. o, dar atunci
ar fi deodată asemenea cu nemişcarea prelungă
a formei de pe canapeaua din cealaltă parte
a focului – răsfrângerea imobilei lui, şi adânci
liniştiţi – acum îngheţate – în prisma aceasta
străvezie de spaimă.

11

aşadar – spune acuma bărbatul cu ochelari
– stăpânul casei – şi lentilele îi sclipesc
însângerate, o clipă spre fotoliul de lângă măsuţa rotundă
din care fratele ei nu s-a mişcat toată seara –
aşadar în mijlocul vieţii suntem în moarte,
pătrundem deodată în catedrala uriaşă de frig.
şi nevăzută, fără să ştim cum am găsit poarta,
cum am împins-o – poate ne-a ridicat cineva mâna.
şi singuri:
(şi orga – nu? ţipătul ei ca un trăsnet tăcut
izbindu-te deodată în moalele capului – hai, spune.
spune şi asta –. şi eu pot să-mi sclipesc către tine
o sticloasă lumină dacă-mi ridic acuma paharul.
singurătatea? omul acesta de gheaţă, întins
pe mobila de cealaltă parte a focului. ştie el despre
singurătate, mai multe decât i-am putea spune, tu, eu?
şi tu cu mâinile astea subţiri – cu adevărat străvezii? –
lipite de faţă – tu –)

12

dar dacă m-aş strecura acuma, pe nesimţite,
afară – şi, trecând prin curtea scuturată de vânt
mi-aş lipi faţa de geamul din fund – pe care acum
l-au închis – să-i privesc din afară?
străveziu, ca şi vântul – sau spart în fulgii mărunţi
spulberaţi pe tăblia de sticlă. cum ar fi
privită de dincolo nemişcătoarea lor noapte
de veghe? şi dacă ea atunci şi-ar înălţa capul,
lăsându-şi mâinile moi în poală, ca atunci
când termini de cântat la pian – cum ar fi
faţa ei privită în lumea aceasta de sticlă

şi de penumbră roşiatică? ca într-un portret vechi
pe care-l mai priveşti uneori noaptea, singur,
la licăririle focului? şi este fără viaţă
sub sticla ramei? este ea altceva
decât o închipuire despre o fiinţă care a fost
sau nici n-a fost – a creat-o de mult
– sau de curând – noaptea asta chiar – cineva?
şi dacă închizi ochii –

13

pisica – să ne jucăm de-a căutarea pisicii
de-a buşilea pe covor, printre mobile grele,
cu mâinile întinse în întuneric, – şi umbrele grele
care în copilărie aveau gustul lăptos al fricii,
să ne zvâcnească acum în urechi, şi şoptind,
că nu mai credem nimic – totul e o minciună.
vreau doar să trec pe lângă fotoliul unde sună
în nemişcată tăcere trupul ei, şi să-i prind
o clipă glezna în mâinile mele – un pretext
bineînţeles, căutarea pisicii – un palimpsest
desfăşurat foarte încet, şi pe care am scris
cu litere de întuneric. din vechiul text
nu se mai cunoaşte nimic. (era un scris,
uncial, însă – aşadar, tot despre ea?)

14

acuma, într-adevăr – nu mai e mult până la ziuă –
i-ai putea lua încet încheieturile îngheţate,
şi atâta de înguste, în mâna ta – într-o singură mână –
când îşi va ridica, înfiorându-se, capul vei şti
dacă adormise chiar – şi s-o ridici blând
din fotoliu –. să mergi încet, ţinând-o de mână,

desigur, nu se va strânge spre tine oricât de frig
i-ar fi –, şi s-o duci în faţa oglinzii, ca aici,
lângă tine, şi tot ea în oglindă, şi adânc,
în apele negre ale oglinzii, camera întunecată,
şi tu, alături de ea, în faţa răsfrângerii ei,
să vezi deodată înspăimântat că nu ai chip
de ape negre în luciul ei adumbrit – că nu eşti
acolo, în lumea unde e ea –

LUPTA DINTRE ÎNGERI ŞI NORI SAU DESPRE TRĂSNET

1

ca şi cum, strânşi cu toţii într-o cameră foarte înaltă,
i-am mai privi o ultimă oară – (afară e iarnă,
cu cerul murdar, prelungindu-şi o înceată
lumină, sfâşiindu-şi, alunecate, globurile mai dense
pe geamuri – şi un fel de noapte de amiază),
aici în cameră, foarte sus, aproape de bârnele
străbătătoare, ca vine de moarte, liniştii aceste
se încheie, timpul – timpul privirii din urmă –
şi faţa
lui împietrită – nu se va mai schimba niciodată
de acum înainte – e un trăsnet tăcut
care i s-a aşezat, deodată, pe faţă acum
când îl privim pentru ultima dată.

2

(a coborât îngerul, – a ars cu trăsnetul lui
neauzit tot ceea ce era faţă omenească
pe chipul lui – de-acum nu se va mai şti despre el
decât din aducere-aminte).

Însă astea sunt vorbe. –
odată, demult, despărţindu-se, unul din ei
s-a aşezat la pian – şi a urcat spre tavanul
cu vine de moarte – o trâmbă cu sparte cristale
zvâcnind peste ei, ca şi cum ar fi ţipat de spaimă
– dar fără sunet – şi s-a făcut groaza aceea
trup de sunete, cu glezne atât de subţiri
că le-ai fi putut prinde cu mâna.
(aici
însă nu mai există putinţa să prinzi
cu mâinile tale umbrele –. numai că trupul acesta
de sunete dăinuie – şi se leagănă –)

3

aşadar, oricare din noi am putea alege
oricând ultima clipă – despărţirea de lucruri,
acceptarea timpului de mai târziu, când nu va
mai fi decât amintirea –
şi atunci, de ce
nu o facem? de ce ne reîntoarcem, mereu cu spaima
de a rămâne singuri, în ţara de sare
a umbrelor amintite? de ce revenim
spre ce era odată vremea noastră, şi cu fiinţe
pe care atunci le ştiam, şi de care
nu acceptăm să ne despărţim?
acuma
plimbându-ne prin camera aceasta imensă –
(mereu cu spatele la fereastra cu iarna urâtă,
ploioasă), şi ştiind că e ultima oară
pentru el doar – dar că noi ne vom mai întoarce
alături de altă fiinţă, care acuma
nici nu-şi ridică ochii spre noi...

4

spre seară începe să plouă mai tare – stăm
încă în camera aceasta imensă – e un timp
străbătut de un fulger încet. – dacă am ridica
mâna, ne-am vedea deodată
oasele degetelor – şi în jurul lor, carnea
arzând roşiatică. e un priveghiu
fără de sărbătoare funerară
la capăt – e o vreme intrată adânc
în moarte – moartea care este privirea
pentru cea din urmă oară – spre o ființă, un lucru. –
e un priveghiu. se face noapte încet –
şi plouă. mergem printre mobile grele,
este, acuma, ultima oară când mai suntem
în timpul acestei ființe de-alături. aşa
se fac treptele – şi le cobori prin ploaia măruntă
– dar. fără să-ntorci capul.

5

dar dacă acum ar intra, în încăperea aceasta
cu vine de moarte, prelungindu-se deasupra,
ar intra o ființă, cu gulerul pardesiului urcându-i
peste obraz? o față, cu chipul strâmbându-i-se
foarte lent, ca şi când nici n-ar crede – când ar vedea
că noi, aici, ne despărțim – şi i s-ar face
ochii foarte adânci? dac-ar veni
acuma, de-afară, cu ploaia pe haina de iarnă
(aşa cum pisica, intrând noaptea, spre zori,
în casă, aduce în blana ei miros de afară...)
ne-am întoarce spre ea, s-o privim. însă ce
înțeles ar avea o întâmplare ca asta?

6

setea de arbori – în camera aceasta, printre lemnele moarte
ale mobilelor – şi împingând la o parte
aburii nevăzuţi, care se urcă, şi înfăşoară
cu timp mai greu tot ce este în jur – însă această
sete de arbori, de lemn viu, cu surpate
vene prinzându-se în cerc – dorinţa de a te lipi
cu obrazul, de acum încolo, de scoarţa uscată –
setea de arbori – adică de fiinţări înlemnite,
pe care s-o simţi, mişcându-te printre chipuri alunecoase
şi calde – setea de ceva nemişcat, de care
nici nu te poţi despărţi –

7

mergi acuma printr-o încăpere
şi te gândeşti la nemişcătoarea indiferenţă
a copacilor – şi de aici ai să pleci acuma, curând.
(pe urmă, ca şi când te-ai opri în faţa rafturilor
cu multe cărţi, să-ţi aminteşti de o altă fiinţă,
cu părul arzându-i pe faţă şi coborându-i cearcăne mari
pe obrazul fără de vârstă. îţi faci, adică, o imagine
şi o aşezi aici, în spatele tău, în camera aceasta
pe care, cu fruntea sprijinită pe geam, nici nu mai vrei
s-o priveşti. şi la faţa ei te gândeşti,
fără urmare în silabele gândului, fără să faci
un înţeles de aici –)

afară e noapte, şi plouă.
şi înăuntru în spate – sunt făpturi care s-au strâns laolaltă
pentru a-şi lua rămas bun de la unul din ei, aici –
în mijlocul lor – şi fiinţa pe care ţi-o aminteşti tu,
cu fruntea sprijinită de fereastră, nici nu este reală.

8

atunci, să-i privim iarăşi. poate de acum
putem începe să vedem altfel (acum mai întârzic,
încă, în camera asta – dar, poate, după această clipă,
nici nu-l vom mai privi cu adevărat –) să ne-amintim
adică, de răsfrângerile moarte urcând din covoare
pe faţa ei, oprită în fotoliu – şi să ne spunem
apoi, că lemnul cu crestături foarte rele
îi înconjura gambele ei subţiri, arzând potolit
în mătase.

(dar astea sunt vorbe –
noi aici pentru altceva adăstăm.)

însă faţa ei obosită
în întuneric – şi foşnetul ploii afară – şi noaptea
oprită aici. în camera asta, foarte înaltă.

9

să ne lepădăm de cuvinte – de ce nu putem învăţa
nici până la urmă. să ne scuturăm de vorbele acestea
care fac fiinţe fără substanţă – ca orice-amintire – oricât
de falsă? de ce, până şi-ntr-o cameră ca aceasta, a minţii
– unde vremea se clatină încet într-o nemişcare mortuară,
şi nu mai trece nimic, pentru că după aceasta nu mai urmează
nimic la fel – de ce acum împingem cuvinte prin apele acestea
atât de dense? – şi ne zbatem, împingem greoi
gânduri colcăitoare, prin grupuri mâloase? pe când
ar fi putut fi atâta de simplu – să spui.

îţi închipui –
cu fruntea pe geam – că a intrat scuturându-şi părul, absentă,
şi s-a oprit, cu privirile oarbe întoarse către făptura
nemişcată, de care cu toţii ne despărţim – şi eu îi priveam,
pe furiş, gambele zvâcnindu-i ameţitor de lent

în mătasea tăcută. îți închipui că ea a fost
printre noi, o clipă – atât. de ce să faci vorbe?

10

spaima aceasta, pe care o simt în mine, de atâta,
de mult timp, dacă acum mi-ar zbucni
deodată în față – şi o făptură de trăsnet,
aşezându-se cu picioarele depărtate pe brațele scaunului
unde stau cufundat, mi-ar scoate, cu degetele de lumină
arsă, ochii, să mi-i arunce la câini?
spaima aceasta
(pe care uneori o botez cu nume de fiică de rege)
să lase un zvâcnet de cenuşă căzând peste închipuirile
despre ființa
care ar sta în fotoliu, într-o cameră înaltă...,
dar dacă e totuşi acolo, făptura aceasta, cu ploaia
ascunzându-i-se în păr, şi privind, nemişcată, şi oarbă,
spre locul unde e o ființă acuma pentru ultima oară?
dacă e totuşi acolo?
să pornim
aşadar, cu mâinile întinse, în noaptea aceasta, în care
ne ardem închipuirile, în spasmul murdar
al ochilor minții noastre, scurgându-se – să pornim;
să o căutăm, cu mâinile întinse –

11

timpul nu mai există, aşadar, pentru că de acum
înainte, ce urmează nu mai e o întâmplare
şi nici o vreme despre care să se poată spune apoi
că e vremea după despărțirea de o ființă. timpul
nu mai există, ce are să mai fie, mai târziu. mâine.
după o viață, nu se mai poate măsura vreodată

cu linişte ca aceasta, sau cu priviri, sau aşteptări
(o aşteptare fără obiect). ce urmează mai poate fi, cel mult,
o amintire despre o seară cu lumină de iarnă
într-o cameră foarte moartă, cu oameni prea mulţi
strânşi laolaltă şi evitând să privească unul spre altul –

12

în fond, închipuirea despre o fiinţă
(care ar fi aici, alături, nemişcată, aşteptând)
e poate un simbol al prea răbdătoarelor
noastre pauze de gândire. nu se spune mereu
că avem nevoie de fapte, de închipuiri
ca să ne explicăm? – şi de fapt
ar putea fi totul atâta de simplu – stăm
într-un volum foarte înalt de timp, şi ne spunem
că va trece şi asta – şi facem atunci câte o scenă
cu mulţi actori, învârtindu-se lent prin încăperea
înconjurată de o vreme de iarnă ploioasă.
şi înţelesul, în vremea aceasta, e doar
că trecem de la o stare de spirit
la alta.

(şi facem o punere în scenă –
şi chiar credem un timp că. înţelesurile se fac mai reale,
dacă le grupăm, şi le dăm umbre – ca siluetelor
iluminate de foc. şi de fapt numai noi,
noi singuri am fost aici – trecând
de la o vreme spre alta...)

13

dar putem să ne amintim şi de acea clipă stearpă
în care, uneori, rămânem nemişcaţi, deodată
însinguraţi, într-o cameră plină de oameni

care se mişcă, vorbesc, se privesc între ei –
despre clipa aceea când e deodată o linişte
a tuturor sunetelor, care nu mai ajung
decât înţelese până la tine – şi este un câmp iernatec
de la oricare din ei, de la oricare din lucruri,
până la noi. despre clipa aceasta să ne amintim
doar, că vine uneori, şi face goluri fără culoare
în jurul nostru...

14

să ne odihnim o clipă aici, pe pervazul foarte adânc –
afară plouă mărut – (nici nu ne-ntoarcem capu-ntr-acolo)
(dar nici în cameră nu privim –) este un timp
al ochilor aplecaţi – şi desenele pe covor
s-au oprit – nu se vor mai continua niciodată
spre înăuntrul camerei.
aici este numai
o nemişcare, bântuită de foşnetul ploii de-afară.
şi de întuneric.

15

după-amiaza – să trăieşti o după-amiază întreagă
(de mult n-am mai avut vreme pentru asta) – să încep
din primul ceas, când se întorc toţi din sufragerie,
şi li se schimbă feţele, după cum lumina din curtea înzăpezită
li se aşază pe obraji. să stai o după-amiază întreagă
pe pervaz – şi privind lumina pierdută, bolnăvicioasă,
în camera asta prea mare – alegând de la fiecare din ei
o vorbă, o linie a feţei... fără să faci nimic, doar
nemişcat, la marginea lumii pe care o fac ei acolo,
în mijloc, lângă soba deschisă –
(acuma, de fapt,

s-a făcut întuneric – după-amiaza aceasta
nici n-am trăit-o. este acuma vremea, aceeaşi
de fiecare noapte.)

16

de fapt, altfel ar trebui să facem – să ridicăm
ochii, de ce să ne fie frică să privim
fața arsă de trăsnet a vreunei ființe, a vreunui
moment? căci, oricum, de aici nu va mai
urma nimic? mai târziu, nu va mai fi
nici amintirea – acuma, acuma trebuie privită
ființa clipei de acum – şi nu să ne-ascundem
cu fereală privirile.
deci să ne ridicăm ochii
spre chipul acesta bătut de flăcări încete
– să încercăm să menținem în tot timpul care
va mai urma privirea aceasta.
(mai târziu, în timp, vom fi uitat totul.)
însă acum, acum să privim, nesfârşit
ce este aici, în fața noastră, în jur, în camera
aceasta a minții

17

(ce mult a trecut de atunci – o noapte de ploaie
când mă oprisem în spatele draperiei privind
strada foarte întunecată, şi frica, o spaimă urâtă.
arzându-mi ca un trăsnet lent gândurile, până când
nu mai eram nimic din mine însumi. ploua
foarte tare. o noapte obişnuită – dar pentru mine
singura noapte de atunci – cu voaluri de doliu
bătându-mi în geamul de care-mi lipisem orb, fruntea.
aleea era pustie – şi zgomotul şi mânia spărgându-se bont

ale ploii, în fereastră. (şi dincolo de draperiile înnegrite,
în spatele meu, camera, înaltă, cu lemnele moarte
ale mobilelor) – şi, în faţă, dincolo de sticla
pe care se vânturau văluri mortuare, noaptea
aceea, ca oricare altă noapte când plouă urât...)

18

acuma însă e încheiat totul – eu voi pleca
din camera aceasta de umbre, unde nu mai există
adevăruri asemenea fiinţelor, pe care să le cuprinzi
în mâini – îmi voi mai întoarce, din prag,
ochii, spre chipurile de aici. mai târziu
voi face vorbe despre amintirea, fără substanţă
a serii acesteia, despre ploaia peste zăpada
de-afară – toate imagini, ca dintr-o carte
pe care-o citeşti, doar. şi amintindu-ţi de ele
vor fi fără viaţă, chipurile din faţa ta, oarbe,
şi schimbătoare – nici nu vei mai dori
să le cuprinzi cu mâna – vor luneca
mai departe.

VACANŢĂ

dimineaţa, ea se scula foarte devreme,
să vadă cum răsare soarele. eu dormeam – şi prin somn
o auzeam ridicându-se în pat, fumând, sau citind,
şi întorcea atât de repede paginile încât eram sigur
că dormeam între fiecare din ele.
la început, îmi cerea să merg cu ea. pe urmă a renunţat.
se ducea singură, undeva în pădure – cu vreo carte,

sau doar aşa, singură, cu ochii închişi, stând
în soarele timpuriu. eu dormeam. mă duceam mai târziu
să o caut. câteodată îmi surâdea văzându-mă.
alteori rămânea serioasă.

DIMINEAŢĂ LA MUNTE

în zori, când s-a întors în cameră,
avea picioarele îngheţate – i le-am simţit pe sub pătură
reci ca şi apa de afară de sub fereastră. râdea.
mi-a spus: „răsare acum soarele. nu s-a ridicat încă
peste munţi, dar aerul e de sticlă – o sticlă roşiatică,
şi apa, aşa cum se răsfrânge lumina de soare în ea, parcă arde,
e ca o flacără lungă, ca un şarpe de foc care se strecoară la vale.
nu vii? e un lucru pe care n-am să-l mai văd niciodată.
n-am să mai vin niciodată aici!". eu nici nu dormeam.
şedeam în pat cu ochii închişi. nu mă gândeam la nimic.
mai târziu, când am ieşit şi eu pe poiană cu ea, era soarele sus.
muntele era acoperit de un abur. apa era acuma murdară
de la ploaia de ieri. era cald. şi în sala de mese
erau tot cei de aseară – acuma beau ceai.

ÎNTUNERIC

într-o noapte a plouat, foarte tare, cu fulgere,
şi când am ieşit din casa unde aşteptasem zadarnic, s-a stins
lumina electrică în tot satul. am mers pe şosea –
după un timp nici nu ne-am mai grăbit.
după câţiva paşi, ea şi-a scos sandalele – şi a mers
în picioarele goale pe asfaltul cald al şoselei.

ploua foarte tare – ne țineam de mână – într-un timp am fugit
ea râdea – se bucura mult – eu eram serios –
dar fugeam ținând-o de braț. şi doar mai târziu,
când a fulgerat şi s-a făcut o scurtă zi albă, am văzut
că trecusem cu mult de curtea noastră.

BRAŞOV

deşteptându-te devreme, şi îți sună-n tâmple, adâncă,
legănarea de ecouri a ceasornicului, încă
măsurând, cu dangăt negru, din clopotnița înaltă,
timpul cu lumina spartă peste străzile în pantă –
să asculți ploaia de afară, primăvara cenuşie,
aruncându-şi în odaie amintirea străvezie
despre zilele în care te opreai în ploaie lângă
gardul năruit. de piatră, să priveşti umbra prelungă
şi la fel de străvezie-a vremii, care, încet, ştergea
numele pe cruci intrate-n ierburi, până când, de abea
se mai cunoştea vreun sunet. şi ploaia înfăşurând
în murmurul ei de frunze, cu mirosuri de pământ
toate clipele acelea – acum numai amintite.
ascultând cum bate ceasul, înnegrit, din turn. şi-oprite
toate aducerile aminte,-n chipuri fără adâncime,
ca pictura pe vitralii – nemişcată, moartă. cine
are să o mai privească, vede doar ploaia afară
colorată după gestul împietrit, şi într-o doară
îşi mai lasă fruntea încă pe tăblia aburită
şi sub ochii-nchişi mai vede umbrele care imită
ceea ce a văzut o dată. după o vreme ceasul bate,
dincolo, în piață. iarăşi – şi figurile strâmbate
ale acestor chipuri moarte se trag, mai încet, deoparte,
şi încremenesc tăcute. e şi asta ca o moarte

AMINTIRI
(1972)

XXVII

spre seară, de pe pomeții ei se retrage timpul – obrazul îi rămâne deschis, fără apărare, sub vântul mat. coborârea de-a lungul arterei care-i arde liniştit pe tâmplă – ochii ei orbi – să ne întindem mâinile spre cristalele de sare risipite, care zbucnesc cu trosnete mici – şi încet se face o față străină. dar acesta e înțelesul de afară.

cu adevărat, e o umbră rotundă pe planul deschis sub mâinile ei. călătorie de iarnă în cercul nemişcător ale crepusculului boreal. (ne-a săpat gesturile scrise pe sulul pecetluit în peretele de gheață al vântului. şi apoi, el se răstoarnă asupra paşilor noştri, îi spulberă.)

o pasăre cu aripi zdrențuite – un timp – şi apoi cerul, coborând către stânci. „părăsit pe munții aceştia ai inimii." şi pietre înghețate în liniile palmei, schimbându-le.

XXVIII

în romanele polițiste – cu urmăriri pe străzile săpate de lumina fără sfârşit, serală, cu singurătatea, obosită până şi de cuvinte, în baruri cu muzica subțire carbonizată prin colțuri, cu fete înalte şi străvezii în haina de blană desfăcută la piept, (şi pe care o strâng mereu cu mâinile lor înguste, cu gust stins

ca de catifea şi de praf de puşcă îngheţat) – în romanele poliţiste, aşteptarea fiecărui cuvânt ar fi o pagină. şi totul s-ar strânge să însemne ceva până la urmă – („tot ce spui acum poate fi folosit împotriva ta...“).

alcoolul e acum ca un gest, când te apropii prea mult de fereastră (afară e o stradă bolnavă, veche, şi trec oamenii în impermeabile uscate) şi se abureşte sticla – se încurcă siluetele – ca un vis – şi nu vrei să riclici mâna să ştergi geamul...

XXIX

dar apoi, jocul de-a căsătoria tainică. şi mergem împreună într-o vizită. (faţa gazdei când ne deschide uşa, şi pluralul în care ne cuprinde, ca într-o miniatură stângace, pe amândoi.) mă plimb prin cameră – ea a rămas în fotoliu – şi vorbeşte fără efort, despre lucruri atât de străine – (înainte îmi vorbea mie, cu voce uscată, spulberându-se îndată peste cuvinte, acoperindu-le, îmi răspundea absentă desprinzând orice legătură de obiecte, de orice legendă, îmi răspundea la întrebările mele despre dansul ei printre oamenii ceilalţi, real).

şi mai târziu, aplecată la marginea fotoliului, către cutia radioului, ascultând. şi faţa schimbându-i-se încet, după liniile scurte, în suitoare arcuire, mereu altfel reîncepute, ale pianului.

nefiresc amestec de dorinţi şi viclean închipuită oboseală – pe care nu-l pot preschimba în discuri rotunde şi grele, chiar dacă, aşezat la picioarele ei, i-aş strânge glesnele în palmă.

XXX

de la fereastră, strada de care mie mi-e frică – şi fulgii scuturându-se să o acopere (ca în jucăria pe care eu n-am avut-o

niciodată şi care mă obsedează din copilărie) şi izbind cu ghearele lor mici în geam. tot aşa şi eu îi scrijelez fără să ştiu faţa, cu fiecare privire – căci o doare capul – şi eu o învălui insidios cu vorbe neplăcute, peregrinând prin camera ei („fecioară, în rugăciunile tale, fie amintite toate păcatele mele...") şi mai târziu, de la fereastră, fără să-mi întorc capul spre ea. îi povestesc cum o siluetă se luptă cu ninsoarea să intre în curtea de peste drum – şi am deodată în faţa mea o tapiţerie reprezentând scena cu încetul meu drum, şi zadarnic, spre ea. şi ea nu ştie, şi chiar dacă ar veni alături de mine, la geam (dar atunci de afară s-ar vedea printre fulgi siluetele noastre luminate de flacăra lămpii din spate), nu i-ar înţelege ţesătura.

în cameră, ea s-a răsturnat în pat, cu picioarele strânse („oricât aş sta de comod, mi-a spus, las impresia că sunt contractată, chinuită". poate chiar este?). îmi citeşte, dar vocea ei, cu rezonanţe îndurerate – ca într-un lied cu linia melodiei mereu rezolvându-se în minor, capul aplecându-se peste pagină (însă lumina lămpii în părul ei, molatecă) mă sperie – şi după un timp o rog să se oprească.

XXXI

o nesfârşită încântare, cu faţete neputincioase, pentru câte un gest, alături, şi totuşi indiferent – o scriere în timp şi care nu se va mai şterge – şi în care tu nu exişti. mâinile înguste, alături, prinse într-o viaţă atâta de depărtată de a ta, neştiutoare, şi ningând peste masă umbre, închipuind legături cu obiectele – şi tu mereu în afară. şi totuşi, fiinţa care astfel există, prin gesturi în acest fel scrise cu semne mărunte, e chiar lângă tine – oarbă?

dar mâinile au o viaţă de sticlă, poate fără urmare – căci sunt

şi gesturi numai de echilibru.

dar atunci când ea alături îşi încrucişează picioarele – şi foşnetul uscat al mătăsii se încrustează pentru întotdeauna, de neşters. pe faţa ei, în timpul real, în cristalul de sare al trupului ei – şi capătă un hieratism fără putinţă de înţeles, al vremelniciei oprite. ţi-ar arde degetele sfărâmate de un frig limpezi dacă le-ai ridica spre lumina răsfrântă alături în pahare – căci s-a făcut seară. şi liniile obiectelor încet se schimba de jur-împrejur, după gustul acesta sunător ca arginţii.

XXXII

(a doua – sau a treia – zi – dar asta încă n-o ştii. vremea acuma pentru tine s-a încetinit în cercul cu buzele strânse încheiat, care e încercarea de a da realitate feţei ei, – mai târziu, într-o altă zi, către seară – singurătatea într-o altă cameră, şi printr-o fereastră înaltă biserica, peste drum – şi curtea – de aici ţi-o închipui – cu frunze decolorate – şi strada dincolo de gardul căzut, cu pietre rotunde – şi cerul lemnos deasupra.

nimeni nu ne poate schimba amintirile. spaima de atunci, ţipând fără glas spre cerul acesta de ninsoare fără ninsoare – şi atât de străin de toţi cei din jur, şi înalţi, încât aş fi vrut să bat cu pumnii în feţele lor opace.

e ca un fum de frunze uscate fiecare gând. dansezi în jurul lui pentru că ţi se pare că ar fi fost, atunci, în copilărie, un joc frumos.)

ALTE VERSURI
(1972)

DESPRE NESINCERITĂȚILE NEOPERANTE

de la un timp – rămăsese pe gânduri, în fața ferestrei
(în spatele ei, el se plimbase o vreme prin cameră,
cu mâinile în buzunarele pantalonilor, exersând
cum ar fi trebuit să șchioapete, când avea
să trebuiască să se scuze – se gândea: am să-i spun
că am călcat pe pisică, și, uite, mi-am scrântit glesna.
ea nici nu-l asculta, poate, – ședea cu ochii pierduți
la fereastră. – dar n-ar fi putut să vadă nimic
afară, doar fața ei chiar, răsfrângându-se în panelul
de sticlă, acum colorată de lumina lămpii
de aici). el, de fapt, după o vreme s-a oprit,
cu mâinile sprijinite de sobă – nu mai spunea
nimic. pisica îl pândea de sub măsuța rotundă
din colț după o vreme a intrat ea.
și atunci, el și-a dres vocea – ea, ședea
pe gânduri, la fereastră. pisica și-a ridicat ochii.
și afară nu se vedea nimic.

MINCIUNĂ?

ce frumoasă e moartea – nu? – nodul în gât
și ochii măriți – care te fixează deodată,
și mâna zvâcnită la rădăcina, migălos răsfirată,
a durerii din piept – acolo, unde pulsează urât

carotida – şi vezi că nu mai poate, nu mai poate
să respire – şi stai – şi tu eşti aici, dincoace – şi nu simţi
nimic – (ai vrea, nelămurit, doar să fugi, să fii într-altă parte)
şi ce frumoasă e moartea – şi e un soare cu zimţi

foarte înceţi pe faţa care, se face lividă – şi ce
frumoasă e moartea – (şi asta, de pildă, e
o clipă, care trece, nu trece, – şi mai târziu

tu faci vorbe – din astea –) şi ce frumoasă
e moartea – şi chiar, sfinţi părinţi – ştiu –
iadul e neputinţa de a iubi – de a simţi – şi ce frumos –

IUBIRE NEDESLUŞITĂ

să te îndrăgosteşti atunci, în cele din urmă, de zăpadă,
adică să ştii bine că e o iubire, în care se va sfârşi
peste câteva săptămâni prezenţa ei, şi aproape un an
după aceea are să trebuiască s-aştepţi, de-a lungul zilelor calde,
sau prin nopţile reci, sau prin ceaţă, dar fără ca ea
niciodată să-ţi apară înainte, sub paşi, pe mâini, sau
pe faţă, în toate zilele acestea. (ca în adolescenţă,
când citiseşi odată că cea mai bună cale de-a suporta
indiferenţa ei este să ţi-o închipui plecată. doar că acum
nu ţi-o închipui absentă – ştii că nimic – ca într-o moarte –
nu ţi-o mai poate aduce acuma, aici, e ca o moarte).
şi fără să te gândeşti la asta, ştiind
că s-ar putea ca până la iarna viitoare tu să n-o mai iubeşti,
zăpada – şi atunci? trebuie s-o iubeşti în zilele astea mărunte.
umede, şi murdare, în care ceaţa – se spune asta – mănâncă zăpada.
şi zăpada e ca o femeie bolnavă – şi tu o iubeşti –
şi să ştii – fără să te mai gândeşti – c-are să se termine –

VREMEA ZĂPEZILOR

timpul zăpezilor – un fel de a spune
că revezi o față, pe care n-ai mai privit-o demult,
şi umbli spre ea prin zăpadă – scriind urme
într-un timp, trecut de acum, unde n-ai mai fost. şi e mult

coborâtă în iarnă mată, îngropată în tăcere,
această ființă, şi întoarcerea către ea
e ca o înmormântare de viking, împingând greu acea
corabie, care prin zăpadă are o altă putere

a răsfrângerii din ape verzui – şi care apoi
se înalță în flacără, repede acoperită, cu o rună
de fum – ca acum când mergi spre fața ei, cu ciudată

lumină moartă, de aici, te întorci înapoi
şi neadevărurile se aşează, fiecare o urmă
a gesturilor care s-au scris – şi fața ei e bătrână.

MIOPIE, IARNA

se oprea întotdeauna foarte aproape de mine, cu fața
ridicată spre mine – (la început, am crezut
că are vreun înțeles asta, ca în cărțile sentimentale,
în care personajele se privesc intens, aşteptând
să-şi declare pasiunea, unindu-şi buzele, nasurile. pe urmă
am înțeles că era, de fapt, doar mioapă.
şi în realitate era la fel de departe de mine ca în orice
conversație mondenă). şi după foarte mulți ani,
când îmi mai aminteam doar, rar, de diminețile cu ploaie de iarnă,

când îi telefonam, sfâşiat, s-a oprit iarăşi, aproape, aproape,
ridicându-şi faţa spre mine. şi a fost ca şi cum
m-ar fi pocnit. vicioasă, cu vârful şoşonului greu şi înalt,
în fluierul piciorului – ca să-mi aducă aminte?
– dar dacă ea, în realitate, nici nu-şi mai aminteşte
de vremea tulbure de demult, când mă învârteam mormăind
în jurul ei? afară era tot iarnă, o vreme ploioasă.
şi faţa ei, străină.

ASURZITOARE ISCARE

spaima – există vorbe care să spună cum este
cu adevărat, spaima? ce simţi, de pildă, când treci
colţul – şi o întâlneşti deodată, cu ceaţă multă în păr,
şi mâna, strângându-i lui braţul? şi este, deodată,
ea – şi trece pe lângă tine, de abea aplecându-şi
capul – şi în jurul tău noaptea e, dintr-o dată înaltă
şi urlă – şi-ţi vine să-ţi scuturi capul, cu mâinile zvâcnite
peste urechi, şi să fugi – cât mai departe. (de fapt,
mergi la fel de încet. ca şi cum nu ar fi
nimic adevărat. ei au trecut. strada nu mai are importanţă,
deşi este strada ei.) nu mai există
continuarea clipei acesteia. – a fost. – a trecut. –
ea, brusc, înspăimântător de străină, ţinându-l
de braţ, alături de el scuturându-se
de ţipătul din tine – nici nu l-a auzit – când ai văzut-o trecând
şi ceaţă, pe o stradă murdară –

POESII
(1983-1997)*

ÎNCERCAREA DE A AJUNGE LA EA CHIAR E UN ROMAN POLIȚIST

1. stau cu toții în hol

să începem așa – seara, mirosul de frunze arse în curte,
când te îndrepți spre ușa fereastră – ca să privești
afară, cum se face încet întuneric – și acolo, oprit o clipă
în cadrul
deschis spre tăcerea cu frunzișuri și iarbă, și privirea mărită
spre amănuntele legănătoare lent – chiar dacă nu-i vânt –
de afară,
să-ți spui că e cu putință – ca atunci când îți ridici ochii,
să intri în viața adevărată. (și este, firește, doar comparația
unui simțământ,
nedeslușit, cu un altul – despre care-ți aduci aminte
că l-ai privit altă dată, luându-l în mâini, gândindu-i
înțelesul, punându-l la loc. nu e toamnă. nu are cum să ajungă
la tine mirosul
acru de frunze arse – sânt doar închipuirile tale care te-împing
către ferestrele astea mari ale sufletului – care sunt ochii
deschiși
în afară – și drumul tău la ușa fereastră ca să privești
în grădină

* Poeziile din acest capitol au fost reproduse – la inițiativa autorului – după volumul *Poezii*, 1987, care cuprinde, în cea mai mare parte, versuri preluate din volume anterioare: *Poeme nouă*, 1983; *Alte poeme nouă*, 1986; *Versuri vechi, nouă*, 1988 și *Poeme vechi, nouă* (1989) (n. red.).

e doar o imagine – în care ai vrea să închizi o poveste
despre încercările tale de a-ţi trăi amintirile
– căci are dreptate acela, când îţi deschizi ochii mari,
să vezi cu adevărat
ce e în jurul tău – ei tot înăuntru se deşteaptă,
şi chipurile pe care le vezi
acolo sunt stârnite în tine de ceea ce ştii tu – şi focul
de frunze
în jurul căruia să dansezi, cum ai citit de demult o poveste
frumoasă
cu copiii însinguraţi într-o casă cu odăile deschise
către grădină,
este doar o închipuire de a ta –) – şi deci povestea de acum,
care să înceapă într-o seară
când unul din ei o pândeşte cum vine ea din grădină,
cu acele mici
ale ceţii în păr – şi pe faţă – ca şi cum ar fi plâns –
este o parabolă
în care ai vrea să-i faci pe ceilalţi să creadă că în toamna asta
a sufletului,
unde stai şi-ţi închipui cum pocnesc în vânt giruetele de – sau
steagurile de sărbătoare –
simţi în nări fumul acru al verii, acuma trecute – şi privirea ta
pe fereastra înaltă, în grădină, ca şi cum ai vedea chiar
că a trecut
vremea soarelui arzător, limpede, înalt, e un joc – în care
după o vreme
nici nu mai vrei să mai continui mişcările.

2. şi în grădină, seara

şi miracolul este că ea se întoarce chiar
pe uşa fereastră dintre grădină – şi are chiar ceaţă în păr
picăturile scuturate când s-a aplecat în boschet
să caute printre frunzele veştede strânse la zidul grădinii –

şi noi o privim când intră. – îşi scutură cu mâna ei îngustă
desigur – umedă, căci am văzut-o răsturnându-şi părul
şi rece,
de pe frunte în clipa
când a împins cadrul de sticlă al uşii (o clipă
a fost despărţită de camera noastră de un perete de sticlă –)
îşi scutură ceva de pe fusta în carouri – şi nemişcat, adâncit
în perne
pe canapeaua din faţa căminului, – de pe acuma simţindu-i
atingerea mâinii ei reci, când şi-o va lăsa moale peste mâna
uitată
pe perne, alături de trupul inert – şi nemişcat, pe scaunul
scund
în faţa pianului, simţind cum degetele, dacă s-ar mişca, împinse,
i-ar urmări pe clape drumul prin încăperea asta de la uşa
către grădină
până când i s-ar pierde paşii în covor – şi ea s-ar lăsa
ca o pisică, ghemuită în faţa flăcărilor spre care întinzându-şi
mâinile ar arunca umbre tăcute prin aer – şi nici nu şi-ar
ridica ochii
deşi i-ar simţi apropierea, ca a unei umbre tăcute prin umbrele
camerei,
– căci în odaia asta imensă, cu mobile vechi, se face întuneric
devreme –
şi în picioare, dincolo, lângă uşa în spatele căreia casa întreagă
pândeşte – cu coridoarele ei, şi cu scările – în picioare, acolo,
privind-o,
şi focul de frunze, cu fumul lui acru, închipuit, amintit,
să se schimbe
acum, în umbrele încetinite, care în spaţiul acestei încăperi
înalte,
închipuie o scenă cu făpturi, şi întâmplări deodată
încremenite –

şi întorcându-şi o faţetă, o alta, ca un obiect întors spre lumină
în palmă – şi neînţeles – ca şi cum ai fi orb
şi îi pipăi doar colţurile – şi nu-i desluşeşti
alcătuirea.

3. şi iarăşi, stând cu toţii în hol

şi deci privind-o ca pe o închipuire – amintirea unei nostalgii de demult,
când îţi spuneai că ai să scrii odată o carte despre o seară
de toamnă, când stau cu toţii în faţa căminului şi deodată,
abia târziu îşi dau seama că unul din ei, cel cu ochelari şi cu mâinile
boante, stângace – şi care îşi construia fraze lungi, fără, e drept,
să şi le ducă întotdeauna până la capăt – că acela lipseşte –
şi se întreabă uimiţi dacă a plecat fără să-şi ia rămas bun –
(şi ea nu spune nimic, îşi mângâie absentă degetele) – şi fac umbre
ca o muzică tăcută pe covorul de blană pe care s-a aşezat ghemuită, cu picioarele strânse
sub fusta în carouri – şi e ca şi cum ar continua în tăcere
ce a întrerupt unul din ei ridicându-se de la pian
ca să meargă spre măsuţa rotundă – unde e o altă muzică, îngheţată,
în paharele înconjurând flacăra nemişcătoare a sticlei –
adică un studiu, însă lent, melancolic, urcând, insistând, fără convingere,
pentru mâna stângă, şi ea nici nu-şi priveşte degetele, astfel cu umbre cântând
în blana molatică – în ochii ei părăsiţi se răsfrâng flăcările,
şi tace. o amintire aşadar a povestirii pe care nici n-ai scris-o.

de fapt, să spui cum s-a sculat unul din ei şi a ieşit în grădină
- lăsând uşa fereastră deschisă în urma lui – şi era acum
mirosul de ploaie,
de grădină în ploaie. şi tăcerea în cameră. şi nici nu se spune
cum o privea intens,
de acolo, din umbră, de lângă uşa spre hol, – nici nu-i nevoie,
pentru că nimeni
- nici ea – nu se întorcea înspre el să-i surprindă expresia
deodată de răutate
pe faţă, pe când o fixa astfel. şi nici cum, cum s-a întors din
grădină, spunând,
cu vocea înceată, că l-a găsit întins, printre frunzele arse, acuma
mocnind doar
în ploaie – şi că ar trebui să vină cu el să-l ridice de acolo –
nu i-a răspuns nimeni o clipă – şi ea nici nu şi-a întors
capul spre el,
ca şi când nu i-ar fi spus nimic neştiut.

4. **învălmăşeală**

(aici urmează învălmăşeala, în care gândurile, gesturile sufleteşti,
trupeşti, se învârtejesc – atunci când caută să aşeze, întâi
în mişcare,
pe urmă în acea imagine a înţelegerii care este amintirea
în linişte a unei emoţii. ies cu toţii îmbulzindu-se
pe uşa fereastră, pe care el a lăsat-o deschisă. afară plouă –
asta putem
acuma să spunem, fără să ne fie teamă că am face literatură,
că schimbăm adică lumina în care aplicăm încet, puţin, mult,
imaginea aceasta, când ne ducem cu ea în mână către fereastra
înaltă – cât o uşă – ca s-o privim, căutând să desluşim pe faţa
acelei făpturi
acolo înfăţişate, ghemuită lent pe covor în faţa căminului,

într-o cameră înaltă, să desluşim, dacă pe faţa ei
este înţelegere – plictiseală – indiferenţă – singurătate –
a rămas aşadar doar ea în camera aceasta, imobilă în faţa
căminului
şi nici măcar neştiind că acolo, în umbrele încăperii mai este,
privind-o, pândind-o – că s-ar putea apropia pe nesimţite,
şi cu vocea înceată,
să-i spună ceva – asta ar putea face parte dintr-o altă poveste,
şi ce i-ar răspunde ea – („o, vinovăţia şi spaima...")
şi asta tot n-ar schimba nimic din liniile acestei poze într-o
carte
despre amintirea unei împrejurări în care nu ai ajuns să intri
cu adevărat).

5. da, dar dacă am sta să ne aducem aminte
– şi totuşi ceva a fost adevărat – am fost într-o după-amiază,
după un drum cu maşina, la o casă micuţă, şi cu verandă,
într-o grădină pe marginea lacului – şi ploua –
am mers pe aleea foarte încet coborând – printre flori scunde,
care ar fi putut fi în literatură rododendroni –
către lac – ploua şi erau cercuri în apă, şi alături de mine,
fără să mă privească, a spus ceva – nici eu nu mi-am întors
ochii spre ea – o seară cu lumina tristă. zădărnicie, ştiam
că ne vom întoarce în cealaltă lume, de piatră, dincolo.
mă gândeam că în grădina
asta cu ploaia mocnind fosforescentă în frunzele joase,
aş fi putut ascunde o mulţime de umbre – ale mişcărilor
mâinilor mele, ale gândurilor
mele, pe care nu le duceam, fireşte, până la capătul
dinspre ea –
dreptunghiuri verzi. cuburi de aer verde – ude leoarcă – şi
chipuri pândind
după mereu altă aşezare a luminii – şi am stat privind lacul.

cercuri mici de ploaie, nu i-am mai spus
nimic. pe urmă ne-am întors, şi în maşină era faţa ei
străină.

6. şi afară în grădină s-a făcut noapte – şi plouă

ei afară – dar asta o ştiu, fără îndoială, amândoi,
l-au găsit, fireşte, întins cu faţa în frunzele arse pe jumătate,
închipuind
acuma o mlaştină – căci acolo – de ce? – plouase mai tare –
şi nemaiavând nimica de spus – (cum se spune în poemul
cu făptura pe care soldaţii au luat-o cu ei şi apoi
au aruncat-o deoparte). tot astfel, pentru a ajunge în odaia
în care ea stă în faţa căminului – cineva dintre ei
a trebuit să-l împingă pe el cu faţa în jos, printre frunze –
dar cine? (asta o ştie însă – şi de asta stă, o priveşte intens,
de lângă uşa spre înlăuntrul casei – şi asta o ştie şi ea,
nemişcată, jucându-se cu degetele ei care îşi lasă umbrele
cu muzica lor tăcută – mâinile înguste şi reci ale ei – care
pot să se lase
pe ochi, dacă i s-ar apropia, neştiută, din spate, care pot să
împingă
o făptură, răsturnând-o prin frunzele mocnite) şi asta o ştie
şi pisica, rămasă acolo, pe brânci – cu privirile rotunjite,
privindu-i cum se învălmăşesc, asemenea gândurilor încercând
să facă un înţeles.

dar pe pisică nu o ia nimeni în seamă.

SUNT ADICĂ FRAŢII KARAMAZOV UN ROMAN POLIŢIST?

cât despre zapis – acuma eu aş putea spune mai multe,
şi nici n-aş fi bănuit în copilărie când citeam neatent

cum discutau în jurul zapisului şi dacă poate să-i ia sau nu
diavolul sufletul – că ce se spunea acolo are atâta de grea
– ca şi inima mea – legătură cu mine.
acuma, stau pe o bancă, privesc pisica aşa cum stă, cu capul
plecat,
şi se gândeşte – şi ghearele îi sunt aparente
la laba din faţă – şi dedesubt scrie
zapis – pis – pis –
şi este soare, un soare cu dinţi. încă o zi.
şi aici, acum văd în faţa mea „mâinile albite
de spaimă". (dar după ce bătrânul bufon i-a întrebat
pe rând – „există?" – şi unul din ei a răspuns febril –
„există",
şi celălalt, rece, – „nu există" – şi i-a povestit despre lacrimile unuia singur,
şi a zvâcnit din tot trupul ascultându-l – a bătut cu palma în
masă
şi i-a strigat – „bravo, schimnicule, uite unde se ascundea
drăcuşorul".)

PĂDUREA DE MESTECENI PE MUZICĂ DE DANTE

către sfârşitul drumului vieţii noastre
m-am regăsit într-o pădure luminoasă,
căci drumul înspre-acea râvnită primăvară albastră
mi-l rătăcisem – şi era o joasă
lumină, care şi cu soarele ploua
prin frunze, pe cărarea unde îmi treceam încet
paşii trosnind prin ramurile unde noua
tăcere de îndată răsărea, un umblet
printr-o pădure a luminii înserată în argint,
mergând ca într-un vis în care te deştepţi pe nesimţite.

şi fără să mai ştii unde te-ndrepţi, doar ocolind
o dată cu poteca de desişuri năpădită,
înaintând, ca şi cum ţi-ar privi
liniile vieţii în palmă, şi ştiind
că poţi să-ţi închizi palma – şi ai fi
atunci închis în pumnul veşniciei – şi
să nu-ţi mai fie cu putinţă să mai dai din mâini, râvnind
acea primăvară albăstrie.

DIN CÂND ÎN CÂND – HE HE

pe fiinţa aceea o vedeam, din când în când, seara
foarte târziu, povesteşte povestitorul –
îi telefonam, o rugam să se întâlnească cu mine,
ea accepta invariabil – şi pe urmă ne plimbam
mergând totdeauna foarte grăbiţi, pe străzi şi prin pieţe
de la marginea oraşului. uneori o trăgeam
în câte o casă din astea cu mese de lemn.
ea şedea cuminte pe scaun, cu mâinile pe faţa de masă murdară,
şi aştepta să-mi termin eu treaba mea sufletească.
din când în când râdea. după un timp începuse să-mi vorbească
fluent – despre tot felul de prieteni ai ei, pe care eu nici nu-i
cunoşteam – avea o voce fărâmicioasă.
după ce o conduceam acasă, mult după miezul nopţii, o vreme
eu rămâneam perplex.

DIN CÂND ÎN CÂND – HO HO

sigur, adevărata fiinţă nu se arată
decât rareori – asta să însemne din când în când? –

adevărul ei pentru mine, atunci –
dar există mai multe adevăruri, pentru fiecare,
altul, care ne stă în faţă – adevărul ei
a fost, poate, noaptea aceea târziu,
când, hohotind, cu spatele sprijinit de peretele
casei ei, pe strada cu umbre adânci
pe care le tot aşteptam să mă cuprindă, cu mult
înainte de a o fi ştiut pe ea – plângând
în hohote, acolo, i-am spus că nu se mai termină,
nu se mai termină odată (ca şi cum s-ar putea
sfârşi de mai multe ori). şi ea
a plâns, mângâindu-mi faţa, singurele noastre săruturi,
ca într-o nuvelă romantică – atunci au fost.
a doua zi, era o vreme ploioasă.
am mers pe aceeaşi stradă, alături, politicoşi,
şi avea mâinile umede.

DOMNIŞOARA MARIANA VORONA
ŞI MAREA SIMFONIE ÎN DO

să întârzii în propria adolescenţă – ca şi cum rătăcind
noaptea printr-o pădure, căutând cu mâinile întinse
drumul printre arborii pe care-i ghiceşti atât de înalţi –
căci sunt stelele arzând mici, răzleţite, prin crengi –
o nesfârşire, noaptea, printre tăcerile înalte
şi aspre – mâinile întâlnind zădărnicia cu scoarţa crăpată,
şi uneori muşchi – sfărâmându-ţi-se în degete – şi când
îţi aduci aminte că aşa desluşeşti miazănoaptea, tot nu ştii
cum să-ţi urmezi drumul – să rătăceşti astfel într-un timp cu stele
indiferente – puţine – câte o clipă oprindu-te cu privirile
răsturnate

către îndepărtarea lor friguroasă – şi apoi – peste câtă
vreme? –
iarăşi oprindu-te sub crengile înalte – ca şi cum ţi-ai mai spune
o dată
aceeaşi poveste –
ca şi cum ai deschide o carte
şi acolo ai citi cum se duc dimineaţa amândouă pe strada
unde înainte de piaţa cu o singură casă scundă şi ferestre
arcate
prelungi – e o grădină cu câteva flori doar şi arbori bătrâni
şi bănci şi o statuie – şi ele-l aşteaptă să iasă
în uşa hotelului – şi mai citeşte acolo – ca în vorbele tale –
căci e o poveste de tine făcută aici carte – că într-o
dimineaţă noroasă
l-au văzut de două ori, căci, oprit acolo în prag, şi-a ridicat
ochii –
şi a fost dimineaţa iluminată prin ploaia măruntă dintre ele
şi el –
şi a intrat iarăşi în hol, şi mai târziu a ieşit iarăşi – cu o
umbrelă
care tot nu-i întuneca privirile, înalte de tot – şi l-au văzut
atunci
de două ori –
şi tot astfel şi noi alegem o zi,
ani mai târziu, când adolescenţa noastră noaptea printre arbori
imenşi
e doar o amintire care nu mai are putere să ne şoptească
poveşti –
alegem o zi – şi repede tot aprinzând timpul dintre clipele când
ne oprim
o ascultăm de mai multe ori – de două ori să îi auzim glasul –
oprită acolo în prag
pe strada unde peste drum e o grădină pierdută prin pietre –

ca şi cum ar intra într-o încăpere lăuntrică unde noi nu avem
voie
să o însoţim – şi iese apoi iarăşi, sub bolta străvezie şi înaltă
a surâsului ei peste care se risipesc în picuri mărunţi
insidiozităţile noastre –
– şi dacă,i-am spune şi ei că noi acuma ne spunem
povestea asta – ea ar surâde poate mai departe, absentă, gândindu-se
că am rămas în aceeaşi împleticeală întârziată, pipăindu-ne
cu ochii închişi
care scornesc chipuri – drumul printre arbori – un bătrân
nebun
printre copaci bătrâni, indiferenţi – înalţi –
decât că, uite, am ascultat şi noi
povestea aceea melodică – cu gesturi tumultuoase, şi avântate,
şi lumini nebănuite iscându-se, arcuindu-i-se sub paşii
lui, celui care o spune, revărsând silabe melodioase
timp de patruzeci şi cinci de minute – şi ascultând, ne aşezăm
o fiinţă, în faţă, în dreapta, printre fiinţe multe, mărunte,
ocupate să ţeasă – ca la o singură vârtelniţă uriaşă –
povestea asta – – – şi îi dăruim chipul cu multă lumină,
încetinită ceresc.
al ei – şi muzica aceasta, cu lumină uriaşă, şi pură,
e o poveste despre faţa ei – şi uneori se strâng înspre şoapte
vocile toate
şi când e aproape tăcere facem un grup de violoncele să
unduiască
şi de abea şoptind, arcul buzelor abea întredeschise – pe care
surâsul pluteşte
neştiut nici de ea – şi alte ori viorile prime fac o frază
minunat de frumoasă
printre ereziile translucide ale alămurilor – şi odată, în partea
în andante

facem cornii să-i iradieze pierdut o lumină lentă de după-amiază
cu soare târziu – şi totul alcătuindu-se să încheie o poveste de
o lungime
cerească – mai presus de puterea de a născoci poveşti noptatece
a adolescenţilor – asta să însemne că am răzbit la lumină?
şi că ea surâde cu adevărat?

ÎNCERCĂM SĂ O IMPRESIONĂM ACUMA CU LECTURILE NOASTRE

„te asemui cu bună îndreptăţire cu acea noapte de iarnă liniştită, rece, în care duhurile s-au înstăpânit asupra mea, în tine nu-mi mai străluceşte soarele, în tine îmi fulgeră mii de stele, şi toate cele mărunte pe care le luminează ziua, mi se topesc pe nesimţite în toate contrarietăţile lor colţuroase într-o revărsare sublimă, tu eşti rece şi prietenos mie şi limpede şi liniştit ca noaptea luminoasă de iarnă“

bettina brentano
schimbul de scrisori al unui copil cu goethe

şi deschid cartea – o carte care nu vrea să fie
de basme – şi acolo citesc – „te asemui cu îndreptăţire
cu acea noapte de iarnă liniştită, cu o subţire
înfiorare de frig, în care duhurile şi-au aşezat străvezie

înstăpânire asupra mea – în tine nu străluceşte
pentru mine soarele, în tine îmi fulgeră mii
de stele – şi tot ceea ce în lumina zilei are aurii
înţelesuri şi, contraziceri bont colţuroase, acum îşi topeşte

claritățile înghețate – și se face o lume rece, o scoborâtă lentă pace.

limpede, liniștită – așa cum ești tu – ca o noapte
luminoasă de iarnă" – și închid cartea – astea sunt șoapte

din cărți – și îmi spun că nu mai am acuma ce face
cu vorbe din cărți – câtă vreme realitatea e doar câte o înceată
clipă, în care e o ființă care nu-și ridică încă fața iluminată

BASMUL CE I-AM SPUNE EI

sigur că am putea, despre încercările noastre de a ajunge
până la ochii ei, pe care să-i prindem în chihlimbar,
în ambru de timp încremenit, am putea spune multe. știm. dar
nu asta este acum important. ce importă e că se strânge

într-adevăr în pumn timpul, și tot ce a fost în afară,
de la ea până la noi, se va crispa într-un întuneric confuz.
și fără de dimensiuni. un fus
de tăcere noptatică învârtindu-se cu o clară

murmurătoare sunare ei îi va face deodată mari, nemișcați.
ochii. și noi, alcătuind bolți, coridoare, iatacuri, portaluri.
să facem pentru încremenirea asta a timpului valuri

de piatră gotic ornamentală. și ciudați
gargui săpați acolo în piatră deasupra ferestrei
să o pândească păzind farmecul liniștii ei, acestei.

ROBERT FROST ŞI MERRILL MOORE (CU UN ADAOS DE ROBERT LOWELL)

a existat, să-i povestim acum, acel psihiatru
care a scris o sută douăzeci de mii de sonete,
şi le ţinea într-un hambar numit sonetariu. din încete,
mişcările lui sufleteşti se făceau grăbite. (făcea teatru

cu proprile lui simţăminte, fireşte). numai că, mai târziu,
a venit un altul, mai bătrân, care şi el scria poezii,
şi care i-a povestit unui vizitator despre propriile lui
melancolii,
şi cum băiatul lui mai mare era pe punctul să înnebunească,
târziu,

s-au gândit să-l cheme pe acel doctor să-l vadă.
şi băiatul le-a spus – dacă vine, îl omor.
(şi până la urmă s-a omorât el.) şi acel vizitator

a scris despre asta un sonet. orice poate să cadă
în ceaşca aceasta pe care o rotunjeşte un sonet. decât,
„moartea-i o ceaşcă de porţelan“, aşa a scris un alt mohorât.

MALEBRANCHE ARE DREPTATE

şi citesc acum – şi îmi spun că are dreptate
acela când spune că e în drept filosoful în aserţiunea sa
că noi înşine nu suntem în stare să ne creăm singuri acea
lumină în care ţinuturile sufleteşti să se arate

deodată ochilor noştri, ca şi cum am deschide
dimineaţa fereastra şi în peisajul înzăpezit
din jur am vedea – în jocul necontenit
al acelor de zăpadă în soare – am vedea nebănuite

până atunci dese luminate de soare, şi fiecare
din ele un gând – şi lumina asta de dimineaţă se cheamă
idee –

şi înţeleptul spune uite că nu ne e

în putinţă să ne-o creăm noi singuri – şi are
dreptate, fireşte.
tot ce facem noi cu vorbe aici de la surâsul ei porneşte.

AMESTECÂND CITATE DIN BROWNING

şi de ce să ne amintim acum, când îi scriem ei
minunate sonete, despre lucruri pe care ea
nu le ştie – (dar care pentru noi înseamnă câte ceva
foarte însemnat)? ca s-o tragem să-i arătăm portretele unor
femei

frumoase, ducesele noastre, şi să-i explicăm cum a fost într-o
seară.

într-o după-amiază cu una din ele, alta?
ca să o facem să înţeleagă acum că aceasta, înalta
noastră destăinuire nu lasă decât o amară

nepotrivire de silabe de gânduri? (sigur, am putea explica
şi altfel, dar nu asta acum ar trebui ea să citească).
mai bine atunci, dacă tot am lăsat acuma să crească

peste pereţii aceştia de stâncă imaginile astea, ca
ea să intre la îndoială, să răsturnăm o stâncă greoaie de tot
la intrarea peşterii. şi în întunericul de acolo ea să uite chiar tot.

DENISA E SUPĂRATĂ

numai că ea s-a mai supărat pe noi – şi asta înseamnă
că vremea a fost pentru noi rotitoare în umbra
acelei eclipse, când între surâsul ei, oricât de absent, şi sfera
de gânduri
a noastră, s-a rostogolit, cu aceeaşi iuţeală, această întunecare
a ei
şi am încercat iarăşi viaţa de noapte – în care pâlpâiri oarbe-şi
făceau
răsfrângeri de chipurile din jur – şi le dădeau umbre – şi dacă
ne ridicam
mâinile, nu ne erau degetele translucente, şi nu jocuri de umbre
să-nchipuie
povestiri cu urmare – o vreme numai a încremenirii – şi ea,
dincolo –
(eu aici – cealaltă fiinţă dincolo – şi între noi tăcerea
nesfârşită, înfricoşătoare,
şi gândindu-ne că ne scutură demonul în sita lui mare)
aşa fiind în descrierea cu vorbe – în cealaltă viaţă, a faptelor,
şi totul fiind,
sigur, oprit în chipuri repede risipite, uitate, – şi apoi, altele
şi ele, alunecând –
(mergeam alături, pe o stradă,
şi era lumina cealaltă – a fiinţei adevărate şi ea îmi spunea
- n-o priveam, nu ştiu dacă şi surâdea – că vorbele mele
alunecă iar

într-o lume cu ființe străine – şi unele purtând în mâini talere,
pe care să ni le aşeze pe tăblia ce ne stă înainte – şi noi,
ascultând-o
şi lumina zilei din jur – fața înspre soare a lumii noastre
turtite,
disc, pe a cărei înfățişare de noapte am stat pe urmă – şi ea era
supărată) –
şi acuma, ne spunem, e doar un basm,
pe care, urmărindu-l în pâlpâirile flăcării – şi ele zvâcnind peste
mâinile noastre -
să-l încercăm în viața asta noptatecă – să-i cerem iertare –
un basm despre păianjenul
care să aibă acum un joc luminos – adică, aşa cum luna
răsfrânge
lumina soarelui în nopțile noastre – şi în mârâiala noastră acum
să-i tremure luminiscențe – să i se răsfrângă – fără putere?
– în ochi
dacă şi i-ar întoarce spre noi
şi nu mai putem să-i dădem coerență
basmului, vorbelor noastre, să le facem născocire pe care ea
s-o asculte
şi s-o lase să capete formă –

ZICE CĂ S-A SUPĂRAT PE NOI

să facem acum un basm pentru denisa – pentru că spune
că s-a supărat pentru totdeauna pe noi – şi în povestea
asta se spune aşa – a fost odată o ființă –
care se aşeza după-amiezile în colțul unei încăperi mari,
între ferestrele în colț, şi acolo stătea, copia
din tomuri greoaie cuvinte – şi-şi ridica uneori ochii,

și atunci crea o umbră nedeslușită alunecând
printre niște cuburi mari, tot în încăperea aceea,
și o silea să o privească pe ea, umbra aceea,
și îi stârnea în ochii decolorați, ezitanți (ca ai celor care privesc
în flăcările închise în cuburi de sticlă, și se fac până la urmă
ochii apoși), stârnea în ochii ei răsfrângeri ale grădinii
de ploaie din spatele ei – (– și lucruri minunate și tainice
se petreceau atunci, în parc, dincolo de aleile de pietriș,
anume ca să se oglindească în ochii de umbră
ridicați către ea – și să-i joace reflexe ploioase
ei pe față) – și a fost odată o broască –
pândind pe brânci în mușchiul mustind de ploaie
sub zidul palatului cu ferestrele în colț înspre parc,
pândind cum se face încet seară prin pomi și prin ierburi
în jurul aleii spre criptă – și ființa dintâi,
cea care își potrivea vorbele copiate din cărți groase,
nici nu era dintâi – ea era odată, altă dată,
alte dăți, alte ori – și dacă știa despre broasca mocnind
în flacără verde zvâcnind și stingându-se în fum spulberat în
aer de bură
la zidul palatului, nu lăsa să i se schimbe lumina
pe față, în numele gândului despre broască – (și poate nici
vreun astfel de gând pentru ea) – și mai era o făptură de sunete
despre care se spune în cântecul – „păstor de altădată, pune-ți
acum
pălăria ta nouă – căci, uite, fiica regelui iese, prin fum
de ploaie, prin ceață, și ni se arată nouă“ – și cu ochii rotunzi
broasca pândind-o – din iarbă, la marginea aleii
unde scrâșnește cu o vrajă neizbutită, stinsă de ploaie,
pietrișul, când trece fata regelui – (ca și cum
regele acestei țări pluvioase ar putea să mai aibă
o fată) – și în basm făptura regească să-și unduie înceată
mătăsurile

care-i îmbracă trupul – şi-i joacă răsfrângeri
la fiecare pas prin pietrele mici – licăriri sângerii –
pe urmă albastre, şi apoi negre, negre, cum sună vrăjitoreşte
vocalele rostite în basm – decât că ce s-ar mai putea povesti
se risipeşte – căci ea nu mai transcrie, de la un rând încolo,
cuvinte din cărţile groase – le-a închis – şi nu şi-a mai ridicat
ochii -
şi umbra aceea n-a mai alunecat împinsă de ea, pieziş cum
nebunul
pe cuburile tablei de şah – şi nu s-a mai răsfrânt ce ar fi putut
să continue
în ochii lui – şi de acolo – pe faţa ei – şi basmul ce l-am
spune ei
se frânge – nu ca frisoanele unei umbrele mari de mătase
sfâşiată de lancea soarelui prin gheţuri – (căci uneori e şi iarnă
în parcul acesta cu ploaie) – ci cu un cântec mahmur, spart,
de broască – de acolo de la poalele zidului – şi în bulbucaţii
aceştia ochi
de broască nu se răsfrânge nimic.

PORTRETUL UNEI POETE TINERE (SAU DENISA ŞI CELE DOUĂ CONCERTE DE PIAN DE BRAHMS – DAR ŞI SONATA SUPLIMENTARĂ DE SCARLATTI)

1

dacă numele denisei ar fi o ideogramă, o aşezare
de semne înfăţişându-l de pildă pe un om mic
întinzându-se să smulgă ceva din lună, şi înseamnă
asta – *există* – sau încă, soarele şi luna laolaltă, asta însemnând
splendoare – atunci am putea spune aşa –
semnele astea
care sunt numele denisei noi să le pronunţăm

ca pe înțelesul *splendoare* – și sună atunci *clara* –
și deci opusul nostru numărul cincisprezece îi este dedicat ei,
și despre ea vorbește – chiar dacă enunță acum tema
la instrumentele de percuție și la coarde și lasă pianul
în care ne place nouă să credem că ne exprimăm noi
gândurile, obsesiile, să intre târziu – și facem astfel
o compoziție în tonuri întunecoase – asemenea apelor rinului
zgomotoase rostogolindu-și valurile (în care spunem că
ne aruncăm
pentru ca mai apoi să putem, cu cealaltă parte din noi, să-i facem
ei muzică) și pianul întretăiat, să-și repete jocularitățile
în care ne jucăm cu cearcănele în jurul ochilor ei ascunși sub
pleoape,
cu pomeții ei palizi, cu buzele ei, tot nădăjduind c-o vom vedea
surâzând, cu fața ei
limpede, pe care noi să o tulburăm cu acestea, și altele,
teribilități – într-o construcție sufletească neelegantă,
și ea să-i citească notele, serioasă, și să ne spună că în ciuda
ingeniozităților de detalii, întregul nu se constituie,
și nici nu poate să ne spună de ce.
asta fiind prima parte –
pe urmă, urmează andantele – și aceasta
e o scenă de noapte,
în care ne legănăm felinarele în vânt –
deși este o liniște clară,
ca și numele ei – și ne străduim din spusele noastre încâlcite
să strecurăm la o parte, în lucrătura mâinii stângi, enarmonicele
și să lăsăm doar sunetele acuatice să tremure, stăpânit,
ca niște globuri de apă în care să închidem înțelesurile pentru ea,
și la mijloc numai răbufnindu-ne un resentiment în acordurile
apăsate
cu care clamăm înspre ea – dar repede rezolvat în
încheietura retorică

a tonicei – şi pe urmă, ne mai jucăm cu notele răzleţite
dintre arpegii
şi game, mai ales descendente – şi câteodată
pedala la bas –
şi tot aşa – în răsfrângeri mereu mai stinse,
pregătind jocul în pianissimo
al rondului de la urmă – nici prea grăbit,
nici prea răspicat tare,
cum ar fi fost în concertele maestrului clasic, cu care retorica
noastră nu seamănă.
numai că întru numele adevărat
al denisei putem face şi o interpretare distantă, purificată
de jocul acesta al pasionalităţii.

2

sau să facem un opus târziu – o piesă căreia noi să-i spunem
mică
şi cu un scherzo mărunt – şi în realitate să dureze o oră,
şi scherzoul să se legene – e drept, mătăsos cum este şi numele
ei, însă numele ei pronunţat gotic (căpătând dimensiuni
masive, germanice) – şi cu o scriitură atâta de complicată,
încât lucrarea pianului să fie istovitoare – cum este epuizantă
întotdeauna strădania noastră de a-i da adevăr
numelui acesta atât de simplu – o piesă în patru părţi,
precum silabele numelui ei, şi încă o dată
– o parte mozartiană într-adevăr –
adică de o străvezime înşelătoare a tonului,
când îi spunem întreg numele
şi în partea întâia
iarăşi o scenă baladescă – povestind despre făptura ei
în casa aceea cu parcul uriaş – şi cu o scenă de despărţire
pe o scară
scundă de tot, cu o singură treaptă, sau două, şi ea

acolo, mai înaltă şi aplecându-se, şi sărutându-ne pe obraz,
ca şi cum ar fi plecat departe – şi noi privind-o, înspăimântaţi,
şi acordul de atunci, uşor asonantic, abea
desfăşurat în arpegiu ezitant,
mai mult o nedesăvârşită aşezare pe clape
– închizând fraza întreagă
în care povestim asta acum – o scenă în soarele declinant,
spărgându-se dincolo, pe apele abia sângerii
ale lacului dincolo de casa cu arcade –
şi nici nu mai ştim, pe sufletul nostru, dacă scena asta,
pe care am tot povestit-o,
s-a întâmplat cu adevărat. astfel că în scherzo
ne mulţumim să-i spunem doar numele –
şi numele ei
se leagănă, şi străluceşte, şi tremură, şi se sfărâmă –
şi frazele pianului îl reîncep mereu încearcă silabele,
aceleaşi, mereu
revenind, risipindu-i-se pe faţă – ca şi
cum am pune-o să meargă prin ploaie
şi, noi înşine rânjind, am spune că, iată,
plânge – dar ea ştie că atâta vreme
cât nu i se înceţosează sticlele ochelarilor
nu plânge – nu merge prin ploaie,
nu intră în jocul acesta de noi stârnit –
chiar dacă ne-aude
spunându-i pe nume. (sau nici nu ascultă.)

3

însă acea sonată, cu sunetele ei sticloase – eu am ascultat-o
o dată, de o nesfârşire de dăţi – dar mai ales într-o noapte,
într-o cameră îngustă, şi înaltă – într-o casă în care e
foarte sigur

că nu voi mai intra vreodată – (şi mai are rost să adaug,
iarăşi, că fiinţa de alături mi-a spus, cu
voce uscată, că nu mai poate să mai gândească
înainte?). pe atunci denisa nici nu era cu
putinţă. eu ascultam
cu răbdare, pianul îşi urca sunetele
sticloase – era ca soarele de dimineaţă înfrigurată
în ciucurii de gheaţă atârnând la marginea gândului,
gândului pe care acuma îl desluşim ca fiind gândul denisa –
şi acuma ne spunem să lăsăm la o parte amintirile astea
fărâmicioase
şi ne aşezăm să ne gândim la denisa – şi sonata sună sticlos
în lumea ei în care nu ne e cu putinţă gândul mai înainte.
şi aici, adică, e cu putinţă? să o gândim, de pildă, de aici
pe denisa, ascultând iarăşi după atâta vreme muzica aceasta,
să gândim o făptură de acum – numai că
oricât şi-ar repeta vicleană
aceeaşi aşezare de fraze, sonata asta tot se
încheie şi atunci să vedem
cum gândim de acolo mai înainte – sau chiar înapoi

MARTHA, ADICĂ, SĂ NU FI FOST FRUMOASĂ?

noaptea aceea de iarnă – foarte frig, zăpada, cum se spune,
scrâşnind
sub paşi – ca şi cum într-adevăr am fi căutat să strivim
demonii neputinţelor, ispitelor noastre – şi mergând
pe străzile vechi, cu casele poate la fel răsfrângând în geamuri
oarbe luna, ca pe vremea când el trecea (căci a locuit într-o vreme
şi pe aici, aproape) şi le privea poate cumpănindu-şi silabele
(„şi alături

luna bate trist în geamuri“), dar noi ne duceam
să lăsăm în cutia prinsă în zăbrelele gardului nişte mărturisiri,
noi credeam că festive – un gest pe care l-am fi vrut turnat în
bronzul
unei statui, şi cu muzică limpede de tot în jur,
adică aşa cum mozart ştia să deseneze în puritate desăvârşită
profilul câte unei fiinţe – şi fiinţa de dincolo de gardul cu
barele îngheţate
se numea martha – (şi cu ochi rotunzi am citit mai târziu
cum el, poate chiar pe vremea când trecea pe străzi ca acestea,
exclamaţia – „tu nu eşti frumoasă, martha, însă capul tău“ – şi-i
urmărea
cu vorbe nu foarte meşteşugite linia pură a profilului –) însă
atunci confesiunea
noastră îşi avea înscrisă în colţul din dreapta de sus
cuvintele dintr-o povestire a lui despre mersul pe o stradă
înzăpezită, în frig mare bătut de stelele clipind deasupra
capetelor lor,
poate chiar printre crengi – şi cuvintele acelea fiind – „ermil,
te iubesc“. asta a fost atunci, de demult. – când m-am întors
pe aceleaşi străzi, singur acum, am ridicat ochii – erau îngheţate,
ireale,
stelele, şi mă gândeam că sub privirile lor, dacă într-adevăr
şi le-ar fi coborât către mine, eu însumi aş fi trosnit
scrâşnitor, aşa ca zăpada îngheţată strivită de trecerea
– trecerea cui? a vreunei fiinţe? numai a vremii? a trecut vremea.
între timp am aflat că el s-a oprit, într-o noapte, în alta,
într-un cerdac, în faţa unei ferestre luminate, privind cum o fiinţă
se uita cu ochii în lumină – şi pe urmă, când i-au rămas lui
ochii în întuneric,
stelele tremurau prin ramuri deasupra lui – dar nu era iarnă,
şi cuvintele lui n-ar fi avut cum să scrâşnească – poate
cel mult, alteori,

când luna împrăştia scântei peste cărările lui. s-ar fi aprins
să zvâcnească în flăcări. – decât că vorbele rareori ajung să ardă
cu adevărat – de pildă, vorbele în care în noaptea de iarnă, atunci,
ne-am mărturisit noi doi marthei n-au izbutit să-i lumineze
ei, mâinile, faţa.
de atunci a trecut multă vreme.
nu mai ştiu nimic despre fiinţa aceea, care se chema martha
(nici n-am ştiut vreodată prea multe). nu mai ştiu acuma nimic
nici despre cealaltă fiinţă, care se numea şi ea martha,
pe care tot mai caut să o conjur, când şi când, dar cu vorbe
care, ele, trosnesc, disonante, tocmai ca să arate, ca nişte
dănţuitoare
maimuţe, cât sunt de limpezi vorbele de demult în care,
spunându-se
că martha nu era frumoasă, se înfăţişa de fapt o făptură,
două făpturi, frumoase şi adevărate, una din ele privind-o
pe cealaltă şi oprind-o fără sfârşit într-o vreme
care nu trece –

MAREA FANTEZIE CU TREI FUGI PENTRU MARTHA

„tată – (bărbaţii mei – viii şi morţii)
mă hăituiesc"

1. afară ninge de fapt

ridicându-şi deodată fruntea – să mă privească –
spunându-mi (nu m-aş fi aşteptat, în viaţa mea,
să redevină copilul de odinioară, înspăimântat, abea
îndrăznind să se furişeze la fereastră, să pândească
din spatele draperiei cum se coboară, drăcească,
înserarea, cu zăpezi troienindu-se, din totdeauna, cum vrea

landa de afară să răzbească până în lumea mea,
unde de atâta vreme încerc să o apăr, cu firească
încremenire, în clipa de oricare dată, reală, a spaimei din totdeauna.
şi ea ridicându-şi încet ochii, spunând,
cu vocea albă, – „tată – aceştia mă urmăresc, şi curând
au să mă ajungă – sunt hăituită – întruna
îmi dănţuiesc în faţă – scapă-mă“ – şi eu,
dincoace, privind-o, asemenea aceluia în actul al cincilea, greu
fiindu-mi sufletul – şi spunându-mi – să-mi întind mâna,
acum, să-i ridic uşor – nici n-are să simtă –
ochelarii, în care vântul i-a suflat până acuma
acele zăpezi care îi aburesc ochii – şi îi alintă
cu răutatea spaimei din totdeauna, acuma mărturisită,
gândurile – şi i le strâmbă în vorbele risipite
pe care mi le spune – şi, fireşte, nici nu le crede
adevărate – dacă-i dau la o parte lentilele, unde zăpada
o cheamă îndărăt afară – o clipă, sfada
asta a umbrelor dănţuindu-i în faţă se va pierde –
şi poate atunci are să mă vadă cu adevărat –
numai că, luându-i în lături prismele prin care
îşi descompune ea chipurile lumii, şi apoi, cu mare,
vicleană artă le face altfel – are să se cufunde într-un inciudat
tărâm al orbirii – la fel de departe de mine –
şi spre mine mereu întorcând ochii zadarnici –

2. (să mă agăţ de mâna lui)

aici, în camera lui, atâta linişte – dar eu o ştiu
din totdeauna – sunetele înăbuşite în covoare,
în draperii – în cărţile atât de multe (pe care
acuma, în urmă, ştiu că nici nu le mai scoate din rafturi,
sau le uită deschise pe oriunde) degeaba mi-aş apropia
ochii acuma de cărţile astea zadarnic deschise.

ce scrie acolo, în ele, mi-e mie ascuns – aici, acum, privindu-l,
încercând, ca în visele mele grăbite, să-i explic –
nemaiizbutind să-mi opresc vorbele – („nu înţelegi? –
aleargă în urma mea – oriunde m-ascund, îmi răsar
în faţă, în spate – şi paşii lor împroaşcă zăpadă,
şi ori încotro mă întorc, ei îmi răsar pe după tufişuri, şi
pălăvrăgesc tot timpu-ntre ei – de după trunchiuri –
şi râd şi-mi vorbesc neînţeles –") – să-l privesc acum, prin acele
năclăite
ale zăpezii pe sticlele astea din care, din totdeauna,
am strigat eu spre lumea de afară, şi-mi auzeam
vorbele arcuindu-mi-se boante, în pereţii de sticlă,
să-mi izbească tot mie faţa – tot nădăjduind că în ochii
vreunei alte fiinţe, în faţa mea, n-am să-mi mai văd răsfrângerile
zvâcnind
ale umbrelor care suflă în jurul meu pe landa asta unde e seară
totdeauna – şi ştiind că n-am să văd nimic în ochii lui,
eu doar – el ştie asta – nu m-am priceput niciodată
să înţeleg ce spune privirea unei alte fiinţe, altceva
decât că e acolo, în faţa mea, o altă fiinţă,
nemişcată, privindu-mă, şi tăcută, şi vorbele mele înspăimântate.
izbind cu pumnii zdreliţi în tăcerea acestei priviri
care, mie nespunându-mi nimic, îmi spune orice,
şi gândindu-mă – acuma el are să întindă mâna,
şi am să-mi încleştez degetele zadarnice pe încheietura lui.
şi am să reuşesc poate să-l trag aici, lângă mine,
în edenul acesta al meu scormonit în zăpadă.

3. ea are dreptate

are degetele îngheţate – şi umede încă (adică minte?)
dar aşa cum îmi strânge acum încheietura
e limpede că e cu adevărat înspăimântată – impura

frică a ei, din totdeauna, de landa de afară, i se simte
şi acum în tresăririle buzelor, în aceleaşi furişe
abateri ale ochilor – care ar trebui, nu-i aşa,
să mi se agaţe mie de ochi – dacă ar vrea
cu adevărat să-mi ceară ajutor – îi sunt piezişe
de fapt privirile – ca şi cum m-ar îndemna să privesc
peste umărul ei, sugerându-mi doar prin propria ei fereală,
să-mi ridic privirile spre fereastră, unde aceeaşi corală
a fulgilor liniştit viscoliţi îi pândesc
izbindu-se moi de geam, acuma făptura chircită,
aici, la picioarele mele, în imobilitatea asta de acum, chinuită –
dar astea-s prostii –
sigur, a umblat afară prin parc – şi-n ninsoare
o pândeau cu adevărat rădăcini, cioturi, umbre (căci, chiar
ascuns,
soarele, aici, la noi, îşi lasă luminiscenţa să işte umbre,
mai ales spre seară) şi când a început să alerge
spre casă, zăpada împroşcată în salturile ei împleticite
îi apuca mereu glesnele – şi când a trecut pe sub creanga de jos
a pinului din faţa ferestrei, i-a nins bogat în păr
(se mai văd şi acum cristalele sparte, ca ale coroanei pe care
în cine ştie ce basm rău şi-ar fi smuls-o din păr
s-o arunce nerăbdătoare) şi acuma, dacă aş ieşi în hol,
i-aş mai vedea urmele, dinspre uşa grea pe care a zvârlit-o
cu zgomot – am auzit-o adineaori – şi mâinile îi sunt ude
tocmai pentru că şi-a răvăşit părul smulgându-şi diadema
asta de lumină înşelătoare de seară cu soarele ascuns –
dar spaima ei de acum e reală –
crengile pe care le încâlcea vântul mai devreme la amiază,
şi se contorsionau ca nişte demoni zvâcnindu-şi ghearele
de aer urât – s-o oprească – i-au suflat cu adevărat
în priviri rătăcirea de acum – prin care
se încăpăţânează să privească în jur – ca şi cum

să se convingă singură că doar astfel este ea însăşi,
numai că, dacă-i iau de peste ochi cercurile acestea
de vreme iernatecă, ale ei, lumea i se schimbă în jur –
şi n-are să mai ştie cum se întorc înspre ea chipurile
între care, până atunci, alergase, precum pisica oarbă, ştiind
instinctiv să evite picioarele scaunelor, meselor, şi simţind
când trebuie să sară spre perna ei.

4. hăituită mai puţin – aici înăuntru e bântuită

aici înăuntru, în încăperile acestea care-i sunt ei
(ea aşa spune) lumea adevărată (dar ea se poate smulge
din lumea ei – nu-i aşa? – aşa cum şi-a smuls şi-a zvârlit-o
coroniţa de aer străveziu care-i era însemnul
de nobleţe al firii – nobleţe pe care, oricum, nu şi-o pierde,
oricât ar vrea să şi-o lepede în blasfemii) în lumea reală a ei
aici, în încăperea vremii acesteia căreia eu n-am să-i am
niciodată cheia – şi unde-şi joacă ea spaima, ca pe un rol,
are să constate – ceea ce nu ştie încă acum – că vânătoarea
de afară, hăituirea, aici înăuntru se încetineşte în toropeala
contururilor – şi se face luminiscentă întunecimea prin care trec.
legănate, ca prin apă, fantomele – e o vreme
bântuită de fantomele pe care eu am învăţat-o să le invoce
şi care o însoţesc, aici, înăuntru, încetinite,
aşa cum afară o fugăreau – să o întoarcă mai repede,
cât mai repede, aici, înăuntrul spaimei,
unde e cald, şi unde, ca în cărţile pe care eu am învăţat-o
să le aleagă din rafturi, urmele paşilor ei nu s-ar mai scufunda
în zăpadă, ci ar rămâne însângerate, ca nişte păianjeni roşiatici –
şi ea, chircită aici, cu picioarele strânse – şi câte unul din gândurile
astea ale ei apropiindu-se, toată vremea privind-o cu ochii

hăituiți – (ca în scena în care acela s-o apuce brutal
de umeri, s-o zgâlțâie – strigându-i – „dă-mi cheia –“
împingând-o apoi „la o parte, cu o mişcare din cot, şi privind-o
o clipă
cu ochii reci şi hăituiți“).

5. transcriind palimpseste

„bărbatul cu un aer de răzbunare“ – scrie – şi mai adaugă
şi că era întunecat la față – „oacheş“ – şi îl descrie
cum „pândea din colțul întunecos aflat în spatele
uşii“ – acesta, adică, fiind unul din bărbații ei,
dintre cei morți – fantomă, deci, care de acolo o țintuieşte
cu privirea lui incandescentă – (dar şi ei îi ard ochii –
ochii aceştia cu care mereu ea îşi caută drumul printre umbrele
destrămate
în lumea de aici unde tăcerile o înconjoară ca nişte străvezimi
lătrătoare
– însă latră neauzit – şi pe care eu, eu îmi tot spun că o fac
în jurul ei, ea însăşi făptură de închipuire, aşezându-i pe față
închipuirile mele despre cum aş vrea să o fac – înspăimântată,
bântuită de umbre urâte, astfel încât să alerge, să cadă
istovită, la picioarele mele, şi eu, de abea aplecându-mă din fotoliu,
să-i ridic încet ochelarii, aburiți oricum, şi ea
să nu mai vadă decât ce vreau eu să o las să vadă –
şi să-i urmăresc ochii – orbi chiar? – să văd cum „ochii îi fug
încoace şi încolo ca ai unui animal încolțit“ – şi să controlez
dacă începe să-şi muşte buzele – ca să ştiu sigur că acuma o
stăpâneşte
de fapt rolul ei de ființă hăituită, înspăimântată?)
numai că ea îl ştie
pe acela pândind-o de acolo, din colțul uşii –

eu sunt cel care trebuie, de aici, din fotoliu, să mă încordez
mereu
să-i disting – aşa cum stau şi-i caut de o viaţă trăsăturile feţei
în liniile podelei –

6. (tu, păcat al meu)

sigur, am venit de bunăvoie aici, înlăuntrul necredinţei
în puterile propriilor mele gânduri – căci vorbele le las
să-şi depene singure sunetele – cu ele pot spune orice – dar nu asta
are acum vreo însemnătate – vorbele ţopăie, dănţuiesc,
trăncănesc, flecăresc precum cuvintele meseriaşilor suferinţei,
ale acelora care se laudă că abea când spun ei că suferă
sunt reali – eu nu astfel îmi fac fiinţa,
(ca şi cum aş avea cu adevărat fiinţă – fiinţa mea, le spun lor,
e hăituită de toate vorbele astea pe care eu le-am iscat
– chiar dacă el şi-ar închipui că de la el le-aş fi învăţat –
dar el însuşi este închipuirea mea – este unul din aceia cu viaţă
înşelătoare,
pe care eu mi-i stârnesc să mă înconjoare din când în când,
să am oglinzi în care să-mi răsfrâng rochiile vinovăţiei – roşii
adică –
şi pe care să le întorc, oglinzile astea, ale mele, în care-mi rămân
imaginile, spre afară, spre el însuşi acum – căci el este singurul
meu celălalt eu însumi
şi ei să mă vadă, ca pe o creatură seducătoare, alintătoare,
curată, mai de temut pentru potrivnicii mei – şi el este
în clipa aceasta potrivnicul meu – „cu cât se înfăţişează sub
aspectele purităţii")
şi să rătăcesc subţire, înfricoşată, nocturnă –
râzându-i în faţă, doar rar oprindu-mă să-i apuc încheietura
când îşi întinde el mâna spre ochii mei –
strigându-i în faţă, cu superbie – oho, bietule semănător

de îndoială – n-ai să dărâmi tu milanul – cetatea asta
a încăpățânării mele – și apoi dintr-o dată (având grijă
să nu-mi scape privirile furișe spre el – oricum oarbe –)
să mă așez cu genunchii la gură –

7. dar poate într-adevăr se joacă

își ține ochii plecați – de parcă într-adevăr
ar vrea să-mi ascundă ceva – este acuma deodată
departe, ca o făptură într-o altă lume decât asta de aici,
unde îmi spun că eu singur aș ști s-o conduc printre umbre,
și ea ținându-mi mâna – cum o și face acum – și firește cu ochii
plecați – ea, doar, nu are nevoie să privească lumea în față –
(asta o pot face – și trebuie chiar s-o facă – însoțitorii ei) –
lumea
plimbării de seară printre splendorile licăritoare ale unei vieți
încetinite, răsfrânte înăuntru – închipuiri – eu nu o pot
închide pe ea într-o astfel de prismă de eventuale
relații între lucruri și închipuiri – știu bine asta –
și pe urmă, ea nu va putea, nici chiar agățându-se astfel de
mâna mea
(sau mai ales nu așa) – nu va putea trece vreodată în liniște
adevărată
prin încăperile acestea sufletești – pe ea, oriunde aici, din
unghere,
de după draperiile care înnoptează fereastra, de după fotoliile
adânci,
o pândesc umbrele, să-i țâșnească în priviri când și le îndreaptă
spre ele,
să nu le mai poată uita – de asta ea în lumea ei
alege să-și plece ochii – și să încremenească în recea însingurare

a unei figuri pe câte o tapiserie, cu priviri coborâte – departe
de pădurea din jur,
şi străjuită doar de leul care să-i ţină pe intruşi la distanţă.
(ca şi cum, dacă aş vrea,
n-aş putea să mă ridic acuma, şi apucându-i, cu cealaltă mână,
degetele pe care şi le strânge mereu pe încheietura mea,
să o duc către peretele întunecat, acolo lângă rafturile de cărţi
unde e ţesătura cu chipuri şi frunzişe bogate (pe care o ştie şi ea,
deşi nu se opreşte niciodată să o privească) şi să-i arăt,
vorbindu-i cu glasul scăzut,
cum acolo făptura care-i arată licornei oglinda – este
ea însăşi – şi numai ea însăşi – decât că licorna, aşa cum se
răsfrânge în oglinda
deodată răsărindu-i în faţă – şi fecioara care ridică prisma
răsfrângătoare,
şi leul păzindu-i zadarnic însingurarea şi formele pândind dintre
trunchiuri.
toate astea nu sunt decât clipa oprită, aşteptând ca minunata fiinţă
să-şi ridice ochii şi să se privească răsfrântă.
şi de asta, fireşte,
îşi ţine ea ochii plecaţi.)

8. berceusă, să alungăm spaima

şi-a desfăcut atât de încet degetele pe încheietura
mea, acum îngheţată – căci ele nu s-au încălzit nicidecum –
încât aş putea crede că se preface acum
ca să mă facă să cred că doarme – făptura
ei întreagă, aşa chircită acolo, jos, cu privirile aplecate,
a alunecat foarte încet într-o lumină nemişcătoare,
şi fără ecouri – unde faţa ei oarbă are
deodată înţelepciunea icoanelor vechi – uitate

îi sunt acuma spaimele de adineaori – şi lent
i se desprind degetele – dacă m-aş apleca înspre ea,
nici n-ar mai fi nevoie să-i murmure acea

descântată litanie – „dormi, înţelepciune, luminiscent
alcătuieşte-ţi absenţa – întoarce-te întru întunecata
nevinovăţie, spre şerpii, comorile tale vechi – dormi". a adormit.
gata.

9. (fugind prin zăpadă)

spaima de mine însămi – alunecând asemenea umbrei
când a coborât soarele – acolo, dincolo de cerul orb,
cenuşiu, înserat încă de la începutul amiezei
şi fără efortul de a-mi mai smulge paşii dintru zăpadă
fără să mai simt frigul zvâcnindu-mi în jur să-mi prindă
glesnele când alunec – dar nu cad, nu cad, căci alerg
atât de uşoară – şi nici nu vreau să mă ascund –
mereu spunându-mi că nici nu e o vânătoare de fapt, hăituială,
ci doar fug prin zăpezile parcului, uneori
ţâşnindu-mi mâna să scutur vreo creangă, dacă trec
pe sub ea – să-mi spulbere părul, umerii – o zăpadă
luminată de soarele orb, ascuns în nori, însă luminiscent,
în seara asta interminabilă, în care îmi alunec
fiinţa, să nu-mi mai fie deodată greoaie, scuturând în zăpadă
spaima asta de mine însămi – şi dacă mă pândesc n-au decât,
atâta vreme cât fug, uşoară, prin seara cu soare fără de soare,
nu ar putea să mă hăituiască într-adevăr – trupul mi-e liber
de orice atingere – nu mă mai poate vinde spaimei –
alunec – departe, aproape, şi pe oglinda zăpezii pe care
nu se răsfrânge soarele ascuns, nu mi se înscrie nici chipul,
nici surâsul gâfâitor – sticleşte deasupra cerul verzui,
şi un abur spărgându-se în ceaţă măruntă.

10. se înşeală de fapt, fireşte

sigur că e o eroare – dacă există gestul, adică, aşa cum spune ea,
forma – asta nu înseamnă că de aici s-ar naşte din sine şi
conţinutul,
materia, substanţa – ea ştie că oricând îşi poate aduce prezenţa
aici, şi ridicându-şi ochii, privindu-mă, poate avea
credinţa că domneşte pe acea împărăţie a vorbelor, care ar fi
realitatea – (dar chiar crede ea oare asta?) gestul de pildă, când ea
m-ar trage de mână în faţa covorului ţesut în imagini
şi m-ar împinge tot mai aproape, să văd cine ştie ce amănunt,
frunza neliniştită de pildă adumbrindu-i urechea fecioarei,
înfăţişată acolo, aşa cum l-a luat în poala ei pe licornul de aur -
şi asta înseamnă că în ureche, din umbra aceleiaşi inflorescenţe,
îi şopteşte ispita superbiei, înşelăciunii, trădării –
şi poate de asta surâde.

şi eu pot doar să rămân nemişcat -
inert, lângă ea, simţind-o (căci n-o privesc) cum ea însăşi priveşte
tapiseria aceasta – în care gesturile s-au făcut chipuri,
imagini, şi eu n-am cum intra acolo, între ele („mi-ar plăcea",
spunea ea de demult, „să fim toţi într-o tapiserie" – însă plăcerea,
fiinţă atâta de depărtată – i-aş fi putut spune – plăcerea.
nu asta e important – nici tu nu-ţi eşti ţie însăţi totdeauna o
plăcere.
altceva, altceva trebuie să fie dezlegarea –) şi ea ştie
asta – şi de asta nu-şi mai întoarce capul spre mine –
ea dă viaţă cu privirile ei altor gesturi acolo – se străduieşte să
îşi creeze
în ochi o lumină intolerabilă, rece – spunându-şi că aici
nu există structură, tandreţe, recunoaştere, ci numai

dorința de a nu fi om, ci animal – şi încă spunându-şi
că licornul, iată, a venit înspre ea – şi asta înseamnă
că puritatea ei este adevărată – şi că aici este cu adevărat puritatea
(„tot restul este podoabă“) şi liniştea desăvârşită, şi chiar dacă
stearpă,
şi sterilitatea este tot un nume al purităţii, al neschimbării,
al dăinuirii –

11. mai ninge încă

dar acuma e o ninsoare liniştită – dacă am să mă ridic
din fotoliu, lăsându-i capul să se sprijine uşor pe marginea pernei,
acolo, în colț – şi să mă duc la fereastră, am să văd cum afară
ninge acum liniştit – ca un trăsnet încremenit de orgă –
şi nici nu se mai văd urmele pe unde a alergat ea prin zăpadă,
şi chiciura agățată de crengi e tăcută – şi cerul
s-a întunecat acum – cum se cuvine într-o seară de iarnă –
(„şi printre ierni este o iarnă atâta de nesfârşită
încât, hibernând până la capăt, ai să treci şi prin iarna ei,
cu inima ta“) şi umbrele care-ar putea să-i bântuie aici
ei privirea, când îşi deschide ochii, eu ştiu să le opresc,
şi dacă mă întorc la fotoliul la picioarele căruia s-a strâns ea,
şi mă aplec – fără ca ea să simtă – şi-i aşez
uşor ochelarii peste ochii strânşi – când şi-i deschide
are să vadă lumea ca totdeauna şi are să uite
că o vreme s-a jucat de-a vânătoarea în zăpadă, ea fiind
sălbăticiunea vânată, şi tot ea, cu surâs rău, hăitaşii, şi tot ea
trăind spaima care s-o împingă urât, cu suflarea tăiată,
spre mine, să ceară ajutor –

1. descriind scena

şi, în fond, are dreptate – putem lua fiinţa aceea cu ochii
inteligenţei
şi trişti – şi putem spune că-i eroina (dar se numeşte matil, în
cartea aceea) şi ea face – încearcă o construcţie sensibilă
în faţa oglinzii – îi strânge adică pe toţi într-o aceeaşi casă,
casă de ţară dusă-ntre zăpezi – şi casa aceasta-i o închipuire
o amintire a unei închipuiri – (haide, să spunem, dacă tot
n-am trăit
niciodată atunci simţământul adevărat pentru ea,
să ne facem acuma o amintire despre ce ne-am fi putut închipui
pe atunci
dacă am fi stat vreodată în faţa ei – altfel decât privind-o scurt
pe stradă într-un oraş cu turnuri, unde ea a venit acum câţiva ani
într-o toamnă să-l viziteze pe fostul logodnic),
şi în amintirea asta ea să fie fiinţa (şi se numeşte matil)
care să-i facă pe ceilalţi să se întoarcă spre ea
– după ce au privit prin ferestrele mici cum viscoleşte afară,
şi constată că zăpada i-a izolat acuma de lumea adevărată
– să se întoarcă spre ea, şi cel mai în vârstă (acolo numindu-se.
ca în nuvelele noastre de demult, julien) să înţeleagă încet
că sunt închişi în ideea ei – în obsesia ei de a afla
cine e ucigaşul (ucigaşul uneia sau alteia din fiinţele
care să-i fi stat ei în jur) – şi nebunia ei – înţeleagă atunci el
este un război de zăpadă.

2. casa de vânătoare înzăpezită

şi totuşi, chiar dacă e o carte în care se caută făptaşul
atmosfera aici înăuntru, chiar dacă viscoleşte afară,

e liniştită (ea încearcă de fapt să facă o reconstituire paşnică
a vieții noastre – aşa cum stăm şi-o pândim
de dincoace de vreme), ea i-a adus aici, le-a arătat fiecăruia
camera lui – şi acuma, după-amiaza târziu – deci afară
e întuneric,
iarna se face seară devreme – stau în holul imens
şi beau ceai. (noi ascultăm zgomotul linguriţelor în paharul cu ceai
şi îi privim. dar nu de ei ne pasă nouă acum,
ci de ea – e ghemuită într-un fotoliu – îi priveşte,
şi s-ar zice că-şi spune – aşa ne închipuim noi – degeaba
mă mir,
sunt liniştiţi toţi – şi oricare din ei poate fi acela
care într-o seară ca asta, tot în casa asta – şi afară ningea –
s-a întors către partea aceea din mine – care-mi fusese
impulsul –
care fusese tatăl gândurilor, simţământul meu
de atunci, până acum – şi l-a răsturnat cu detunătură – o faptă
de întunecime. să omori un simţământ – şi nici nu mai ştii
cum s-ar fi putut mişca el apoi printre fiinţe, şi printre lucruri,
şi care
ar fi fost jocul luminii pe faţa lui. dar asta-i o închipuire,
fireşte
noi doar aşa ne spunem că-şi vorbeşte ea – şi ea doar stă
în fotoliu,
îi ascultă atentă şi fără prea multă grabă). către noi
nu întoarce capul – în scena asta pe care noi o facem amintită
acum
noi nu existăm.

3. şi ei în vreme asta tot în hall stau

ce ciudat – noi nici nu suntem într-o împrejurare ca asta să zicem,
dacă ar face o fotografie de grup s-o aşeze apoi pe pian.

cu ei toți, în holul cu bârne aparente şi cu multe, adânci
canapele, fotolii – în fața căminului – şi cu uşile camerelor
(– pe una din ele a ocolit-o câinele lung
de vânătoare – pisica e ghemuită în raftul de sus
al bibliotecii, noi nu suntem). e totul un joc. ea le urmăreşte
schimbările expresiei pe fața fiecăruia – şi se gândeşte să aducă
vorba
ocolit despre seara de atunci – seara faptei. ei s-o asculte,
treptat înțelegând unde-i împinge cu vorbele ei – şi ea
le invadează cu bună ştiință
sufletele lor umbroase cu vorbele ei, şi în lumina scăzută, aici
în holul
prea mare, îi fixează şi ştie – o, la început spaima nu apare
pe fața oricui. (şi când s-ar părea că a renunțat la acest joc,
şi ei se linişteşc, se aude vocea bunicii) – în lumina asta uscată,
un singur cuvânt croncănitor – şi ei, fără să se privească unii
pe alții
înțeleg că vor juca iarăşi scena reconstituirii – şi nici nu ştiu
că de fapt, mult mai târziu, într-o vreme a micii nebunii
de seară
când simțurile devin duble – noi îi aşezăm într-o amintire
a noastră
mincinoasă – (şi aici ea nu ştie că, dacă acolo, în fotoliu,
unde stă ghemuită strângând bine perna în brațe
şi întorcându-i şi obrazul celălalt tăcerii ei moale,
şi-ar îndrepta ochii spre marginea de sus a tabloului ar vedea
pusă în abis în sticla portretului scena răsfrângându-se. cu ei toți
ascultând-o, cu ea însăşi privindu-i – şi noi din portret
răsfrângându-i mărunți, ficțiuni palide, în privirile noastre).

4. meditație complicată a ei – ea ştie ce ştie

viața mea, spune ea, o mică crimă perfectă. deci ea
e vinovată? ea singură şi-a răsturnat atunci simțământul

- singură, singură inventând un calendar, al zilelor sterpe –
şi acuma îi strânge pe ceilalţi în tot casa aceea – de zăpezi
hărţuită –
şi se preface că i-ar suspecta pe oricine din ei – închipuie
o după-amiază suspectă,
şi spune că se aşteaptă ca pisica să înceapă să vorbească –
adevărul e un ventriloc,
a spus cel care ştia să scrie ode despre dejecţie – şi ce
importanţă
mai are dacă adevărul iese din gura unuia, altuia – a pisicii,
să spunem,
câtă vreme vorbele lui sunt distincte? deci ea se preface doar
că-i priveşte
cercetător – şi în realitate imită glasul pisicii
ca să-l acuze pe unul, pe altul – (julien e în cartea aceea
asasinul – dar a citit, ea, cartea aceea?)
aşa – şi în realitate partea aceea din viaţa ei când nici nu ştia
de noi – este crima ei desăvârşită, şi care poate
rămâne nedescoperită nici chiar de ea însăşi.

5. se retrag în camerele de culcare

unul din ei însă se gândeşte aşa – când se duc la culcare.
el în camera lui – pe care ea i-a arătat-o îşi va scoate întâi
peruca, şi-o va aşeza pe masă, şi va începe
să se agite printre hainele risipite în mijlocul camerei, doar
le-a scos
din geamantan – ca să-şi însemne în agenda albastră
acel amănunt pe care noi l-am pus să-l observe.
şi adevărul este că nu-şi va găsi agenda. scenă
aici. el căutând acolo, printre obiectele risipite. căutând
în grabă, căutând cu furie precipitată,
şi negăsind – şi, câinele, care s-a strecurat neluat de nimeni
în seamă

în cameră, amuşină în jur – şi negăsind, se duce până la uşă,
şi o deschide să vadă dacă mai e cineva în hol – şi în hol sunt
doar umbrele
aşa cum le leagănă înalte şi moi luminiscenţele lente ale
căminului,
şi liniştea încet trosnind – şi luminile mici verzi ale pisicii
privindu-l dintre cărţile rare pe raftul de sus – şi el
ridică din umeri şi închide uşa – şi fără să vrea
întinde mâna să tragă zăvorul (şi aici se termină,
prin repetarea faptei de atunci,
fapta de acum – căci în uşă e ascuns revolverul,
şi când trage zăvorul, sfoara aceea, subţire dar trainică
întinsă cât trebuie,
mişcă trăgaciul – şi când au să spargă uşa, după detunătură
– au să-l găsească
pe jos şi capul lui ca o bilă răsfrângând lumina şi chiar
făpturile lor
agitându-i-se în jur – şi chiar pe ea când se va apleca
şi-l va ţine
o clipă strâns de încheietură – asta nu pentru că s-ar teme
că l-ar putea pierde).

6. chiar şi într-un roman poliţist îi putem scrie lui tudor jebeleanu

şi nouă ce ne rămâne – decât să-i scriem – nu ei – ei nu
ne încumetăm
să-i vorbim despre ceasurile astea de – spune ea (şi din cine
citează?) –
„prea multă apropiere“ – îi scriem lui, prietenul nostru,
el care a adus
pisica ici printre ei – şi chiar dacă ea îşi preface vocea
după a pisicii.

privirea pisicii rămâne, privindu-i, privind-o chiar şi pe ea,
privindu-ne şi pe noi – şi putem oare noi să-i susţinem
privirea? îi scriem lui aşadar – „salut.
uite că ea a închipuit o scenă amintită – dar tu ştii
că e o amintire mincinoasă – noi ne construim amintiri
despre ea,
şi acolo ne aşezăm, printre ei toţi, strânşi aici să bea ceai,
dintr-un capriciu – mincinos şi el – al ei –
pe care ea stă acum să şi-l contemple nemulţumită,
şi afară ninge – e iarnă în numele ei – şi noi ne aşezăm
acolo într-un colţ, cum se aşezau pictorii renascentişti
în propriile lor
tablouri – şi de acolo să-i repetăm –vezi, numeşte exact –
să-i strigăm. – mai inventează şi tu ceva, şi privind-o
în ochii ei care – nu-i aşa, vorba noastră – nouă mereu
ni se ascund –
să-i strigăm – tăcuţi în portalurile fără ecou ale urechii
minţii ei – mai aminteşte-ţi
de mine, ce dracu'! şi ea nici nu aude vezi? bine. atuncea salut."

VITA NUOVA,

Guardaci ben. Ben son, ben son Beatrice!
PURGATORIO, XXX

fireşte, dacă ar fi atâta de simplu să începi
dintr-o clipă, bineînţeles, cu înţelesuri adânci,
mocnind ca un foc lăuntric, o viaţă
nouă – dacă ar fi cu putinţă, spunând –
ieşi acum din încăperea aceasta, sigur, cu multe cărţi,
şi unde fiinţele sunt umbre, cum de atât de demult

sunt umbrele tale fiinţe – şi mergi grăbit
pe o stradă cu faţade tăcute, şi a început iarna –
şi lumina are ace nedesluşite de umezeală pe care nici
nu le simţi
nici dacă-ţi răstorni capul pe spate să priveşti stelele,
– pe care acuma, ziua, sigur, nici n-ai cum să le vezi
dar ele sunt sus acolo – şi mersul grăbit
(ca al aceluia care-şi strângea friguros mantia
în jurul trupului uscat de resentimente pe străzile, scările
unui oraş străin – şi se uitau trecătoarele lung
arătându-l cu degetul, şi spunând – uite, acesta
nu mai găseşte calea de întoarcere din ţinutul de acolo
al cărui nume e iadul – dar ăsta este un chip
prezumţios de a vorbi despre singurătatea care astfel paginată
cu iluminuri şi iniţiale întortocheate, nici nu mai e
singurătate) – şi deci ieşi din camera cu forme
înguste, înalte, şi treci grăbit spre sala cu mese
pe care nu cărţi au să stea şi să înceapă, când te aştepţi
mai puţin, viaţa ta nouă.

viaţa nouă – dacă ar fi fost atât de uşor.
ca un şarpe care-şi leapădă pielea şi rămâne uscată
în soare, să-ţi lepezi felul de fi
ca şi cum ridicând ochii din mersul tău mereu nerăbdător,
de până în clipa aceea, şi, din clipa aceea,
ar fi în faţa ta chipul vieţii însăşi,
privindu-te serioasă, spunând – iată, eu sunt
cu adevărat – şi să ţi se aşeze atunci, în faţa ochilor minţii.
altfel conturile, liniile, răsturnându-se lent
cu lumina lor liniştită acuma spunând
asemenea constelaţiilor pe cerul de toamnă,
un adevăr – poate nici măcar altul – dar cuprinzând
în sclipătul lor
mai mult cer, înscriindu-se în linii mai bogat deschizându-se

înspre nesfârşirea din totdeauna care asupră-ne se bolteşte?
să fie cu putinţă să înţelegi altfel, de la o clipă
la alta, mai bine, mai luminos, o fiinţă,
putinţa vreunui gest – şi asta pentru că însăşi viaţa
te opreşte o clipă în graba ta învălmăşită
printre faptele clipelor până atunci tăcute, încremenite –
să fie cu putinţă aceasta...

A DOUA COBORÂRE DIN MAŞINĂ

şi pentru poetul şi prietenul şi i drăgănoiu

poţi coborî de două ori într-o aceeaşi apă
a vremii – împietrită în albia ei printre stâncile mici
ale străzii,
sau prin aleile pe sub arborii mereu dezgoliţi
- căci iarna e-aceeaşi –? poţi să cobori dintr-o aceeaşi
lume închisă rostogolindu-se fără sfârşit într-o lume mai mare
unde locul şi timpul sunt făcute sensibile inimii?
sau lumea aceasta, aruncată în hăul interstelar,
îndepărtându-se înăuntrul acelei necontenite expansiuni
fără de limite, până la urmă va fi atât de extinsă
încât, în oglinda uriaşă a nesfârşirii răsfrântă,
va fi doar un punct – şi punctul acesta infim
va cădea într-o gaură neagră şi nu se va mai şti
nimic despre el? şi coborârea ta din această
lume în rostogolire („dacă suntem într-o lume ce în nesfârşire
cade?")

încercarea de a repeta gestul nu schimbă nimic – şi oricât
ai căuta să te aperi, să arăţi că eşti tu însuţi
de la o clipă la alta, că tu continui – şi adevărul
cu care să te mândreşti, căci, spui, are continuitate,

se pierde în căderea în gaura neagră?

de pildă, te lepez

de ce ţi se pare vrăjitoresc – ai citit undeva
că spunându-li-se fiinţelor pe nume, chemându-le
cu numele lor se aşază o stăpânire asupră-le –
aşa scrie în demonologiile vechi – şi de asta nu-ţi place
să ţi se spună ţie pe nume (e ca şi cum
ai râde, mulţumit de tine, şi întorcându-ţi la întâmplare capul
ţi-ai vedea rânjetul în oglindă), de asta
le dai peste mâinile sufleteşti fiinţelor către care
îţi întorci la întâmplare capul şi ele – rostesc,
fără gânduri vrăjitoreşti, numele – şi cobori,
şi eşti singur – ai coborât din maşină – şi încet –
sau grăbit – te-ai dus. dar e aceeaşi maşină?
şi eşti tot tu cel care fuge când îşi aude numele spus
de o străină gură? doar ca să arate
că nu se lasă prins în domeniile altora?

însă rămâne

faptul că şi aici, în această a doua
coborâre – ai fost iarăşi strigat pe nume
– a doua strigare – şi asta, silabele acestea repetate aici
de o gură – străină? – ele, asemenea boldului,
fixează gânganìa asta care eşti sub sticla în apele căreia
se răsfrâng apoi capetele curioase, uimite, ale celor ce vin
să se uite.

CE SĂ-I SPUNEM DENISEI ŞI SĂ NU-I SPUNEM POETULUI ŞI PRIETENULUI I DRĂGĂNOIU

1. ce ştie ea despre tinereţe

sunt mai multe feluri de a fi tânăr – de plidă,
dimineaţa intrând în bucătărie – şi aplecându-te la chiuvetă.

te prefaci că-ți torni apă în paharul, de altminteri aproape
în cu un lichid incolor – tot ca apa ridici fără să vrei
ochii, – şi în oglindă vezi deodată scena – în jurul chipului
tău

care eviți să-l priveşti, camera întunecoasă, dulapul strâmb,
dincolo uşa – cu geamurile cețoase – afară nu ai vedea
nimic din curtea asta mică, din spate – şi să-ți spui că este
încă o zi,

să nu mai vrei să adaugi apă – şi întorcându-i oglinzii
spatele – să te duci în casă.
asta ar fi un fel

de tinerețe – un alt fel ar fi să-ți petreci orele târzii, sau,
dimpotrivă,

timpurii, ale nopții căutând în dosul lăzilor de gunoi
şi o ființă cu ochii frumoşi care se numeşte suzana vine
şi-ți spune,

drept, mai târziu, că, iată, este o fată, tânără şi frumoasă,
care îşi caută acolo tinerețea – şi tu ştiind că pisica,
ea însăşi, tot asta face – şi cei care le privesc de la ferestrele
bucătăriei,

de la etaj, şi aruncă şi ghete vechi după ele, acolo, le văd,
pisicile, căutând acolo – şi tinerețea fiind lucrul acela frumos
care înfloreşte – lilial – minciuna atât de necesară,
şi asta fiind noaptea –).
şi când se termină tinerețea,

te apuci şi cobori din maşină – şi automobilul alunecând
mai departe – tânăr – primăvara alunecă totdeauna înainte –
şi pe urmă vine o ființă, căreia nu-i tremură mâna, şi-ți spune
că, uite, aici, trebuie aşezate vorbe –

2. **încercând să refacem o amintire**

rezemându-te de geamul restaurantului – dar poți face asta

în feluri felurite – stai în stradă – cu spatele
spre lumina coborâtă de dinăuntru, priveşte strada,
pe unde trec oameni, şi stau cumpănind mişcarea care urmează
în jocul acesta cu piesele ridicate, aşezate, în căsuţe în culori
alternate – şi, s-ar zice, aşteptând
ca celălalt – e până la urmă, totdeauna, un celălalt, altul,
în viaţa oricăruia dintre ei – (şi dintr-a ta?) –
să joace şi el – şi deci asta să însemne că şi tu stai aici,

şi aştepţi

şi moliile – fluturi de noapte – (deci s-a făcut seară) –
vin şi te cercetează ca pe o ladă din curtea din spate
pisica – şi asta să fie?

sau poţi să stai înăuntru

pe o banchetă de pluş roşiatic, mâncat, şi priveşti către strada
urâtă în lumina asta urâtă de seară – e adevărat, nu te rezemi
decât cu privirile de geamul restaurantului – şi-ti spui
– acum, când nu mai este adevărată după-amiază aceea –
că e alături de tine o făptură, şi tu ai putea
să-i spui – atunci – vorbele – acuma, acestei făpturi, care ştie
că poate aştepta, rezemată de un geam – şi nu i le spui –
şi nici nu-i spui cât e de asemenea aceleia – ca şi cum
a fi asemenea înseamnă ceva.

(şi ştii de ce nu înseamnă?

am voi să-i spunem totuşi – dacă ar fi să-i spunem ceva –
ceea ce nu e cazul – nu există iceberg de formă desăvârşită –
căci adevăratele kui, îngheţatele lui arătări, acolo în adâncuri.
nici închipuirea, oricât ar aştepta dezlegarea, nu le va putea

cu adevărat

desluşi.)

3. ea şi păianjenul

spune ea aici – acolo că va stârpi în cele din urmă
păianjenul acela, care e dragostea (ca fratele şi cu sora

ce se întâlneau într-un pod, şi acesta era de fapt înţelesul făcut
trup
al vieţii) – îl va strivi – îi va strivi, lui, aceluia,
cu care ea stă de vorbă – iubirea – (şi despre care noi, cu invidie,
ne facem închipuiri cu fiinţe groteşti, stăruind
să-i sară în spinare – şi piticii aceia fiind gândurile noastre
urâte,
disonante acum – să-i facă mai limpede limpezimea
atoateînnoitoare a adevărului atât de simplu al ei,
al fiinţei ei, doar – chiar dacă acum absentă, nemaifiind
decât o amintire –) ea zice că face aceasta, ucide
şi dragostea lui.
(noi dansăm dansul focului dinăuntru,
bătând din palme, cum fac bătrânii, şi ne gândim
că am câştigat o căsuţă. decât că întru a ne strânge de gât
iubirile, noi ne pricepem atâta de bine –
şi întotdeauna începem cu iubirea noastră. – pe urmă,
e atâta de simplu – – – nu cuvinte, decât numai un gest.)

4. ea şi vrăjitoarea

basmul ce i-am spune ei – cum zice poetul,
ar fi cu vrăjitoarea, care din cadra ei (şi fiind,
cadra aceea o fereastră) – din cadră rânjind,
se trage tot mai aproape – şi ea, cu încetul,
trăgându-se îndărăt, şi întinzând mâna,
să se sprijine pe balustradă – şi noi, dincoace de acea lume
din poză, întinzând mâinile către ea – şi nu ne
vine să credem că nu vom ajunge la ea. întruna.
vrăjitoreşte, se apropie fiinţa aceea (pe care o vedem
din spate) de ea – şi pe faţa ei, înspre noi oarbă,
expresia aceea de spaimă se risipeşte treptat. mai putem
încă o clipă să o privim – ameţind –. stă să ne soarbă

fața ei în vârtejul surâsului înnebunitor de lent, cu care
ea așteaptă sărutul de la nerăbdătoarea ei vrăjitoare.

5. despre zădărnicia meduzelor

glezna ta – sigur – dacă am merge la mare,
ar fi, rostogoliți în nisip, cu soarele în ochi,
glezna ei, trecând vrăjitorește, pe lângă noi –
o aripă, de care să ne agățăm – și ne poartă,
atunci, fără să știe, ca pe o făptură a nisipului
piciorul ei (la care de pildă jinduia bloom atâta)
în apele mării – și acolo, meduzele, căutând-o,
cu dansul lor gelatinos – s-ar izbi lent de noi,
și ne-ar cuprinde într-o mantie abia străvezie – și ea
nici n-ar ști nimic despre felul în care o pavăză de nisip
spulber

îi apără glezna – agățați ca o brățară de nisip spulberat
prin ape verzui de încheietura ei (ca sirianul acela tânăr,
prinzându-

privirile de gleznele prințesei înainte de dans – și meduzele,
ele știind –)

6. rezemată de bastingaj

răsturnate în apele golfului, chipuri, imagini,
(ca și când, rezemată de bastingaj, și-ar arunca, indiferentă,
privirile în apele unde se leagănă ierburi, prinzându-se, alunecân
pe peretele rotunjit al vasului – și acolo ar vedea apa trecându-
peste fața răsfrânt

și lăsând-o curată, ca o călugăriță –). decât,
noi, în spatele ei – și având grijă să nu ne apropiem
de balustradă, să nu se răsfrângă și chipul nostru în apele
acestui golf – și, orice oprire a noastră în drumul trudit

către capătul lumii – alături de ea – este un golf, cu ape,
adânci,
numai lent legănându-se – atâta numai, chipul
nu se cade să ni se oglindească lângă al ei.
şi deci, ea limpede,
şi luminile apei, înnebunitor de lent legănându-se,
alunecându-i pe faţă.

7. să vezi neapole

şi fiind un timp de ape – şi de culori – fiind
un timp, în care, de exemplu, am visa că opriţi
pe scaunele de nuiele – cu faţa spre golf – am visa –
în culori –
amurgul asupra vulcanului – norii portocalii – şi
ne-ar spune
alături – că iarăşi erupe – şi, înainte, coborând în lumina
scăzută, peste lespezile mormintelor aşezate în pantă,
către terasa aceea unde ştiind că zadarnic
ne-am mai opri. şi vremea asta a culorilor serbede.
şi spunându-ne, nelămurit, că iată văd acuma cu ochii
golful acesta cu nume italienesc, şi deci acum
pot să mor.
(şi fiinţa de alături, – spre care,
fireşte, nu ne întoarcem deloc ochii, spunându-ne
că am izbândit în călătoria asta – pe care, atâta de bine
ştim, nu o vom face niciodată.)

8. ea şi tristeţurile lui achile

numai că tocmai asta e – pantoful cenuşăresei
îl poate găsi oricine, oriunde, oricând – în nisip –
(şi nisipul nins acolo înăuntru este deodată praful de aur

cu care poţi să-ţi spulberi chipuri, să le faci la loc, şi multe
lumini aşezate în sunete în care să crezi chiar
că ai trăi marea iubire –) sau poţi, dimpotrivă, să stai
cu capul în mâini, pe o piatră, la marginea mării,
gândindu-te. (fără prea mare urmare în gânduri),
că iată acuma eşti ca acela despre care atât ai crezut
că e dezlegarea – (care merse şi stete plângând
la marginea mării – şi să mai spunem că era albastră
marea? – ca cerul – şi surâsul balenei – răsfrângându-se,
căci la răsfrângeri
ne pricepem?) şi vorbele astea, iată, în care – într-o vreme
credeai
nu mai au înţeles acum – nu ai nici unde, nici cum
de mers, în nici un fel – şi să stai – nici plângând, nici râzând,
la marginea timpului liniştii – ca şi cum ar mai fi linişte
pentru tine.

9. ea şi dimineţile în care începe iarna

paşnic şi moale – o dimineaţă în care a început iarna,
şi fulguie adia văzut – şi iată acum, după atâta mânie –
neputincioasă
– şi sunete – disonante, neîmplinite în cheie stau, şi scriu,
într-o cameră, cu oameni indiferenţi – şi unde într-o seară,
m-au pocnit peste gură mai mulţi, şi spunându-mi
că e prietena lor – şi că trebuie să stea cu ei la o masă –
la alta – ca într-o parabolă
despre aşezarea în jurul unui adevăr – peste care, privind,
ar fi cu putinţă – ce? stau, şi fac vorbe, şi vorbele se fac
zgomote.
şi tăcerea, care mocneşte, sub vulcan – nu e încă, ea, gata
să-mi sară, ca o pisică, în faţă – şi pisica, asta ştiu, se face –
este – trecutul – şi dacă mi-aş întoarce – cum tot am
spus –

capul, peste umăr, să-l văd acum, încă o dată, mi-ar zvâcni,

şi mi-ar sfâşia faţa – care, iată, este limpede, rea,
liniştită, îmbătrânită numai – ca a lui francisc întâiul –
în vicii.

10. sub vulcan

vulcanul acesta, spunea ea, care dă – dar chiar dăruie, sau numai
împrumută? – semne ciudate – (şi chiar să fie ciudate?
sau numai atât de încete încât nici nu mai ştii ce să faci
cu vorbele lui) – şi semnele se fac până la urmă, desigur,
culori sau
doar sunete, chiar lăuntrice – căci ştii de fapt toată vremea
ce-ţi spune
celălalt – vulcanul – cerul – răsfrângerea în ape – şi sunt culori,
un vis în culori – şi flăcările alunecate pe pantă acuma sunt
lespezi –
şi noaptea se destramă treptat – şi se face încă o zi –
şi ridicându-te de pe scaunul de nuiele, unde ai stat cu faţa
către vulcan – să-ţi spui că acum mergi mai departe –
decât că de aici se poate merge înainte? – şi până
dincolo?

11. strada cuţitul de argint

despre cuţitul de argint nu vreau să-i spun – şi nu-i spun
- decât atât – au fost amieze, – sau simţăminte,
de care nu vreau să vorbesc – (şi peste drum parcul
foarte mare – deasupra un ceas cu faţa rotundă – şi nu mai
ştiu
ce oră era –) şi deci cuţitul – şi ştiu că nici despre spaimă
şi nici despre cutremurătură nu se vorbeşte – şi la colţ,
o casă cu mese de lemn – şi privind tăblia de lemn – şi ştiind

că sclipătul de argint – care să-mi taie în mai multe jumătăți
stricate
inima – şi să le arunc (cum o învăța pe gertrude) – şi
sclipătul
de argint nu-i pentru mine – şi ea acuma vorbind –

12. ea şi cardinalul lui camus

ascunzându-ne după uşă – şi ieşind când ne aşteptăm
mai puțin să ne spunem rânjind – tremuri carcasă?
ai tremura şi mai tare dacă ai şti unde te mân – şi ea care
ştie
că un demon mărunt i-ar putea dărui un alt suflet –
(deşi, bineînțeles, se înşeală – sufletul nu un demon
i l-ar putea da – căci atunci ar fi simplu)
(dar, pe de altă parte, noi ştim din cartea aceea
că l-am putea, pe acela din noi, care ar ieşi de după uşa
deschisă.
privi în ochi, fără să-i mai răspundem – şi atunci,
ar fi şi asta răscumpărarea – şi un demon mărunt
ar putea ieşi, hohotind, din flăcările căminului,
şi ei n-ar mai trebui să-i fie teamă că i-ar schimba
sufletul acesta nemuritor).

13. ea şi întemeierea zilelor şi nopților

decât că la stâna din munți de miazănoapte
unde, în întunericul dinainte de a se face ziuă,
ea stă, şi îşi bea cafeaua, ascultându-l (sau poate, de fapt.
prefăcându-se că-l ascultă), acolo, pe veranda închisă
cu geamuri – de unde, când se va face lumină, s-ar vedea munții.
ea ar putea să întemeieze acest timp în care luminile,
întunericul.

să fie doar vorbe – şi vorbele sunt minciuni, asta o ştie
şi ea atâta de bine încât nu mai e nevoie să-i mai spunem şi
noi).
şi noi, afară, în întunericul dinainte de ziuă, mormăind
în sinea noastră cuvinte – şi încă minţind-o cu sunetele
meşteşugite
ale unor asemenea vorbe că o ascultăm – că de fapt vorbele
acum
spun adevăruri – că minciunile, adevărurile
sunt o aceeaşi lumină nedesluşită înainte de ziuă şi se face
ziuă.

14. întemeierea romei – fără ea?

să fiu adică o fiinţă care să fi inventat – sau mai bine zis.
care să fi întemeiat simţământul în gloria căruia ceastălaltă
fiinţă
se va arăta, prin praful de soare – (aşa
cum e o stradă, nepietruită, pe care a trecut o maşină, şi
s-a oprit
doar o clipă, cât să coboare cineva – şi pe urmă plecând,
iar a stârnit praful – şi de la capătul străzii,
din colţ, vezi numai o pulbere albă) şi acesta fiind
simţământul pe care cineva, o fiinţă (pe care noi cu invidioasă
alunecare a privirilor bântuite peste mâinile, ochii, ei, lui,
o privim) şi a aşezat-o în fiinţă, spunându-i pe nume –
iubirea – şi noi, dincoace, fără urmare în gânduri,
spunându-ne numai nouă – cu noi ne e uşor să vorbim –
adică minţindu-ne acuma pe noi – că nu aşa – nu aşa
se face făptura – şi făptura fiind
acolo, în lumină.

15. ea şi noi şi marele gatsby

uite un bazin gol – adică apă având – dar fără făpturi să
se scalde,
acolo – şi oprită la margine, şi privind, şi văzând
în apele verzi, în adânc, făptura totuşi, nemişcată, cu vălul
apei nelegănându-i-se deasupra-i – şi îţi spui că te arunci
spre această umbră în adâncuri – şi care e doar sfârşitul
poveştii atât de frumoase cu marele visător, care a crezut cu
toată fiinţa
că poate întoarce timpul, şi până la urmă a rămas
în adâncul piscinei, şi resturile aruncate înainte, şi după,
legănându-i-se peste faţa, acum împăcată – şi încă nădăjduind
până la urmă că va schimba trecutul – trecutul fiind
visul acela frumos – în care făptura, iubita de altădată să-l
privească iarăşi,
şi să fie cu putinţă – şi pentru ea – ridicându-şi mâna, să
urmărească
zvâcnetul carotidei – şi să se întoarcă timpul de dinainte
de vremea de acum.

16. scenă de interior casnic

şi pactul acesta pe care ea l-a făcut, pe mine mă ajută
doar ca să-mi măsor îndepărtarea de adevărul ei – şi adevăr
aici înseamnă chipul cu ochii ei deodată privindu-mă, şi ea
aplecându-se
să mă binecuvânteze când ne întâlnim într-o cameră cu mai
mulţi,
şi unii citesc, fără surâs, şi alţii ascultă aşezându-se teatral
în genunchi,
şi ea întorcându-ne spatele, aşezată la masa de scris,
prefăcându-se
că ar aşeza iar cuvintele la locul lor, şi pe urmă spunând

că nu mai vrea – şi pe urmă spunând că a făcut un pact,
până au venit alţii, şi i-au pus mâna pe umăr,
şi l-au urcat într-un camion şi l-au dus unde ştiau ei) –
şi în vremea asta spunându-şi – ăsta e şoarecele din om.
şi şoarecele, sigur, poate să fie
o fiinţă mai inteligentă, oricum, decât unii şi aceiaşi
şi din noi. – decât, răutatea făcută inteligenţă, urmărind
să facă lumina aceea oarbă, în care se văd deodată încheieturile,
acum moarte ale simţământului întins livid pe o masă,
ce nume poartă cu adevărat?

19. despre marionete

ea bineînţeles n-are de unde să ştie dacă ea chiar
mânuieşte firele fiinţelor; – vorbelor – simţămintelor –
din care îşi face ea lumea, subţire dar trainică,
aşa cum citeam încântaţi în copilărie că marele george
scotea o asemenea sfoară, rezistentă mult la zmuciri,
şi le lega acelora mâinile – şi, citind-o, lumea asta a ei
e tot astfel – nu se destramă – oricât am trage să ne
îndepărtăm
încheieturile mâinilor pe care orice poezie le leagă.
neştiind, deci, ea – dar parcă acela care se aşază
pe scaunul rotitor pe propriul lui, singur, picior,
ştie că el, cu mâinile sale, aşezându-şi atât de repede că nici
nu mai are
cum să şi le controleze, degetele, face o lume,
cu fiinţe, şi simţăminte – şi cu lumini, şi cu noapte
(dar străvezie,
străbătută de clarul de lună – şi se văd garduri vii de tisă,
atunci) că el face aşa – şi altfel – numai cu degetele
lui, supuse lui, fără ca el într-adevăr să şi le stăpânească

20. nu are titlu

la pagina aceea, ea spune de fapt altceva – şi, uite,
citim şi facem cuvinte – şi uite, bandajele care au închis
ani întregi
– pe urmă fiind ca nişte nimicuri – înfăşurau totuşi
o rană -
şi ştim asta – şi vorbele fac zgomote – şi tăcerea adevărată,
unde rana dăinuie – şi îşi face treaba ei –
şi fiinţa care le poartă –. s-ar cuveni să ne aşezăm
la picioarele ei, numai rar privind-o.

21. ea mai puţin – noi şi vatra dornei

lucrul acela, scena aceea, pe care eu am trăit-o,
– e adevărat, noaptea târziu, alergând gâfâind,
înspre gară – (şi împiedicându-mă de o sârmă, şi când am
căzut,
am văzut stele –) – eu am scris-o în scrierea asta în care
aş vrea
(ca în jocul sterp cu chibriturile – şi, oricum, pierd –) –
să ajung să pot spune ceva, dar ea aici despre pierdere spune,
că îşi înscrie bucuria ucisă în ea – (dantelele vechi şi grele
nu sunt
decât vorbele cu care să treacă peste încremenirea unui astfel
de portret
în care să stea o făptură, privind nemişcată, şi alternând
jocul luminii peste dantele, peste inele, face un timp licăritor,
adică unduind, de la o privire la alta. şi acum
aşa nu merge. noi ne aşezăm iarăşi în întunericul
dinainte de ziuă – şi citim vorbele ei,
şi pe urmă uităm vorbele ei – şi pe urmă
amestecând dantela cearceafului în nopţile noastre despre care
nu spunem

nimic („ție căreia nu-i mărturisesc nopțile mele
lungi, fără odihnă“) ne amintim iară că au fost vorbele ei.

22. explicații zadarnice

aici ea spune că s-ar putea apropia să-l strige,
să-l zgâlțâie, și – (cum spune acela în fața mării, „dar asta-i
grozăvia – ce visa-vom în somnul cel de veci,
când de strânsoarea cătușelor de lut...“) și – căci acela doarme
spune ea, pe bancă – să-l îmbrățișeze – și noi citim,
și e ca în jocul de demult, din cealaltă viață,
ea vorbește – eu ascult – decât că acuma
e o lume a tăcerii – cum se cuvine când umbră fiind
ne mai strecurăm printre umbre de vorbe.
și scrie ea, e alb și chircit. (și eu, pe bancheta vagonului,
noaptea, cu mâinile în buzunarele pardesiului – și ei, alături,
se întrebau
ce-o fi cu moșu' ăsta, a înghețat de tot – adică
o fi murit – umblă pe drumuri – și făceau și
presupuneri despre vârsta mea prezumtivă – zicea –
păi, tatăl meu are atâția ani, și ce-i ca ăsta?
și unul m-a zgâlțâit de picior, spunând – tăticule, dormi?
și când i-am spus mulțumesc, a răspuns, „nu face nimic“.)
deci și cu mine se poate juca jocul acesta
al scuturării – și ca în basmul cu leprosul și cu fecioara,
al îmbrățișării chiar.

23. artele plastice

fiind unghiul de fugă odată înțeles – cum am citit că se citește
un tablou – poți să dispui personajele într-un alt fel.
să înțelegi ce a vrut acela să spună cu ele când le-a așezat
în lumea de pânză – și dacă înțelegi înțelesul înțelesului

ai câştigat o căsuţă în jocul acesta în care muţi
calculând, piese mărunte – ca şi cum n-ar fi totuna,
şi până la urmă tot ai să pierzi – (ca în jocul de acum,
cu ea – încerc cuvintele, le aşez în alte căsuţe,
uneori îmi spun chiar că am izbândit să fac înţelesuri
din alte unghiuri de fugă – şi adevărul este că ea
nici nu ia în seamă mişcările mele – ea nici nu e în faţa
mea
să mă privească jucând – să-mi răspundă).

24. ce cauți cu mâna când te trezeşti?

la delfinii din vis, sigur, ar fi ceva
dacă te-ai putea întoarce – dar mai ales
important este, când te trezeşti – şi bâjbâi cu mâna
să regăseşti, nu paharul cu apă – ci dimpotrivă să încerci
cu un alt fel de pânză fără culoare să atingi ţigara cu care,
asemenea iubitei lui malina, ai adormit seara
în mână – şi, de pildă, amintindu-mi cum noaptea târziu,
m-am întâlnit cu o fiinţă, şi într-un salon mohorât,
purtând un nume de poartă, am stat de vorbă, fără să ştiu
că ea a doua zi avea să se schimbe – din creştet
(precum duhul descris de halebardieri) până-n tălpi –
şi ce-am făcut în noaptea aceea – am turnat
lichid incolor în scrumieră – ea a apropiat un chibrit
aprins – şi am privit amândoi cum arde cu flacără străvezie,
pe urmă albăstrie.
şi eu mi-am ridicat ochii, scurt, spre faţa ei aplecată –
era foarte atentă.

25. tot despre tremurarea carcasei

dar pentru ca trupul – (trupul fiind
un amănunt mult mai semnificativ decât sufletul –

şi te întrebi atuncea uimit – ce înseamnă aici
semnificativ? –) să ţi se electrizeze –
ca o pisică faţă cu carnea – trebuie multă muncă –
(penitenţa e o muncă) –. pe de altă parte însă, ea este atâta
de pură.

şi tânără, încât lucrurile astea sunt pentru ea un joc. ea nu ştie,
de pildă, că există păcatul trupesc – şi carnea trebuie
pedepsită –

şi nu ca pisica – pe care să o aducem – şi să se încarce
torcând mocnit.

la început, pe urmă excitată, în faţa ei, ci cu priviri mohorâte
de abate,

ca ale marilor păcătoşi – şi noi suntem doar mici
păcătoşi. şi acuma, aşa albi, chirciţi, oricât ne-am străduit,
nu ne străbate curentul – curentul abatelui
care ne-a explicat că poezia adevărată e un curent
străbătând prin angambamente textul. oricum, viaţa
nu mai este un text.

26. împotrivirea umilinţei

goliciunea – e drept, acolo e vorba de goliciunea
unei sticle – chiar poate să înveţe umilinţa? stăteam
şi ne gândim o vreme la asta – poate fi umilită o fiinţă
frumoasă? să nu existe în frumuseţe acel adevăr să o lumineze
oricând, oricât de jos ar fi împinsă? să nu fie adevărat
că un lucru, o fiinţă frumoasă este pentru totdeauna
o bucurie –

şi bucuria, diavolul chiar. o sfărâmă, dar nu o poate face să
nu fi fost adevărată.

să luăm cazul acesta – ea stând la o masă, în colţul camerei
cu mese.

scriind, ridicând capul – noi trecând spre deschizătura din
perete

de unde răsăreau, precum ciupercile în grădina pe care o vedeam
în ploaie prin fereastra din stânga ei luminându-i neguros fața plecată,
răsăreau flăcări mici, albe, sticloase, ea ridicând
foarte încet capul – („ce liniștită splendoare", cum am scris eu odată
despre, bineînțeles, o altă ființă – și tot repet de atunci repetându-mi
că aceasta este adevărata mea spunere) și m-a întrebat
și eu n-am știut să-i răspund.
și mai târziu, într-o cameră de hotel, într-un oraș
unde mă duc numai din concupiscență, asemenea profesorului
bântuit de învălmășeala simțurilor, după ce eu, care pot învăța
umilința sticloasă, am adormit, m-am trezit
cu mâinile în jurul propriului meu gâtlej, horcăind.
și firește am scris literatură despre clipa aceea.

27. literatura nu e transcriere

firește, literatura se face modificând datele – nu de la case de țară,
cu scări de piatră și coridoare, unde pe urmă a scrie e interzis
accesul animalelor mici în cămări – nu de acolo am plecat
noaptea spre gară – (și aici am putea face o judecată de taină,
de noapte, la lumină de lumânări, și privind-o, ca marele păcătos,
să o întrebăm de ce ea își ținea peste ureche o scoică,
să asculte acolo vorbe – vorbe i-am putea și noi înșira –
și ne-a lăsat să plecăm – dintr-un turn – și să mergem
printr-o lume de noapte până la locul unde se așteaptă –
ea nici măcar n-ar ridica ochii – așezarea noastră de judecată
e doar o închipuire străvezie – ea nici nu știe că noi
nu cu umbrele noastre facem un vehmgericht.)

28. falsă încheiere

şi iată această ultimă pagină – (am avut dintotdeauna
simţământul de spaimă – de vinovăţie poate mai mult – al
plecării,

al încheierii unui moment. să te ridici şi să pleci –
(şi de asta nu plec din camerele unde-mi ard mie mâinile
sufletului.

pe care mă tot laud că le ridic spre o fiinţă, sau alta, –
şi stau, şi după o vreme flăcările mocnite sticlos îmi urcă pe
ochi,

şi după o vreme uit totul), şi aici, acuma ne despărţim
de ea – mai adevărat decât am fi putut-o face în viaţa
- adevărată? – în care ne-am întâlnit numai de câteva ori,
şi niciodată atât de adevărat încât să spunem apoi că plecând
ne-am despărţit. acum ea mai scrie despre un personaj
indiferent

- care însă, mai spune ea, ar putea s-o arunce
în faţa maşinii, şi, sigur, are dreptate. decât că noi
ne gândim că încheind acuma, e ca şi cum, cu aceste cuvinte,
indiferente.

ea ne-ar îmbrânci, zgâlţâindu-ne de umăr înainte, să ne trezească.
în fata maşinii – din care nu vom mai coborî. coborârea
din maşină s-a terminat.

29. deci, cu alte cuvinte, continuând

şi fireşte îi mai scriem acuma – şi acuma ştim că am ştiut
de la început că o vom face – nu vom pleca din lumea asta
cu vorbele ei legănându-ne, cum apele golfului – răsfrângând
şi sfărâmând încet chipurile – nu vom pleca – acum –
altădată?

(ca şi cum n-am şti foarte bine că oricum voi aluneca, împins
de alte putinţe decât ale mele – şi vor rămâne lumile acestea

undeva, departe, în urmă – şi eu alunecând, mergând spre nici
nu ştiu unde –;
şi acuma, aşadar, să stau, şi scriindu-mi să-mi spun
că în felul acesta mai întârzii, şi lumea ei de cuvinte
este adevărată – şi adăugând sunete disonante, crezând
că astfel fac înţelesuri – şi spunându-mi că am visat că şedeam
pe scaunele de nuiele privind golful, şi soarele cu lumini
sângerate.
şi, fără să ştiu, simţind că este o fiinţă alături, spre care
nu întoarcem capul – şi lumea vorbele atunci în sfârşit
căpătând
culorile soarelui în amurg, adăstând
peste apele golfului. şi ştiind că am să uit
totul.

*
* *

să ne oprim o clipă aici – scrie ea – „dragă" –
fireşte, prima întrebare ar fi ce să înţelegem aici
din cuvântul acesta pe care l-am vrea univoc – (în tinereţe
mi-aş fi vândut sufletul pentru ca să primesc o dată, altă dată,
a asemenea „misivă drăgăstoasă" – care să înceapă
cu acest cuvânt, pe care nu mi-ar fi venit niciodată să cred
că mi-l poate adresa – adresa mie – o fiinţă la picioarele
căreia
să stau aşezat şi să mă consum de fervoare –) numai că, uite,
chiar dacă ea l-a folosit ca simplu automatism expletiv
– în romanele poliţiste, cum ar fi, ca pe un revolver cu luciri
albăstrii.
şi care nu are semnificaţie decât atunci când eroina-l ridică
şi, cum se spunea în cărţile acelea – şi eu le citeam uimit –
slobozeşte câteva gloanţe în personaje din jur, negative, indiferente.

chiar dacă ea a scris cuvântul acesta fără să-i gândească nici o
clipă înțelesul
- şi el, fireşte, convenţional – el este aici şi-mi sare în ochi,
(precum pisica despre care tot vorbesc ei – care înseamnă de fapt
trecutul,
care-ţi sare deodată în faţă, şi în ochii ei verzi vezi deodată
încremenirea
timpului, spaţiului –) şi acuma, eu stau şi încerc
opţiuni interpretative – o serie, chiar, de „opţiuni interpretative,
care, dacă nu infinite, sunt cel puţin nedefinite, şi, în orice caz,
mai multe decât una" –
şi concluzia? mai mult decât să înţeleg
că există mai multe înţelesuri în cuvintele ei – decât că asta
o ştiam, oricum – e că eu pot încerca să spun orice
- simplu exerciţiu retoric, adică? – şi asta să fie
un adevăr, chiar? dar dacă adevărul nu este, aşa cum credeam eu,
ceea ce continuă – ci, aşa cum spune discipolul mult mai tânăr,
cu o altă formaţie, după ce şi-a scuturat-o pe a noastră,
este tocmai ceea ce se contrazice pe sine?
dar dacă misiva asta (şi de ce să nu-i spunem cu aceleaşi cuvinte,
adică necăutând
altele mai abstruse), nici nu era drăgăstoasă? ea a pus un asemenea
determinativ
tocmai ca să ascundă golul, nevoinţa de a răspunde la ce se scria
acolo –
(şi aici, altă lentă depănare a unor încercări de a spune – şi se
destramă îndată şi se fac
rouă în care să se dizolve remuşcările mele – ştiind, deci,
acuma că nu mai au realitate
cât să răspundă pentru faptele, gândurile, dorinţele mele – apetitive,
fireşte,
- căci din cauza asta şi sunt dorinţe – numai mincinoase –
dorinţele mele nu sunt dorinţe,

căci eu ştiu că ele nu vor ajunge să se împlinească în fapt, şi atunci
le invoc, totuşi, la întâmplare – şi ştiind că nici ea,
nici ceilalţi din afară, nu vor ajunge
să le dăruiască împlinirea.
şi împlinirea unei dorinţe,

din astea, ar însemna ce? numai şi spargerea asta a valurilor de
cuvinte şi sunete,

pe care nici eu nu-mi mai dau osteneala să le ascult, cum le scriu,
pe ţărmul nepăsării – ar trebui să mă facă să văd că nu e acum cu
putinţă

urmarea – şi năzuinţa asta a mea de a vedea o fiinţă aplecându-şi
faţa spre -

spre mine? – nu, fireşte, spre zgomotul pe care mă străduiesc să-l
stârnesc

în preajma ei, în preajma unei fiinţe, alteia, să o fac astfel
(ea, poate fără să-şi dea seama măcar) să-şi întoarcă ochii spre mine
(aşa cum fac cu degetele zgomote râcâite pe o pernă pe care pisica
să se aşeze -

numai că pisica e surdă) – aşa şi cum, această împărţită în
angambamente spunere

a ei, cum se arată în despărţirea de la un rând la altul
a fi silabisirea înţelegerii – (adică trecerea de la simpla sunare
a unor silabe

la ecoul – măreţia pe care să o aibă cuvântul adevărat preluat
în mâinile pe care să le ridici spre lumină – dar ştii vreodată
dacă ai îndreptăţire să ridici astfel mâinile cu sunetele vreunui
cuvânt

pe care îl spui, către privirea asta tot vrei s-o întorci
înlăuntru, întru tine?) drăgăstoasă, a scris acolo, şi a despărţit
de la un rând la celălalt – şi această mătăsoasă oprire în valuri
mici

nu orbitoare, de ape, spre ceva? are acum un cât de mic adevăr?
şi adevărul poate să fie cât de mic?

DIN PERIODICE ȘI INEDITE

ÎNȚELEGEREA DE MINUNE

poetului și prietenului i drăgănoiu

ne înțelegem de minune – fiecare din noi, mai ales eu,
ne povestim micile noastre răsfățuri – el poate nici
nu face asta – e totdeauna laconic și cumpănit
în felul în care-și desparte silabele (și de cele mai multe ori
atât de serios încât – am mai spus asta – se face oglindă)
și îmi văd acolo strâmbele mele, și viclene (prefăcute adică)
spaime – cu care din totdeauna mă întorceam spre lume –
(dacă spaima de prea multe ori zvâcnindu-ți în față
vrea să te-ntoarcă din drumul tău – asta nu înseamnă deloc
că ți-ar fi reală – e același joc cu himere
ale tale, de tine stârnite – spaima, oricât ți-ar îngheța
oasele sufletești – nu e o dovadă) însă noi ne înțelegem
de minune – adică minunea fiind nădăjduită de mine –
în fața surâsului lui rece – (căruia eu îi sparg răsfrângerea
peste închipuirile mele) – și, pe urmă, tot căutând
în privirea rece din fața mea (peste fața mea) acea licărire
căreia să-i dau nume –
(și papagalul în sticla
rotundă, privindu-l, privindu-te – asta adică să fie
o definiție a spaimei – decât – nu așa – însă cum altfel?)

TOT COBORÂND DIN MAŞINĂ

şi pe drum – (tu îţi spui – şi îi tot repeţi asta şi lui,
atent la volan – e drumul de întoarcere – ca şi când
ar exista vreo întoarcere, în afară de aceea din urmă,
spre obsesia care te bântuie, mereu, întrupându-se iarăşi
şi iarăşi, în gândurile astea ale tale opintindu-se laolaltă, fără să
poată să spargă sfera asta unde se răsfrânge –
în sticlă – papagalul, legănându-se acolo privindu-te – şi acolo
pe lângă papagal e şi o fiinţă – şi totuşi crezi că e drumul
de întoarcere – semn că nu joci cinstit) – şi pe drum,
deci – ca să reîncepem, să revenim adică – afli că va sări
în aer planeta asta pe care te roteşti tu, odată
cu mişcarea ei de revoluţie (adică de reîntoarcere)
şi de rotire în jurul propriei axe – axa ta fiind volanul
acestei maşini, căreia el îi roteşte volanul – şi tu eşti
în ea, amintindu-ţi că, în vremea ireală – trecută
adică – şi care nu are să se mai întoarcă – şi tu
roteai astfel cercul volanului – şi lângă tine,
în monada aceea colţuroasă, erau fiinţe râzând,
comentând înţelepţeşte excesele de temperament, şi el
a coborât din maşină, silindu-te să încetineşti
o clipă – şi îţi aminteşti şi de asta acum – şi-ţi spui,
nu în cuvinte, desigur, că, iată, dacă ea sare, planeta, monada,
în aer, nu mai e nevoie să deschizi portiere să cobori –

VACANŢĂ CU PAPAGALUL LUI BRANO

şi-ţi petreci vacanţa într-un oraş cu uliţe în trepte, printre
case de lemn – şi unde auzi vorbe consonantice, silabe
în care s-ul se agaţă de r şi de b – şi după-amiaza

să te întorci, împreună cu brano într-una din casele
astea, în care nevastă-sa refuză să mai stea de vorbă
cu el, cu tine – şi aşezându-vă, amândoi, la masa de pe
terasă – cu sticla între voi (având grijă, el, brano,
s-o țină cu pumnul strâns când are impresia că se trage
înspre ea papagalul – şi în paharele voastre
să se răsfrângă de fiecare dată acea parte din lume
pe care o stăpâneşte papagalul aşezat bătrâneşte –
cu picioarele strânse sub el, adică – pe speteaza scaunului
pe care el, papagalul, l-a aşezat pe branislav,
tocmai pentru ca să-ți facă ție față, şi ştii
(şi dacă te-ai preface că ai uitat, papagalul
îți aduce aminte, sigur) că lumea e făcută din mărgele din astea
de sticlă – şi în fiecare este un papagal, şi se uită urât
la tine – şi-ți leagănă, şi îți rostogoleşte încet câte una din
bilele acestea, şi nu mai ştii – amețeşti –

PAPAGALUL VEDE URÂȚENIA

să spunem aşa – ne tot străduim să facem globuri
din unele sau altele din spusele – sau răsfrângerile deja aruncate
peste planuri oglinditoare – ale noastre – acuma
să ne oprim să-i privim poza – ca în portretele manieriste,
nu ne priveşte pe noi, din afară – noi aceştia stând
şi uitându-ne, cu simțămintele neputincioase care ne încețoşează,
ca şi lacrimile în inluminări – ochii – numai că nu sunt lumini
în ochii cu care-i privim ochii indiferenți, îndreptați într-o parte –
şi în oglinda din fundal să fie papagalul care răspunde iritat
când îl ceartă vreuna din umbrele sparte din cadru,
căutând adică să oprească trecerea timpului, a luminii,
şi a aşezării, care e întâmplare, în timp – şi tu

te uiți la arcuirea sprâncenii (în portretele renascentiste probabil
se făceau dumiriri – adică drumuri prin zăpadă și viscol
cu ace de gheață orbindu-te în față) și stând și gândindu-ne
că dacă i-am putea abate ochii o clipă spre noi
ar fi deslegarea – deslegarea însă ce este?
deslegarea dată papagalului de a comenta

această oprire în fața chipului indiferent – și papagalul
cu tot ce știm că ar putea spune el – este cazna
noastră de a da adevăr – în economie – politică – a frescei
cu figuri așezate la masă, cu paharele între ei, și le sunt
încetinite gesturile mâinilor – papagalul este lumina
încremenită în culorile ei întâmplătoare, privind
– adică jupuind de pe fețele persoanelor adunate aici
orice ascunzișuri și viclenii – și papagalul spunând – ba tu
ești urât –

CRATIMA ADICĂ ESTE ÎNGĂDUINȚA

dar tocmai asta este – nu se pot ignora cratimele –
e ca și cum ai fi obligat să spui totul deodată,
pentru totdeauna, și să nu mai poți să-ți faci nuanțe
în care să te furișezi – ca pe ulițele dintre casele joase
de lemn, când n-ai mai putea să-i stai în fața
lui, prietenului cu sticla de bitter în brațe, căruia tu îi spui
bronislav – dar nu mai ai putința să oprești câte o clipă
timpul – cu asemenea pauze în curgerea povestirii –
căci asta se cheamă o cratimă – ar însemna că vei fi mereu
într-o asemenea scenă, sau alta exact la fel – în care să stai să
schimbi vorbe

peste paharele de pe masă – și ochiul unei păsări, pe care
o crezi împăiată, țintuindu-te sticlos până când
pasărea îți spune ceva – e un papagal adică, și înțelegi deodată

ce înseamnă spusele lui rostogolindu-se ca nişte bile,
şi asta înseamnă, tocmai, timpul de acum, pe care tu
n-ai să-l poţi opri niciodată – şi doar el,
cel din faţa ta, cu sticla asta în braţe – el are s-o facă,
are să te oprească, adică, şi apoi are să plece, să te lase
locului – ca şi când ar fi acela, oricare, locul tău –
de parcă tu ai avea loc –
de asta este importantă
cratima, ea ar putea explica de ce anume ceea ce se rotogoleşte, încet,
repede, are acea îngăduinţă să existe – dacă sfera
nu se mai leagănă, nu mai există timp, trecere – doar papagalul
care te priveşte şi îţi cârâie ocări există.

SUSŢINÂND PRIVIREA PAPAGALULUI

sigur, într-o amiază ca asta – cu cerul înserându-se
atât de mohorât încât îţi aduce aminte de spaimele
din copilărie, când simţeai că te îngroapă zăpada, şi nu
mai era cu putinţă lumina adevărată, când să fi plecat devreme,
adică în soarele dimineţii de acasă, ca în textele romantice
germane – într-o amiază ca asta de iarnă,
când orice vis minunat despre răsturnarea în plan
pe care să-ţi rostogoleşti vorbele – silabele astea cu soare rotund
(dar în adevărul adevărat soarele este spongios,
adică poate căpăta colţuri deodată, şi nu se rostogoleşte, oricât l-ai
împinge) şi deci, iarăşi, într-o amiază cu vreme posomorâtă
cum e şi ochiul papagalului, care îţi este ţie
dublul – bolborositorul tău eu al doilea, adică răsfrânt
de două ori, cu ochiul lui tot timpul schimbându-şi culoarea,
străbătându-ţi gândurile, subterfugiile scornite de tine însuţi
şi în care îţi spui ipocrit că-ţi vei câştiga o rotunjire reală

să te rostogoleşti şi tu, ascuns printre bilele, ca oile
înghesuindu-se grăbite să iasă din peştera asta
în care eşti tu – şi cu fiinţele tale de gânduri,
de amintiri mincinos potrivite – şi tu însuţi spunând
că nu-ţi pasă de ele – de pildă atunci, măsuţele acelea mărunte
la marginea trotuarului, la care, în viaţa livrescă a ta,
te-ai aşezat să bei şliboviţa în degetare
şi să mănânci felii foarte subţiri şi mici de pâine cu câte
o altă felioară, fiecare, de salam, şi erau
înăuntru odăi coborâte sub stradă, cu alte mese şi întunecimi,
şi afară în jurul tău strada pustie – şi seara
cu lumină posomorâtă, cum e amiaza de acum –
şi atunci nici nu ştiai că ar fi fost îndreptăţite toate
spaimele astea boante, spre o asemenea rostogolire căreia
să i se spună vremea – şi care să-i fi îngăduit opririi acesteia
în semiîntuneric la o masă între odăi cufundate
în alte întunecimi să capete – şi cu tu odată cu ea –
realitatea, existenţă – numai că papagalul acum, în faţa ta,
privindu-te, şi îndreptăţirea ta se face o minciună
şi orbeşti –

UN NU CU MULT MAI TÂNĂR PRIETEN ÎŞI MĂRTURISEŞTE PERPLEXITĂŢI MAI DE DEMULT FAŢĂ DE UN MAI ŞTIUTOR

un simplu corelat vid al actelor propriu-zise – adică
amintirea asta goală de adevăr peste care să-ţi poţi
întinde mâna – chipuri doar, umbre pe un perete
sufletesc – în faţa căruia stăm să-l privim – şi întoarcem
toată vremea spatele la lumina adevărată de afară,

unde tremură adevărurile pe care aici le vedem
numai ca umbrele destrămate – deci, numai o clipă
în lumina aceasta fără strălucire – şi umbrele astea închipuie un joc
pe care noi l-am jucat o dată – şi erau coloane subţiri
şi scunde, de străvezimi, mişcându-se într-un dans,
ca într-o piesă cu încheierile sunetelor atât de minuţioase,
încât îi împlineau portretul – portretul unei fiinţe frumoase,
ca într-o legendă, răsturnată alături de flacăra liniştită de unde
se înălţau, şi alunecau, abea simţit, sunetele sticloase ale acestui
instrument vechi, cu numele feciorelnic. îmi amintesc câte o dată
de clipa aceea, într-o dimineaţă cu ploaie, când, alături, înalt
încât trebuia să-mi răstorn capul să îl privesc, îşi depăna versuri,
cu bătaia alunecoasă, însă însingurate silabele, fiecare
înconjurând câte un înţeles, încheind o temă frumoasă
care despre o făptură cu faţa răsturnată să asculte povesteau monoton,
(şi spunea că nu-şi poate urni gândul de acolo înainte) –
din amintiri din astea îmi fac eu vremea – şi mă învârtesc
cu o atât de neputincioasă concupiscenţă în jurul coloanei svelte
în care stă închisă câte o închipuire de a mea, şi, văzut din afară,
sunt, fireşte, asemenea pisicii învârtindu-se în jurul oalei în care
să fie într-adevăr
smântână? (amintirea, „singura oală cu smântână reală“) – sau
mai degrabă
să nu fie amintirile acestea ale noastre despre dimineaţa de atunci
decât bucuria fără urmare a unui câine dansând
în jurul umbrelor înalte, cu mai puţine picioare? şi privindu-mă
să mă vadă doar ca pe sinele său pe treptele cele mai de jos, acolo,
lângă mare, în soare,
dând, în aici şi acumul privirii lui, târcoale unei umbre şi toată vremea
bucurându-se de nu mai poate?
şi pe urmă se face o altă dimineaţă cu ploaie, şi se apleacă
înspre amiază, şi timpul care a trecut de atunci
până în ceasul când îţi aduci aminte să-ţi aminteşti

este chiar timpul în care s-au mişcat pe nesimţite coloanele acestea
străvezii
şi sticloase – ca să se încheie acea piesă – şi te ridici
ca şi cum ai închide capacul peste claviatura în care – îţi tot spui –
este închisă
făptura aceea de atunci – şi cu amintirea asta în mâini, te întorci
către lumina lipsită de strălucire, de afară, şi să i-o întinzi
cu umbrele astea ale tale, de acum, unei alte făpturi, care ştie mai bine
decât tine cum se leagă amintirile, care e preţul lor – şi care, despre
cel de atunci
ştie cum îşi îmbina gândurile, cuvintele – şi aştepţi ca el să-ţi dea
deslegarea
acestor chipuri umbroase – care acuma, în lumina de ploaie, se risipesc,
şi el surâde, cu amintirea asta a ta în mână – şi tu îl priveşti,
aşteptând – – –

TEATRUL DERIZIUNII

o formă de exprimare e o constrângere – iei o pisică –
o ţii pe genunchi – şi o mângâi – o ştii
acolo, în braţe la tine – îi faci, adică, mişcându-ţi alene
mâinile în blana ei, un discurs armonios şi prevăzut –
astfel că ea îşi închide ochii – şi de la o scenă la alta
să începi – să-ţi închipui aici un roman englezesc – şi pisica
torcând cu pufnete risipite care sunt scântei mici
în rotirea asta pe loc a motorului împingându-te pe apele licărind
sparte, în soare, reînnoindu-se şi iarăşi, în sfărâmare,
până ameţeşti, privindu-le, şi această plimbare cu barca,
legănându-te încet

cu ochii orbi în soare răsfrângândându-şi în zvâcnetele mici de pi..
torcând

este numai lenea ta de a duce până la capăt un gând, altul –
(căci ştii că e numai o scenă – ca în cartea cu lacul în stânci
şi chipul sanseverinei surâzându-i în faţă, ştiută, străină,
şi ţăndările soarelui în apă, şoptindu-i că totul e altfel – şi chipurile
spre care

el îşi ridica mâinile nu sunt cele ştiute de mult – şi închizând
ochii – surâsul ei risipindu-se în soare, însă o clipă arzându-i încet
pe faţa lui, oarbă – tăcută) –
este, deci, aici o scenă a deriziunii –

o plimbare cu barca, o fiinţă aplecându-şi încet capul –
şi umbra cuprinzând, ca o floare, chipul ridicat înspre ea –
(însă cu ochii închişi) – o dragoste vinovată, în numele copilăriei
pe care ea i-o ştie atâta de bine – şi pentru care el va fi închis
într-un turn – şi el, atunci, aplecându-şi, de la fereastra înaltă,
privirile umbrite peste chipul înălţat în lumina de miere
al fetei blonde de jos – unde se joacă altfel, într-o curte de piatră.
o altă copilărie – şi el acuma învăţând-o – şi privirea de atunci
a sanseverinei, şi soarele în ţăndările răsfrânte pe faţa ei aplecată
uitate – uitate demult – şi lacul între stânci acum cu răsfrângerile
pustii, risipite –

FĂRĂ TITLU

1

văzută din cameră prin fereastra cu multe carouri,
grădina este ca o scenă pe un vitraliu
acum ternă, pentru că nu e soare, dar tocmai
pentru că e vremea de ploaie nu se ştie de la început
că în grădina aceasta nici nu există umbre, plantele
acestea, nu au urmare, pentru ele nici e cu putinţă

legănarea printre nisipuri dacă ar ieşi soarele.
dar acum stă să plouă. poţi privi plictisit
pe fereastră – e totul cenuşiu, nemişcat şi stângaci
ca un desen pe un vitraliu la care nu se mai uită nimeni.
(putem încerca să dăm un alt înţeles scenei, să
ne aducem aminte, de pildă, că am citit
o carte în care povestitorul venea seara mereu
să privească un vitraliu în catedrala oraşului ploios
şi simţea o nelinişte, prelungă, subţire,
ca o coadă de şobolan, agitându-i-se în tăcuta
indiferenţă a lui faţă de oraşul acela. era
de fapt şi un roman poliţist în cartea aceea,
şi nimeni nu ştia unde e întâmplarea violentă care să schimbe
vieţile celorlalţi, sparte oricum,
dar vitraliul rămânea nemişcat, nu se întâmpla
în realitate nimic. să ne gândim conştiincioşi
aşadar, la cartea aceea). numai că acuma
eşti singur în cameră şi priveşti pe geam fără rost.
este toată după-amiaza aceasta atât de plictisitoare
că ai vrea să-ţi laşi fruntea pe geam şi să stai
aşa. pe urmă, trece ea, afară, pe aleea cu nisip orb,
legănătoare şi albă, şi rochia ei ca un clopot
tăcut al spaimei interioare, şi capul
ei înclinat pe un umăr, şi gestul de rugă al
mâinii ei ridicate – se clatină silueta ei, şi tu
o priveşti cum merge alene şi n-ai s-o mai poţi opri
în vreunul din carourile ferestrei. trece încet.
(şi ne amintim nelămurit că am vrut să scriem
o dată despre felul în care mergea ea prin faţa ochilor noştri
şi n-o înţelegeam, cum am văzut-o într-o noapte
mergând cu capul plecat în gulerul impermeabilului
descheiat, cu mâinile în buzunare).
este o zi de iarnă cu ploaie.

2

o scenă de despărţire, merg unul alături de altul.
şi el are aerul nemişcat, cu gest depărtat
sprijinindu-şi pe nas ochelarii (ca şi cum s-ar gándi
numai la el însuşi). ea îl priveşte şi are un fel de surás greu
însă sfâşiat prea încet pe chipul ei alb
în gulerul rochiei întunecate, şi mâna ei îngustă
pe braţul lui.... ea spune ceva – orice –
dar priveşte des, clipindu-l dintr-o parte – şi merg
unul alături de altul. la uşă,
el spune că-i este deplin devotat.
şi pleacă. ea a rămas nemişcată şi lumina de ploaie de afară
arde pe obrajii ei. asta este o parabolă,
doamnă, ca un scris pe care trebuie să-l priveşti în oglindă
să-l citeşti invers.

3

este un dans cu ochii orbi
cu faţa schimbată,
şi cu capete de corbi,
de-ulii, cu strâmbate

ciocuri în ciudate măşti.
şi le-au îmbrăcat
peste feţe – şi au căşti
cu un minunat

dar de a face să se uite
tot ce a fost real
în viaţa lor. hirsute
umbre-n ireal

şi mai larg ocol dansează
şi eu nu mai ştiu
cine-i ea. mă întristează
dansul lor târziu.

4

eu n-am să merg niciodată atâta de drept, şi ţinând
în palma întinsă un porumbel mort, n-am să trec
printre umbrele care se leagănă în muzica monotonă,
fără să se privească între ei. eu n-am să ştiu
niciodată să fac să zbucnească o flacără dură
numai ridicând mâna – ca să le atrag atenţia
spre mine. fiecare din ei, absorbiţi
de masca ciudată de singurătate pe care şi-au pus-o
pe faţă, n-au să aibă ochi pentru mine.
atunci, eu nu pot decât să fac să fâlfâie gesturi
care să se rotească groteşti printre ei,
şi ei să le urmărească uimiţi, cu capetele răsturnate
şi pe urmă, pot să fac pendula să bată cu cercuri
de argint în oglinda de deasupra căminului.
pot să trec apoi grav printre ei, însă eu nefiind
înalt, neavând picioarele lungi ale păianjenului
din poezia aceea pentru copii, n-am să fac o scenă elegantă
de bal, ci numai una de comedie, în care bufonul
dansează cu clopoţei printre oaspeţi şi spune
vorbe cu înţeles disonant şi în care nu crede nici el.
dar scena aceasta de bal eu aş putea s-o joc şi altfel
ca o trecere lentă printre grupuri mascate,
căutând-o înspăimântat, însă ştiind
că la ceasurile vrăjitoreşti va fi prea târziu chiar dacă
aş mai ghici chipul ei sub pene şi ochi bulbucaţi.
şi ştiind că, în fond, faţa ei, atât de străină,

nici nu mă interesează – e un joc
– poate fi oricare din femeile în rochii de bal
sau nici una. important este ca
eu să o caut – şi să-mi ard cu flacără albă
spaima – care pe vremuri venea de la ea.
pe urmă, la miezul nopţii, pot să dau drumul porumbeilor
să sboare foşnind grei printre ei
tot n-are să priceapă nimeni ce înseamnă asta.

5

bună ziua, domnişoară alice. am cunoscut mai demult
o fetiță care se numeşte astfel, ca tine. avea
un surâs care cobora peste ea, cobora
înconjurând-o într-o vreme numai a ei, cu mult

soare risipit prin iarbă. ea se plimba
cu mâinile la spate, fără să dea prea mult
importanță singurătății din jur. îi spuneam – eu ascult
în mersul tău sunete şi lumini care abea

se mai potrivesc cu ce-am ştiut până acum.
ea mă privea serioasă. eu mă gândeam
la altceva. urca în mine un fum

acoperindu-mi mâinile pe care vroiam
mereu să le ridic să scriu nişte semne
care să spună că nu mai am pentru ce a mă teme.

6

dacă există gestul pe care să-l facă vreunul din noi
şi să arate apoi pe perete scrisul şi chipul
celuilalt, celui care este închis

în propria lui răutate, în eul său cel mai rău,
dacă există gestul – ca şi cum ai întoarce un buton
şi scrie pe tavan cu litere frumos rotunjite –
eşti condamnat – atunci poate că ar fi cu putinţă
să fie o mişcare şi o retragere în vraje
prin care să faci să se audă şi vocea –
vocea ei de departe – şi tu să stai să asculţi
cum se sfarămă – ca în obsesiile tale demult,
ceea ce spune ea, dincolo, gânditoare – şi ţi se face
o frică uriaşă că n-ai să înţelegi, că are să treacă vremea
aceasta în care ai tras-o deoparte
doar pentru tine – şi n-ai să mai ştii
ce spunea ea, ce credeai tu că spunea ea. să încercăm,
într-o dimineaţă, ea spunea – ninge afară
(şi era doar o scenă privită printr-o fereastră uscată,
cu linii nemişcătoare, ca un desen
şi nu credeai nimic). poate nici nu există astfel de mişcări
joci mereu cu piese tocite şi fără să aştepţi mare lucru.

7

o casă veche, cu faţada mâncată
de ploaie, de vânt, este ca o parabolă –
despre ce am vrea noi mereu să spunem – o dată
şi noi ne-am oprit în faţa unei astfel de case – ca într-o fabulă

urcau păianjeni adormitori pe ziduri – tot de la noi
plecând, îi urmăream nemişcaţi cum urcau
spre ferestrele întunecate – foarte sus ardeau
luminiscenţe gălbenicioase. noi

ne-am sprijinit cu fruntea de zidul atâta de vechi
că simţeam cum ni se rostogoleşte în urechi
o frică uitată de mult, dar ştiută mereu.

pe urmă, sus s-a stins lumina – şi atunci
o umbră cu pelerină amplă şi greu
mers de păianjen s-a iscat pe zid, şi urca, pe brânci,

am fi putut spune că eram tot noi – dar nu asta
conta. sus, foarte sus, la geamul întunecat
acum, ştiam că ar fi putut aştepta casta

umbră despre care noi mereu putem spune ceva mai ciudat.
şi umbra care urca era doar partea mai rea
din noi, privindu-ne peste umăr, şi grea

suitoarea îi era făptura abea urmărită
în mersul ei pe peretele drept şi bătut de vânturi,
de ploi. stăteam jos, pe gânduri
şi nu mai credeam nimic. uimită

umbra se oprise apoi, pentru că sus
se stinsese lumina care să o atragă
ca pe o molie. lumânarea. era o largă
şi nefirească tăcere. mai priveam încă în sus.

DIMINEAȚĂ ÎN ORAŞ NECUNOSCUT

rotirile sferelor nevăzute – dar care-ți bat în auz,
şi acolo îți aprind ochii de ghiață – şi cu ei tot îți spui
că ai să ştii să citeşti înțelesul trecerii tale prin vreme –
o rotire din astea cerească – şi se cheamă atunci
că ai început o zi nouă – e dimineață,
o dimineață noroasă, într-un oraş cu o linişte străină – şi unde
îți spui că nu ai să mai vii niciodată – şi după ce mergi

un timp pe străzi asemenea altora, ştiute,
pe care le priveşti însă prin capătul ocheanului întors ţie fiindu-ţi
gândul – te aduc înapoi ei acuma – şi el oprindu-te, cu mâna pe
umărul tău,
în faţa alcătuirii unde sunt chipurile vieţii tale,
îţi spune că acum trebuie să ridici ochii – şi că în acest fel
îţi vei răscumpăra sufletul – şi-ţi ridici ochii –
e o lume cu şiruri de scaune – de-a lungul ferestrelor
unde pândeşte lumina asta fără de strălucire, suflând
încetinire pe feţele lor către tine întoarse – şi în faţa ta chiar,
cum te-ai oprit înaintea acelor trei trepte este jilţul larg şi adânc,
în care stă, aşa cum făpturile nobile în tapiseriile de demult se
înfăţişează înălţate
în şa – aşteptând plecarea la vânătoare – surâsul îi este umbrit
de legănarea ameţitor de lentă a aureolei care-i îmbracă
chipul frumos aplecat pe un umăr – şi-ţi pleci de îndată
ochii – şi glasul demonului, care pe tine te îndeamnă
să faci ceea ce ar fi vinovăţie să laşi neadus în viaţă
îţi spune aşa – ridică-ţi capul – priveşte-o – aici este fapta privirii,
şi dacă vederea are să-ţi fie adevărată, clipa aceasta are să dăruie preţ
părţii de acum din viaţa asta – fără de capăt căci înscrisă în lumina
din totdeauna, a veşniciei, – acuma, dacă ştii să o vezi,
este una din răscumpărările cu putinţă – şi îţi ridici ochii, şi într-o
dimineaţă
cu nori peste o vreme străină – urci încet cele câteva trepte,
şi, fireşte alt glas, din afară, îţi spune că, uite, ai locul tău alături
şi o clipă chiar parcă ai crede că intri şi tu în viaţă, în viaţa
închipuirilor tale, cu lumini zvâcnindu-şi sclipete îngheţate –
şi cu putinţele tale spulberate în praful dănţuind încă alene
în soarele fără căldură al lumii tale lăuntrice – şi aproape
că respiri adânc, adânc – şi fără să ştii de ce, îţi întorci privirea
peste umărul unde de mult
s-ar fi cuvenit să se înscrie semnul, şi

întâlneşti izbucnirea cu o tăcere orbitoare
de acolo, din jilţul din spate, surâsului din ochii unei icoane
cu părul şi chipul de aur – şi se încheie şi această parabolă
al cărui înţeles este că făptura cu faţa şi ochii de aur, privindu-te
îţi suflă în urechile unde ai fi vrut să-ţi ardă liniştite stelele acolo, sus
rotindu-se – îţi suflă ţipătul foşnitor al luminii adevărate
care te îngheaţă – şi asta înseamnă că la cea dintâi coborâre a
luminii te vei sfărâma.

POVESTE VECHE

citesc aici că fiinţelor acestora cu nume ciudat,
pâslos – care fărmiţează adică sunetele, gândurile,
nu le place soarele, decât cel mult în pădure,
unde lumina i se mărunţeşte – şi tot astfel, ne spunem
şi noi că drumul acesta către denisa (şi nu e de fapt
viaţa asta a noastră cu vorbe decât un drum, mereu rătăcit,
către denisa?) trece printr-o pădure – pădurea din care
nu se văd decât rar stelele – când o părăseşti câte o clipă,
noaptea – şi soarele licăreşte spart, în ochiuri de apă –
uscate, desigur – prin rădăcini – e o pădure obscură,
în care demult, rătăcind astfel, am trecut de acel
mijloc de drum al vieţii noastre. dar asta e altceva, fireşte.
noi acum ne gândim că înţelesul adevărat al jocului nostru
cu vorbele în jurul denisei nu ne împinge să facem umbre prin frunze,
răsfrângeri, ocoluri – ci doar să facem vorbe meşteşugite,
şi care de fapt nu spun nimica adevărat. nemişcarea asta din totdeauna,
în care rămânem mereu, la fel de departe de orice am vrea
să ne apropiem – şi de unde vedem realitatea (însă, chiar, ce e
realitatea, de fapt?) decât printr-un ochean întors – adică departe,
departe, şi cu fiinţele, contururile şi aşezările mărunte de tot

în afară – simţămintele, adică, fiind tremurări minuscule
de forme într-un caleidoscop, căruia răsucindu-ne abea puţin
încheietura mâinii
îi dăm o altă înfăţişare, şi jocul acesta cu amintiri răsturnate
mereu îl jucăm, ridicându-ne legănările lui încete
înspre ochi – şi pe urmă închizând ochii – spunându-ne că rămân
închipuirile de acolo – şi pe urmă le lăsăm la o parte –
şi vremea are alte aşezări sub pleoape – şi înfăţişările astea nu au adevăr,
fireşte, şi după o vreme uităm şi de jocul acesta – şi tot timpul
timpul trece – e altul (şi până să-ţi dai seama că în fond
timpul e nemişcat şi tu doar nemişcat de asemenea – te răstorni
doar în acelaşi loc sufletesc – ca şi cum ai avea suflet –
şi eşti departe mereu – a şi trecut, destrămându-se, totul),
şi eşti într-o altă lumină de gânduri, de vorbe tăcute, cărora le spui
dorinţe – într-o altă înfăţişare a pustiului.
şi pe urmă, glasul spunându-şi
povestea, aceeaşi poveste, pe de rost – şi-ţi pleci urechea spre el
şi, fireşte, îţi vine să râzi – de parcă ar fi vorbe străine –

NUMELE, FIREŞTE, DENISEI

adică, să existe o deslegare? să fie cu putinţă ca de la o clipă,
în care te opreşti, amintindu-ţi de pildă cum s-a aşezat ea
cu spatele către noi, în cealaltă cameră, şi noi, dincoace, continuând
jocurile noastre cu cuburi în care ardeau flăcări albe, eu o priveam –
era aplecată la masă, scria – lumina de afară, soare fără vlagă, fărâmiţat,
ca în pădure – lumina aşezându-i-se în păr – arzând (dar vorbe din astea
pot face şi eu) – şi acuma – când a trecut, fără putinţă de întoarcere
dimineaţa aceea – eu stau aici, caut
o deslegare.
(glasul unei fiinţe – o clipă scurtă,

acum, nici nu ne mai gândim al cui glas) – vorbele spuse
de o ființă, pot face să ți se schimbe adevărul?
singurul adevăr, al ființei tale – în care îți spui că trăiești tu,
și îți faci în vremea asta – care îți este ție dată –
un adevăr – (și adevărul e unul singur, dând chip tuturor celor ce sunt
și pot fi, și tuturor celor ce nu sunt, și cu ochii înălțați
înspre el, recunoscându-l, și acceptându-l – îți spui –
și adevărul acesta – tot îți spui – trebuie să aibă un nume
și numele acesta tu îl știi – și ți-l spui uneori – rar –
și-ți auzi spunându-ți în ureche spusele acestea – și te gândești
că ar trebui să-ți zvâcnească lumina, albă, și sângerie, și neagră
a vocalelor numelui ei în ochi? (și-ți strângi repede pleoapele), și-aștepți
o vreme și lumina de afară strecurându-ți-se sub pleoape –
și acuma, cu ochii închiși auzi lumea încet
căpătând rezonanțe, pe care deodată îți dai seama
că nu le mai poți desluși – îți sunt deodată îndepărtate, le vezi,
deodată mărunte, prin lentila pe care ți-a ridicat-o la ochi
vocea asta, indiferentă, aurie.

SCENĂ VECHE, ÎNSĂ CU ÎNSUȘIRI

doar că, uite, scrie aici că într-o seară târziu – când el a venit
să-i explice – și l-au primit după ce se duseseră la culcare,
și de fapt clarissa, așa scrie la începutul capitolului, era în halat
de casă, de lână, și lung – după o vreme (când i-a și citat –
însă parafrazând, scrie acolo, din celălalt mare înspăimântat,
căruia-i fulgera mereu în ochi nimicnicia – și el, ascultând,
nu-și mai putea ridica mâinile să-și acopere ochii) –
după o vreme, când el divaga, deodată cuprinsă de înfierbântare
– dar care nu-și găsea exprimarea melodioasă, să le descânte
lor în auz înțelegerea – deodată, deci scrie acolo, clarissa

a sărit pe neaşteptate în pat – şi era în cămaşă de noapte (nu se
spune în textul

dând adevăr acestei povestiri cu chipuri şi umbre – că şi-ar fi scos
capodul, să se desghioace în lumina
fluidă dansându-i pe trup din chihlimbarul arzând potolit al părului)
era în cămaşa lungă de noapte („acoperindu-i degetele de la picioare")
şi de acolo şi-a rostogolit versete, pe care, după o vreme, el nu le
mai asculta

– chiar dacă stăpânul casei – şi al clarissei – îşi strângea tâmplele
în mâini,

şi nu mai avea curaj să-şi ridice privirea spre ea –
asta să fie o parabolă? clarissa are, după ştiinţa alchimică,
rezonanţele în acelaşi fel dispuse, într-o aceeaşi cheie,
ca şi numele denisei – decât că lăncile gheţarilor în soare,
ale regilor în mantii neprihănite, şi râsul buzelor mânioase,
murmurând penitenţe spre noaptea coborâtoare –
şi se urmează coborârea aceasta a dimineţii îngheţate spre noapte
şi se răsfrânge întoarsă în alternanţa luminilor şi întunecimii
în numele celălalt al clarissei – şi dacă numele clarissei e o oglindă
a adevăratului nume – şi vorbele acestea care-mi murmură în urechi,
sunt răsturnări într-o oglindă a timpului, a chipurilor din ce numim
realitate – şi clarissa, perorând în picioare în pat, pentru ei doi
nu e decât o imagine oglindită a indiferenţei tăcute a denisei –

LINII TREMURATE

linii tremurate – este mai degrabă decât un procedeu manierist
(pentru a sufla nedesluşiri figurilor – a le irealiza,
şi astfel a face din ele prilejuri de nesiguranţă)
este doar o sursă de ameţeală în care te rătăceşti tot mai adânc –
trucuri, pentru a-ţi spune că poţi privi,

ca de pildă acum, portretul unei ființe, portretul
fetei din portret, liniile feței ei tremurând,
şi după o vreme să-ți spui că tu le tremuri astfel,
cu îndreptățirea călătoriei pe care în epoca respectivă,
se înstăpâneau înstăpânirile asupra mărilor, pământurilor,
şi, spune, din asemenea învolburări (ca atunci când te-ai apleca
peste bastingaj şi-ai urmări spuma însemnându-ți ție trecerea) –
din asemenea învolburări se iscă „mişcări succesive, reflex al
închipuirii existenței ca teatru" (pe scena mare a teatrului lumii).
iar tremurul acesta al drumului
închipuit de trăsăturile câte unui portret, până la urmă,
ca să-şi aibe puterea de a spune ce are de spus acea figură
din portret, trebuie să se liniştească (de asta spune
că după învârtejirea asta a apelor e vremea în care
„duhul tău uscat suflă" –) şi adică suflul uscat să oprească
tremurul liniilor? să fie o imobilitate reală, sau, pentru că sub privirea
ei mult ştiutoare, care îmbracă în frumusețe totul, să fie acel
„discurs prețios – care, paradoxal, tempereaza, disciplinează trăirea"
şi, adăuga ea, „predestinând-o capriciului".
– şi aici să batem din palme –
căci astfel ea ne învață că disciplinându-ne aceste dezordonate
simțăminte, avem licența de a ni le socoti destinate
capriciului – şi capriciul nostru ar fi să încercăm acum
„posibila şi necesara abordare disciplinară, dialog
al reprezentărilor pornind de la acelaşi eveniment" şi ce eveniment
mai de seamă decât fața ei aplecată spre o tăblie pe care
examinează
ignorând privirile noastre invidioase, un cub de sticlă cu multă
lumină
arzând alb înăuntru?

însă drumul, pentru aceştia care suntem noi nu este
răspunsul – mergem pe drum, pentru că astfel am fost împinşi,
însă nu pe el ajungem – dacă e să ajungem la capăt,
capătul nu este al vreunui drum, ci mai de grabă al ocolirii
de la un drum ca acesta.

de exemplu, noaptea târziu,
acum atât de mult timp încât nici nu mai este în această viaţă,
în care stau acum şi fac vorbe, mergeam, alături de o fiinţă
pe o stradă, aproape de ţară, la marginea de atunci dinspre
lacuri a oraşului,
în care şedeam noi, şi nici nu era în întuneric complet,
erau felinare pe marginea străzii – numai că atunci când
ne-am oprit în faţa acelei biserici, acolo, la marginea drumului
cu poarta grilajului răsturnat spre o parte – căscată –
şi am intrat – în curtea bisericii erau cruci – căci, asemenea cărţilor
atât de bine ştiute ale surorilor care-şi trăiau spaimele
la ferestrele spre cimitirul satului – era şi aici un cimitir –
cruci puţine, intrate în pământ, lumina din stradă a becurilor
decolorate, înalte
şi linişte – nu auzeam mişcându-se, eu nu priveam
înspre ea – pe urmă, îndreptându-se spre ieşirea
din curtea aceasta am văzut-o la fel de adevărată, şi când am ieşit
pe strada ca de sat, însă cu multe lumini, era aceeaşi, era aceeaşi,
indiferenţă,
neîntorcându-se înspre mine, chiar dacă răspunzându-mi, râzând
uneori,
şi după un timp chiar întorcându-se spre mine când îmi vorbea.
şi pe urmă, pe bancheta troleibuzului spre oraş îi simţeam umerii chiar,
şi ea vorbea acum chiar ca o fiinţă reală.

povestitorul acela, care de multe ori noaptea le înfăţişează
ascultătorilor strânşi pe punte scene din experienţa lui
de viaţă, acela a ajuns o dată (de mai multe ori)
în chiar inima întunericului – şi acolo, cum bine ştia,
– şi i-a învăţat asta pe mulţi – a descoperit oroarea, oroarea –
şoaptele întunericului, astea îi stăruiau în cămara sufletului,
şi asta le spunea el impasibil, privindu-i, cu ochii lui insistenţi,
pe cei care stăteau să-l asculte – numai că în lumea experienţelor lui
nu erau ele, ea – lumea acestuia era mai cu seamă
o lume a bărbaţilor, acelora dintre ei care se pricep
să întindă pânzele pe furtună şi să stea cu faţa în vânt,
sau să răstoarne mesele, după ce au băut rom mult şi cred
că se surprind bănuindu-se în jocul de cărţi – şi atunci îşi aplică
unul altuia lovituri viguroase peste nas – şi povesteşte asta privindu-i
impasibil, însă cu ochii aceia care să îi învăluie
în ceva din întunecimea pe care el o cunoştea bine.
decât că a fost o femeie,
care i-a citit vorbele astea, şi ea îşi aducea aminte
de ochii lui – pe ea o urmăreau, le simţea
privirea – poate nici măcar atentă (povestitorul,
în lumea lui pentru, şi cu bărbaţi, nu s-ar fi gândit
la o ascultătoare, atentă ea, la cuvinte – el era preocupat
de solidarităţile celor care-şi găseau părtaşi, fie ei şi tainici,
la treaba asta complicată care este viaţa pe mare)
însă pătrunzătoare, privirea lui marlow a răzbătut deci,
cu şoaptele întunericului şi până la ea, şi ea, cunoscându-şi fireşte
propriile întunecimi – (pentru asta sunt făcuţi scriitorii)
ştia cât anume putea ea să adune din şoaptele întunericului,
şi de aceea există într-o carte a ei imnul către soarele dimineţii,
când lumea era de o frumuseţe nemăsurată, şi ea privea,
ca orice artist, în inima luminii, tăcerea – şi era pentru ea

lumina importantă cu totul, se așeza pe o bancă în parc, urmărea
literele apărând pe cer când le scria aeroplanul, și oamenii
își răsturnau capetele, ca la înălțarea îngerilor, să le citească,
și ea își urmărea gândurile, neștiind însă că în aceeași
dimineață, septimius își trăia spaimele în inima lui înnoptată.
complexități. literatură. lirism feminin, nu-i așa,
cărți construite cu multe nuanțe și splendori delicate
– dar și puternice, adică persistând cu de-a sila
(ca și privirea lui marlow) în amintirea celor o dată,
de mai multe ori, aplecându-se asupra lor,
numai că puterea asta de a așeza vorbe nu a împiedicat-o,
într-o amiază, când șoaptele întunericului nu aveau, sigur, cum
să ajungă la ea – soarele amiezii alcătuiește focuri care îți iau ochii –
n-a împiedicat-o să-și ia fierul de călcat de pe masă
și să-l strecoare în buzunarul hainei de casă,
și să se ducă la pârâul din fundul grădinii, să intre acolo
și să oprească timpul (asemenea unui alt înspăimântat,
dintr-o altă carte; pentru acela, șoaptele acestei întunecimi
erau o mireasmă de caprifoi, și pe ele i le șoptea
el, vehement, insistent, brutal, apăsându-le cu vârful cuțitului
pe gâtul ei – i se șoptea ei, – singura făptură reală
pentru el – cu ea împreună voia el să-și trăiască veșnicia damnării –
ca și cum veșnicia n-ar fi o noțiune construită și ea
din cărți, e drept cărțile de felul acesta sunt nenumărate).
astfel, să spunem așa, șoaptele întunericului, în măsura
în care se deosebesc de cele ale amiezei – sau ale serii –
vorbindu-i ei, nu sunt nici de departe atât de convingătoare
cât pot fi așezările de cuvinte ale acelor profesioniști
care alcătuiesc minciuni.
să luăm cazul –
cum ne place nouă să repetăm argumentarea (firește tot dintr-o carte)
avocatului, să luăm cazul că până și acelei superbe,
altiere ființe, care-și făcuse formația caracterului

spre a-i destrăma pe cei de sexul invers – până şi ei
i-ar fi şoptit întunericul, fie şi cu glasul altui înspăimântat,
cum se întâmplă la sfârşitul cărţii – noapte, ceaţă lunară,
şi frumuseţea ei fiind în clipa aceea nedesluşită – şi cartea
se termină nedesluşit („ceaţa argintie era mângâiată de primele raze
ale lunii şi aceleaşi raze îi atingeau lacrimile căzându-i din ochi,
neştiind că eu le văzusem") şi ce i-ar fi putut spune ei
şoaptele întunericului atunci, luând glasul povestitorului
unei poveşti despre atâtea speranţe, şi atâtea prejudecăţi,
şi atâtea zădărnicii? acestei fete frumoase care-şi trăise
copilăria într-o casă cu obloanele trase – unde urca scările
spre sufrageria stăpânei încremenită în jilţ, cu o lumânare
aprinsă în mână – (aşa o văzuse pentru întâia dată
povestitorul, atunci, în copilărie) ce i-ar mai fi spus
atunci, în deplina splendoare a tinereţei ei răutăcioase,
şoaptele unei nopţi în care povestitorul socoteşte
să-şi încheie istorisirea?

(despre şoaptele întunericului,
aşa cum ei doi aşezaţi şi vorbind rar, încearcă
să le înăbuşe, să nu se audă – („cuprins de un nou acces de groază,
prinţul sări iarăşi de pe scaun şi când, în cele din urmă, acela se potoli –
şi – zice – se potoli atâta de brusc – se plecă cu blândeţe asupra lui
se aşeză alături şi suflând greu, cu inima bătându-i tare,
se apucă să-i scruteze chipul") despre asta nu poate fi vorba –
unul din ei – acela – de fapt a şi alunecat după aceea
în lumea unde nu mai există lumină sau întuneric,
şi poate nici şoapte).

sau, revenind ea, târziu seara,
şi era întuneric fără îndoială, l-a găsit aşezat
la pian, şi bătând mereu o aceeaşi notă, şi îi erau
ochii pierduţi – şi repeta mereu o aceeaşi notă (pe sufletul meu,
deşi, nu-i aşa, s-ar cuveni să o ştiu. nu ştiu ce notă anume
era) şi ea l-a privit din prag (nu se spune dacă şi cum

şoapta aceea a lui, picătura de ploaie, a ajuns până la ea
şi nici cum a înţeles ea spaima lui din acea clipă).
deci tot vorbe –
chiar dacă legate de alte mijloace de a-i impresiona
pe burghezi – pentru asta este făcută, nu? activitatea
asta numită artă – şi tu aici, lăudându-te că poţi face astfel
vorbe (cum ar fi acela rumpând păienjenişul pe care îl face
luna sticlos la fereastră, şi intrând în iatac îi şopteşte ei în ureche
– urechea ei trupească – vrăji – aşa cum în cărţi li se puneau sub perne
învăţăceilor voci să-i dădăcească şi să le modeleze astfel
– aşa cum se apasă pe o pastă molatecă, – degetele să lase
însemne – să le strâmbe, sau poate îndrepte, caracterul, şi ce este
caracterul?)

pentru că însă i-a plăcut unei fiinţe
să ne aşeze într-un parc şi să ne poruncească – poate
nici măcar surâzând – să facem un anumit număr de paşi
în care, prin trecerea noastră să dăm o anumită aşezare
umbrelor pe alei, peste boschete – şi mai ales
ne-a comandat şi o noapte – cu lună – pentru a face
sensibile inimii şoaptele pe care umbrele acestea le-ar clătina
când ne trecem paşii peste pietrişul aleilor – pentru că deci
aşa i-a plăcut, să facem într-adevăr şi jocuri din astea
prefăcându-ne că am crede că astfel mişcându-ne, în loc,
pe alei, ne-am apropia cu adevărat de – de ce? –, sau că ar fi
cu putinţă ca ea să apară la o fereastră şi noi,
vehemenţi să-i clamăm, din grădină, vinovăţii, acuzaţii, pretenţii
pentru a-i obţine iertarea – şoaptele –

şi ea – după cum crede că i se potriveşte pe faţă.
lumina lunii – când îşi ridică amândouă mâinile să-şi răstoarne
părul de pe frunte, ea ne poate privi – gândindu-se deodată că am fi
poate reali, sau dimpotrivă îşi poate întoarce privirile înăuntru
deşteptate

spre ce ştia ea că este important.

povestea, căci se începe, nu e aşa, cu una singură,
începe într-un punct, şi, fiind o poveste, trebuie
să continui cu drumul spre ceea ce are să-i fie înțelesul –
şi drumul acesta – care e un alt fel de basm, cu minunăţii
mai decolorate – poate să se răsfrângă, de parcă
acest personaj („bună să-ţi fie inima şi ţie, voinice")
s-ar opri să bea din izvor, şi atunci ar vedea acolo,
sub ochii lui, cum se sparge lumea – şi faţa lui – şi se împrăştie
în valuri mici dorința care-l mânase înainte –
şi care fusese începutul – şi nu mai merge înainte –
adică asta însemnând că într-o poveste se poate şi
merge îndărăt – şi acest înapoi care întotdeauna poate
să însemne amintirea (amintirea poate fi şi ea făcută
cu vorbe, ca tot ceea ce facem noi, şi să fie un joc
al închipuirii, ca în copilărie când ne închipuiam
că va fi în faţa, în puterea noastră, atâta splendoare)
şi acuma, mergând – căci cercul se învârteşte fără oprire –
timpul nu se opreşte – mergând, poate că ai să şi înțelegi
că de fapt te întorci – viaţa ta nu este, nu a fost,
drumul spre înainte – ci îndărăt – şi deodată te regăseşti
în ce era atunci aşteptarea – bucuria, al cărui nume credeai
că ar fi certitudinea despre ce va fi – şi ài revenit, şi asta să însemne
că ai înscrie un cerc de la acel punct
de la care ai plecat?
povestea să fie adică un cerc?

şi cercul acesta să fie povestea? decât că tot speri
că poţi să mai încerci altă poveste – căci eşti dintre cei
care se folosesc de umbrele astea – cuvinte, sunete. nuanțe
schimbătoare – tu nu te mulţumeşti cu o singură încercare –
mereu încerci cu o alta, deşi povestea e mereu una singură,
e de fapt schimbată – sunt adică mai multe poveşti –

şi întrebarea este dacă toate poveştile sunt un cerc,
şi dacă sunt, în cercul acesta care e poate unul singur,
aici este poate scăparea, chiar în însuşi faptul că, mişcându-te în cerc,
trecând, tu mergi, treci prin timp – şi aşa
îţi faci justificarea?
(sigur, poveştile astea, una singură, oricare
chiar povestind că înaintează către întâlnirea cu spânul,
şi cu frumoasa, nu povestesc înaintarea, drumul,
ci totdeauna se încheie – şi încheierea este mereu
către pornire – poveştile sunt totdeauna în cerc
decât că cercul acesta trebuie să aibă înţeles – povestea ea o dată
cum se juca un copil cu un cerc, şi ea îl privea, şi atunci i-a scăpat
copilului acela cercul peste faţă, şi l-a tăiat peste gură –
căci sunt şi cercuri tăioase, din cele care ţin butoaiele laolaltă
– şi poveştile de felul acesta ce înţeles au?)
un cerc, de pildă, poate să fie
inelul acesta de peste uşă, pe care să-l iei în mână
şi să-l laşi să lovească lemnul – şi simţi deodată,
când vrei astfel să baţi – ca să ţi se răspundă – că acea rotunjire
cu lucrări grosolane în fier, închipuind chipuri – se face
o gură, şi te muşcă de mână – şi asta să fie o altă poveste
în cerc? în acelaşi cerc? sau în altul?
şi dacă
poveştile astea sunt minciuni? şi nici nu există
încheieri, cercuri adică, ci doar vorbe, închipuiri –
(chiar fără vorbe) şi care se risipesc – poate chiar merg
înainte – dar înainte spre ce? (parcă tu nu ai şti
că toate înaintările, toate risipirile în lături, şi toate opririle
tot acelaşi înţeles îl au la sfârşit?)
cercuri în care să se încheie
tot ce ai vrut să fie altfel? – şi poate
că se încheie, aceste poveşti, nici măcar repetând,
cu zgomote şi mânie, mereu un acelaşi lucru –

şi lucrul acesta acelaşi să fie – „mai puţin adesea e pacea" –
mai puţin adesea e pacea (asta ca glosă să o repeţi)
în mintea aceluia care se străduieşte să înţeleagă cu vorbe
ceea ce vorbele n-au să spună vreodată altfel decât
cu răsfrângeri, mai puţin pacea pentru unul ca el,
decât este calmul în oglindirea în care ochii să vadă
arbori răsfrânţi, liniştea apelor de munte oprite
care sunt lacurile – orbitele adică prin care stelele răsfrângându-se
să privească în sus spre cerul unde ele rămân – şi e deci
tot o încheiere, un cerc – şi poate că e mai bine aşa,
să ne spunem că totul se face un rotund – asta însemnând
că nu mai există capăt – în cerc putem fi
pentru totdeauna închişi, şi nu mai există nici timp
nici spaţiu – în cerc spaţiul s-a răsturnat către acel hău
într-un singur punct negru – şi apoi fără urmare, şi asta
e totul – timpul, cum spune acela, trebuie să aibă oprire.
şi deci poveştile
sunt în cerc – vorbind însă acuma, aşa cum se zice,
serios – ştim foarte bine că din rotirea asta încheiată la loc
mereu, nu iese decât aţipeala celui care-o ascultă,
şi deci înţelesul poveştilor – care tot vor să spună
întâmplări, fapte, căutări, aventuri
este doar că ne rotim precum stelele – în cerc.
însă curba stelară,
care urcă printre aceste rotiri, acea splendoare liniştită stelară,
acea mărturisire a adevărului că aici jos, sub ele,
sub stele, există dorinţa de a fi alături de ceva, cineva,
asta ar putea să răscumpere, să dea semnificaţie?
dar astea-s poveşti,
într-adevăr – şi adevărul este acel lucru de afară,
pe care poveştile spun că l-ar oglindi,
şi care e în realitate doar o imitare, o reproducere
fără putere, a realităţii nemişcătoare,

căci, vezi bine, imaginile se sfărâmă în valuri mici,
dacă încerci să le atingi, să le iei în mâini,
sunt, adică, minciuni – căci adevărul e numai ceea ce
continuă – ceea ce e gol de orice determinare
pe care tu ai numi-o frumuseţe.

INTERLUDIU ÎN CARE TREBUIE CĂUTATĂ DENISA ÎN ALT FEL DE ÎNCLINARE A PLANULUI CĂCI DRUMUL SPRE O ALTĂ FIINȚĂ – CE ÎNSEAMNĂ ALTĂ? – E TOT SPRE DENISA

dar existenţa se continuă singură – (din momentul în care
s-a descoperit că este cu putinţă ceva nou – că este cu putinţă ceva,
de fapt, din clipa aceea se continuă fapte – unele noi,
altele atât de asemenea cu cele ce i-au fost înainte,
încât şi senzaţia, câte un fragment de timp, că nici
nu se schimbă nimic) – deci existenţa îşi vede de treaba ei
care e să existe – şi ea nu mai depinde deloc
de momentul cunoaşterii – de pildă, frumoasă făptură,
să-i spunem, oprindu-ne o clipă în faţa ei,
(cum tot vrem să o facem – şi ne mărturisim mereu vrerea asta,
crezând că astfel şi facem să se întâmple, să existe o asemenea soartă,
însă intensă, gesticulaţie a noastră în lumea, în existenţa ei)
uite, tu în lumea asta a ta exişti – sunt vorbele zgomotoase
care într-o după-amiază, într-o seară ca asta, în care noi
doi, tu şi cu mine, ne-am întâlnit doar o clipă, şi când
eu ţi-am ridicat mâna spre buze, tu mi-ai spus foarte încet,
„am venit să vă ascult" – şi îndată apoi imaginea asta a trecut,
s-a făcut o clipă uitată – în jurul tău au fost oameni, umbre,
fireşte că nu mai aveai cum să asculţi vorbele mele
precipitate, înspăimântate, risipite mereu – şi eu am plecat

îndată după aceea, şi existenţa a continuat în jurul tău,
şi cu tine în ea, seara, târziu în noapte – şi mai târziu încă,
într-o altă încăpere, cu oameni mulţi aşezaţi, şi la mijloc,
pe covor între ei, sticla îmbrăcată în răchită,
şi afară se făcea încet ziuă – asta să-i spunem acum
opriţi lângă ea – (văzută de sus, dintr-o parte,
cum ar vedea-o îngerul imprimând diagonala acelei
răsturnări în tablourile manieristului tulburat
pe care-l admira ateul cu lentilele groase şi faţa de broască –
astfel că şi aici perspectiva e de mai multe feluri) şi noi
explicându-i că existenţa ei în care noi n-avem cum intra
nu poate fi pentru noi decât o închipuire invidioasă,
bolborosiri verzui pe care ea nici n-ar vrea să le asculte –
şi noaptea sta, cu vorbele zgomotoase, cu ochii roşii, şi feţele luminate
strâmb din flacăra mocnind în răchită – şi n-a existat
pentru noi nici măcar realitatea acestei închipuiri
despre scene în care ne-am spune noi că-i privim aici, în lumina
lui caravaggio, faţa – şi în faţa realităţii solare pe care o acceptă de fapt
faţa ei – toate falsele pretenţii ale manierismului (adică –
ale viziunii mele) s-ar sfărâma ca un vis urât, şi dintr-o dată,
aşa scrie aici, lumea devine iarăşi bogată şi prietenoasă,
şi, ca în poezia aceea desnădăjduită, nimic nu-i va mai întuneca
frumuseţea,
nici chiar faptul că noi ne-am oprit să-i citim versul acela
mereu revenind, rânjind cu răutatea invidiei.

*

însă acuma sensul – ce înseamnă pentru ceva, cineva,
să aibe un sens? (ca în complexele lui ulrich, ce este
la drept vorbind iubirea – e un sentiment? – şi atunci
ce este sentimentul?), de pildă, în maestrul celor ce ştiu
ce trebuie ştiut în ştiinţa aceea de altă natură
decât e a noastră, a oamenilor de aici, se spune

că sensul este drumul – deci o ființă căreia eu
să-i privesc, deodată înspăimântat, fața, cu toată ființa mea
agățată de ochii mei (îmbătrâniți în vicii, și de asta
au cearcăne) – îi privesc chipul plecat într-o preocupare unde eu
nici nu exist – sensul unei asemenea ființe să fie doar drumul
pe care să-mi spun că înaintez acum spre – spre ce?
poate spre ochii mari – așa cum țâșnește havuzul fidel
spre ochii ei, ai surorii – sora lui albă – (dincoace, în carte,
sora lui se numește agathe – deci e o carte întunecată)
acuma, deci, privind-o să-mi spun că fața ei, calmă oricum,
e doar – doar? – drumul pe care trebuie eu să merg mai departe
și spunându-mi că trebuie să cred că am să și ajung.

și pe urmă, cum fac
totdeauna, eu fug – închid ochii – și asta înseamnă și că
am închis cartea – și până o mai deschid iarăși am să uit
tot ce am citit până la locul în care o clipă am stat
să urmăresc aleile urcând spre fruntea ei, coborând poate
de fapt spre lacurile din adâncuri unde nici nu i se mai răsfrânge fața.

însă acolo,
e omul cu resentimentele, care-i împinge în noroaie
pe dușmanii credinței lui – și acela până la urmă a ieșit
să revadă stelele – și tot astfel ne spunem, și noi o să facem
ridicându-ne încet ochii spre fruntea ei, unde visează
aurul alene mocnind al întomnării noastre – adică încetinirii
de gânduri – când vulpile fug să se ascundă, și noi mai rămânem
să ne închipuim doar alunecarea stelelor, acuma nouă ascunse

*

dar dacă am lua o ființă și am spune așa – tu ești
acum pentru noi ceea ce a fost italia la sfârșitul acelui secol
în care se modifica sporadic și intermitent situația
și individualitățile începeau să se desprindă în frescele
din pereți ca personaje diferențiate din vulgul înspăimântat

răsturnându-şi valurile pe loc în focul prăvălindu-i-se asupră-le
şi erau acolo apărute deodată fiinţe – cum poate eşti tu (să-i spunem)
pentru a face să izbucnească o lumină aici, sau acolo – şi e o lumină
nesigură, şi umbroasă – cum era pe drumurile provinciei
unde înainta el, fără mantia pe care o lăsase
umilitului şi bolnavului – şi la capătul drumului lui erau
compoziţiile în culori îngereşti, care ele, poate aveau să facă înţeleasă
lumina – soarele scăldând totul în compasiunea lui
liniştit sălbatică – „binecuvântat fie fratele nostru,
soarele" – şi deci privind o fiinţă să-ţi simţi fiinţele
din tine însuţi, trezite în lumina ca aceea a mâinilor coborâte
prin care soarele capătă nuanţe încetinite –
şi le-ar urmări, mâna aceasta, fiinţelor dinlăuntru, fiecăreia,
contururile – şi să fie ca în principiul dimineţii,
când soarele să urce mereu mai sus cu acele stele
care erau cu el când iubirea dumnezeiască le-a mişcat
întru întâi pe toate acele chipuri ale frumuseţii.

*

rudimentele unei scene – cum citesc aici – şi vine în faţa lui
un personaj care se cheamă oscar – de ce tocmai oscar?
browning – şi este deci în faţa poetului laureat – acela fiind
autorul idilelor regelui – şi-i spune – „eu sunt browning" – şi celălalt
îi răspunde – „nu, nu eşti" – şi fiecare din ei, nu-i aşa,
are dreptate – eu, de exemplu, dacă m-aş opri vreodată
în faţa ei, într-o încăpere în care sunt mai mulţi – şi ea
surprinsă că mă vede deodată în faţa ei – (ea este obişnuită
cu eclipsele mele, de gânduri, de fapte) mi-ar spune –
„ia te uită, dumneata eşti" – şi privindu-mă deodată să pară
că-mi dă fiinţă, ca în demonologia veche (cum tot spun eu)
în care orice clipă din prezenţa trupească a unei făpturi
se poate lega de orice altă clipă din trecutul – sau poate
chiar din prezentul ei, pe planul alunecat înainte în timp,

fiind adică improbabilul viitor – şi ea ştiind că această făptură a mea
acuma în faţa ei, a fost cândva, mai demult, într-o altă
aşezare de timp şi de spaţiu de asemenea în faţa ei,
şi deci să-mi spună că acuma eu sunt acela de atunci, şi aş putea fi,
aşadar, mai departe – şi privindu-mă – şi începând,
pornind de la numele meu – fictiv – să-mi facă povestea
şi eu, privind-o, să-i răspund – „nu, nu sunt eu“ – şi
ca în povestea cu oscar asta e deslegarea?
adevărul e că nu sunt eu,
şi, orice aş face nu pot fi iarăşi acela care într-o seară
i-a spus minunăţii – şi ea să înceapă să creadă
că ar fi cu putinţă, de pildă, ca browning să se poată numi
şi oscar – „nu noi ţi-am vorbit atunci“ (să-i spunem, când i-am
răspunde
că nu eu sunt acela) „şi nici acela de atunci nu e cel
care-ţi vorbeşte acum“, şi ea aici, în faţa mea, ascultându-mă...

*

numai că, într-adevăr, ar trebui să ne adunăm cu toţii o dată
să-i facem o vizită în casa asta cu scara care acum
nu mai trosneşte, şi cu grădina în care bazinul
e mereu gol, şi uscat – oricât de tare ar ploua uneori
după-amiezile – ar trebui să ne mai plimbăm prin grădină
aruncând, rar doar priviri piezişe spre fereastra arcată din colţ,
dincolo de care ne spunem mereu că e ea – deschizându-şi încet
sertarele mesei – să caute acolo câte un obiect
pe care noi nici nu ni le-am putea imagina vreodată
în mâinile ei – (în mâinile ei, în visele astea de zădărnicie ale noastre
noi am putea aşeza multe şi minunate lucruri, care să fie
doar vorbe ale noastre devenind dintr-o dată adevărate –
decât că nu e nimic concret, adică tangibil, în ce-i spunem noi)
(dacă ar fi, am putea să-i aruncăm spre fereastră, nu atât privirile
astea chiorâşe, cât pietricelele – şi am atrage-o astfel să capete realitate

în adâncul ferestrei – nu e cazul, fireşte) – dar dacă totuşi am face-o,
atunci, să-i spunem aşa: – „iată, acuma venim, acoperiţi toţi de rouă,
în păr, şi pe ochii aceştia, în care tu acuma te spargi deodată
în nenumărate fiinţe cu numele tău – şi cu ochii tăi
– care, privindu-ne, ne sparg şi pe noi – ne întoarcem de la hanul
din sat,
acolo, ei aduc la masa din colţ băutura întăritoare
(în care să ne întremăm noi gândurile exangue de atâta zădărnicie)
şi boluri care sunt doar inelul său căpătând viaţă
în relieful acestei vieţi – care se ajută din dimensiuni spre a părea
mai adevărată – şi e la fel de fără putere – şi înoată acolo
o mulţime de gânduri cu ochii rotunzi – şi privirile lor
sunt bolborositurile noastre neauzite, pe care mereu le ridică
spre suprafaţă nevrednicia – astea sunt asemenea globurilor de ploaie
aici în grădină, „dacă ar fi plouat cu adevărat
astăzi după masă“ – şi ea să asculte acolo, la fereastra deschisă
– deschisă când? – noi să-i vorbim mohorâţi
(gândindu-ne că i-am putea povesti şi drumul de întoarcere
până aici în grădina ei – şi n-o facem) şi se lasă încet seara,
şi noaptea în grădină aici umbrele sunt invidioase
pe oricare din gândurile astea în care am vrea noi s-o atragem
şi ni le-ar ascunde-o, şi n-am mai găsi-o nici noi.

am citit o carte odată
în care noaptea târziu iubitul respins venea sub ferestrele
ei – şi-şi clama de acolo nevinovăţia reală
(că adică n-ar fi fost el vinovat de copilul abandonat
pe treptele lui dimineaţa) – şi-i explica –
şi ea îl asculta – fără să spună vreo vorbă – abea dacă
i se deslușea chipul – nu era, poate, lună plină, şi el insista –
ea, tăcută, aşteptând, şi până la urmă celălalt,
care îl însoţea, şi-a pierdut el răbdarea şi a început
să-şi adauge el vehemenţele zgomotoase, astfel că
ea s-a retras în iatacul ei întunecat, şi a închis fereastra.

aşa cum închizi o carte, şi poate nici n-o mai pui în raft,
la loc – nu-i mai dai importanţă – după o vreme nu-ţi mai vorbeşte
cartea asta în vreun fel – nu mai ştii de ce ai scos-o pe masă.

şi noi de fapt

nici n-am fost în grădina casei acesteia acuma – sau vreodată –
să privim de acolo fereastra în spatele căreia ne spunem
că ar fi ea – şi poate nici nu e acolo în cameră,
e doar o închipuire din astea invidioasă acum într-o seară
ca asta, fără vreo putere.

OMUL FĂRĂ ÎNSUŞIRI

sau să-l luăm pe personajul ulrich – este un indiferent
faţă de orice calităţi – sau defecte – şi-şi vede de o treabă
pe care doar el – şi, cel mult în primele multe sute de pagini,
clarissa – le poate înţelege. (noi în vremea asta ne străduim
să facem distingouri – şi ne spunem că am înţeles câte un lucru
de seamă dacă tot povestim cum era cu indiferenţa uneia, alteia
dintre făpturile într-o vreme populând iniţialele luminate
ale povestirii mele, de o monotonă indiferenţă faţă de orice efect
– o povestire în care acţiunea e înlocuită de vorbe mereu revenind
mereu în aceleaşi locuri în frază ca să repete mereu
acelaşi lucru – şi lucrul acela pe cine îl mai interesează? de pildă,
să spunem

cum ne-a privit dintr-o parte, aproape înspăimântată, şi-a exclamat
– dar nu te interesează deloc, îţi este indiferent
dacă îţi ţii sau nu cuvântul pe care tot tu ţi l-ai dat,
şi acuma, uite, vin, te găsesc cu sticla pe masă, şi nici nu te
schimbi

la faţă – şi ulrich? ulrich ar fi găsit lucrul acesta firesc.
cât despre clarissa –

să povestim altfel – să luăm una, oricare, din pânzele flamandului,
şi să urmărim de pildă gestul cu care, în mâna foarte sus ridicând
urciorul se pregăteşte să i-l trântească peste ţeastă, aşa cum îl ţine
cu cealaltă mână de păr, şi zgomot mult, toţi cu gura căscată,
şi ochii cu privirile aţintite. fum mult de tot. bătrânul din fund,
la cămin,
întoarce capul, cu bască, peste un umăr. urciorul mare lângă butoiul
întors, tăiat fără artă cu fierăstrăul – pare gol. (el explică şi
că metodele rele
de a arde rachiul făceau nu rareori ca sănătatea băutorilor să aibe de
suferit),
dar celălalt, de cealaltă parte a butoiului, ţine în mâini, s-ar zice,
o sticlă. şi unde e aşadar indiferenţa? cel mult în lumina
foarte tulbure care-i scoate pe ei trei în prim plan. foarte mişcat,
şi-i colorează sângerii
mânecile bluzei, şi, fireşte, în nepăsarea urciorului, care e gol,
s-ar zice –
şi tocmai detaliul acela l-au reprodus şi pe copertă –
şi în text se vorbeşte despre umorul de cunoscător al artistului,
aici, în alte tablouri de gen.

ZBIERETUL ŞI OCHIUL ROŞU

parabolă în mai multe părţi
pentru cezar baltag
il miglior fabbro

analogia peşterii

şed aşadar adunaţi acum, clamoroşi, la două mese prea lungi
şi cu privirile îndreptate către „un drum, aşezat mai sus de-a lungul
căruia, iată, e zidit un mic perete, aşa cum este paravanul
scamatorilor, dinaintea celor ce privesc, deasupra

căruia își arată ei scamatariile" – și (se spune în continuare)
„de-a lungul peretelui acestuia niște oameni poartă felurite
obiecte care depășesc în înălțime zidul, mai poartă
și statui de oameni, ca și alte făpturi" –
și privindu-le, câte unul din ei își dă cu părerea –
și le explică – așa și așa – (și unii ascultă, și dau
din cap, uluiți, că, iată, văd și ei realitatea și sunt
de acord cu acela care le deslușește mișcările umbrelor)
și pe urmă vorbește un altul – și le spune că acolo alunecă altfel
înțelesurile – (și tot aceiași dau iarăși din cap, uimiți
– din uimire se opintește gândirea – că acuma înțeleg
vorbirea – și îl aprobă) și când începe un al treilea
să le arate în alte îndreptățiri sufletești cum să înțeleagă
în alt fel învălmășelile contururilor peste peretele care e viața,
unii încep să cârtească spunând că și acesta are dreptate –
și tot așa – și peștera întreagă răsună de interpretări varii –
contenesc câte o clipă când un altul vorbește atât de încordat
încât îi sunt vorbele sacadate – (într-o altă transcriere,
în alte timpuri, și cu alte mijloace, asta s-ar chema joc martelat –
ca o sonată pentru harpsichord –) dar îndată își azvârl
iarăși, fiecare aceluia, celuilalt, în cap, propria înțelepciune –
și învălmășeala umbrelor, acolo în peretele spre care
își țin fețele, nu mai e deloc altfel
decât tulburea lor și neliniștită, corală întru căutarea luminii
(și ce importanță mai are dacă mai e câte unul – rar întorcându-și
ochii atâta de liniștiți să-l privească, de partea
cealaltă a mesei, pe un altul, întâlnindu-i privirea –
și alcătuiesc astfel o punte de uriașă tăcere,
cum ar fi arcul spre cer pe care să urce, precum
la încheierea primei părți, zeii către walhalla?)
asta fiind adică limpezirea strădaniilor apetitive
în căutarea aurului, care se cuvine să fie
și sufletesc – însă suflet ce înseamnă aici?

explicarea morală

şi într-adevăr ce ar fi dacă s-ar pomeni deodată că-l văd
pe unul din ei ridicându-se, şi spunându-le că ceea ce văd
şi spun ei sunt deşertăciuni – şi el, acela, este mai aproape
de ceea ce este, şi că el este întors spre ceea ce este
în mai mare măsură, şi vede mai potrivit cu adevărul?
şi să punem cazul – (cum se spunea în cartea aceea groasă,
care începe cu spaima copilului rătăcit prin ceaţă
printre pietrele tumulare, şi se pomeneşte deodată
zmucit şi răsturnat, ca o clepsidră, cu capul în jos –
şi se sfârşeşte cu liniştita splendoare a unei nopţi
când copilul care a fost el o priveşte pe superba
fată de odinioară, acum încetinită şi tristă,
şi ascultându-i, tăcută, lui vorbele) – să punem cazul
că s-ar ridica într-adevăr şi le-ar spune –
există vreo îndoială că dacă ne vom alege judecătorii
acţiunile noastre dintre cei care spun
că este nevrednic felul nostru de a fi
şi de a face ceea ce ne străduim noi să facem
– aceştia vor hotărî potrivit cu ce îşi închipuie ei
că trebuie să vedem noi pe zidul acesta.
şi ei ne vor aşeza peste chipuri o altă minciună
care s-o acopere pe aceasta, de care noi tragem mereu,
să o smulgem, să vedem adevărul – şi, fireşte,
are şi el dreptate.

explicare apolliniană

însă o coloană îşi poate desluşi mai liniştită puritatea
înălţându-se din răvăşirile multitudinoase ale ruinelor
năpădite de ierburi – şi oprirea ei, fie şi o clipă numai,
în faţa valurilor, orânduieşte altfel silabele alcătuind

o poveste ca asta – (cu zgomote şi multe făpturi cu ochii
incandescenţi
deodată acum cuvenindu-se amuţite sub lumina înceată a cuvântului
ales de ea să le deschidă ochii – ochii aceştia neputincioşi
să mai înţeleagă seninătatea) – înaintează deci, doar prin gestul
cu care s-a ridicat în picioare, ieşind din umbra coroanelor
din dumbrava sfântă, bătrână, bogată în frunziş,
împrejmuind sanctuarul liniştit al zeiţei,
şi acuma înaintând cu simţămintele înfiorate – şi planurile se
răstoarnă,
şi se aşează altfel – („mutată este sila iernii aspre
în vară înaltă" de al ei soare aşternându-i-se înserat
– adică decolorat mult – pe obraji, în păr, peste mâinile
care-i iscă umbrele alungite – şi se face, precum la capătul mâniei,
linişte în faţa mării albastre – unde ea acuma să meargă să
stea plângând –
plângându-le lor de milă? – aşa cum ei îşi bolborosesc în
scoicile sparte
în nisip, resentimentele) – şi acum, din grădina asta scufundată
unde se amestecă laolaltă ierburi coclite şi sfărâmături rele,
se înalţă
către lumina de afară, mai presus de oglinda, dincolo răsfrângând
chipuri – se înalţă un cuvânt svelt, rostit cu glasul în şoaptă,
aici, peste grupurile apei, unde jocul este mai limpede,
şi se face grav ca în poemele foarte vechi, unde invocările
adevărului
sunt dintr-o dată reale – creează adică o pace a adâncurilor.

refuzându-i pe învingători

se poate preschimba înfrângerea – fireşte nu într-o victorie,
dar într-o cumpănire atât de senină a simţămintelor
încât să devină melodioasă? şi pentru asta să fie de-ajuns

că o făptură (despre care am vrea să spunem că vine dintre noi,
numai că noi nu suntem chiar toţi asemenea ei)
să străbată, nici măcar luată în seamă – atriumul acesta prin
care dansează

disonante răsfrângeri, şi oprită o clipă, acolo,
la zidul peste care se împleticesc acum umbrele,
să spună câteva vorbe – invocând făpturi fragile, egocentrice,
doar rareori având-şi egalitate de comportament
şi care, spune, ar trebui să fie în stare
de gesturi cu adevărat mari – (o clipă, borborigmele din jur,
care de atâtea ori o înconjoară pe ea, cea care acum
le vorbeşte – de fapt pe ei ignorându-i – amuţesc,
ca într-o altă parabolă, unde se spune despre uluirea
neputincios mânioasă a monstrului insulei
care nu-şi vede chipu-n oglindă – decât că, îndată,
aceleaşi guturale greu lichefiindu-se gros, în val năclăit
se prăval spre ea – se sparg la picioarele ei, şi-şi lasă
cioburi tulburi care, fireşte, nu-i pot răsfrânge ei chipul) – şi
ea vorbeşte acolo

despre felul în care – dintotdeauna? şi pentru totdeauna? –
luciditatea poate fi umilită, despre socotelile instinctive
prin care privirii netulburate i se răspunde cu pumnul
repezit peste faţă (pentru ca stelele verzi
să poată să întunece o privire ca aceasta)
îşi spune vorbele acolo – asemenea celui
care îşi încheia fiecare din înfăţişările lui pe podium,
reluând mereu acelaşi coral, o rugăciune în care mâna dreaptă
îngână mereu câteva note, urcând, revenind, încheind
o mereu aceeaşi frază, întrebătoare – şi stânga
în câteva coloane rare îi dă înţelesul (şi prima dată
publicul a ascultat coralul acesta în picioare).

întâlnindu-i privirea

îl cunosc de o viață – o dată, acum multe zeci de ani,
mi-a recitat câteva titluri – era o amiază cu mulţi
oameni învălmăşiţi în jur, poate ca acum –
şi eu am scris texte după titlurile acelea – şi mi s-au sfărâmat
printre degetele sufleteşti – şi – şi ce? –
acum a îmbătrânit, de cealaltă parte a mesei
ochii lui mă cântăresc fără grabă (de data asta
eu, căruia mi-e frică, şi ruşine, de privirea celui din față,
nu mai simt deloc acea cădere din care constați lipsa,
în privința asta – ştiu o clipă – nu mai contează
ce spune cântarul – oricum în scădere – ci numai
e o cumpănă a răscumpărării) – şi înțelesul
unei parabole, cum ar fi asta chiar, să fie aşa – după toți anii
aceştia, de zgomote, şi ochi injectați – şi de însuflețiri
destrămate de viață, de moarte – sau, dimpotrivă, rămase
aceleaşi, chiar nemaifiind întruchipate în timpul trupesc –
să fie numai o asemenea întâlnire a unor priviri,
rar întorcându-se (poate absente) – spre tine,
peste o masă, într-o încăpere – cu urlete
şi cu mânii, zice-se fără putere – şi numai
cu puține făpturi, încă mai încercând să rostească
acele vorbe pe care tu nu mai ai –
dar le-ai avut chiar vreodată? – puterea, sau poate curajul,
să le rosteşti şi tu?

SUMAR

ALTE POESII

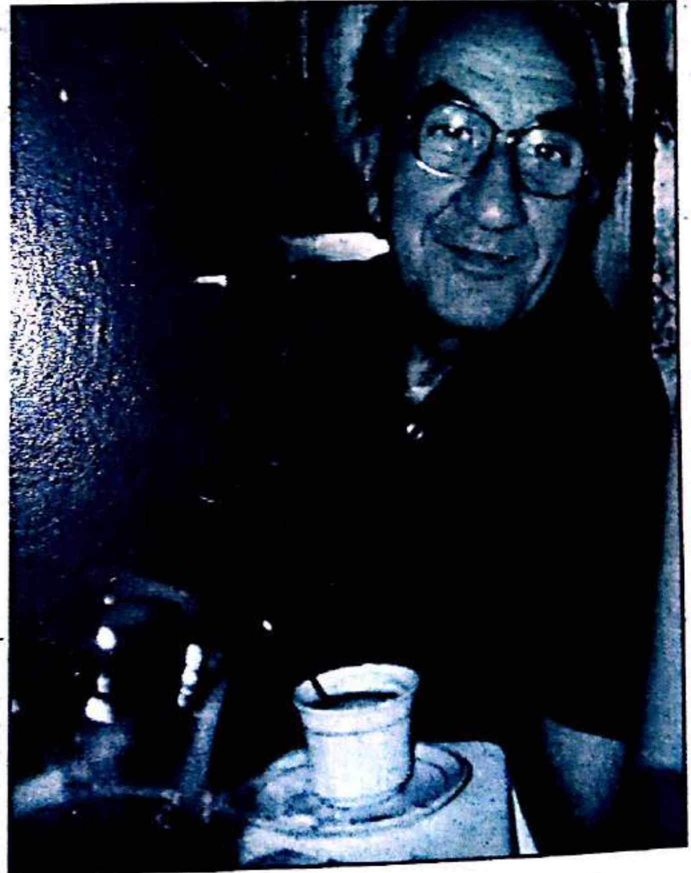
AMINTIRI (1972)

ALTE VERSURI (1972)

POESII (1983-1997)

DIN PERIODICE ȘI INEDITE

mircea ivănescu

ISBN 973-21-0609-3

1498

Lei 15000

editura minerva

Din materialul verbal aparent cel mai inadecvat, din organizarea exterioară cea mai prozaică a discursului, din notele cele mai fals lirice (cultivate cu deplină conştiinţă şi chiar subliniate ironic) se naşte un duh mallarméan. Oricât de curios ar părea, Mircea Ivănescu ajunge la Mallarmé plecând de la antipodul absolut al spiritului acestuia, de la ironie. Efectul final e însă foarte asemănător: un sens al fragilităţii, o muzicală evanescenţă, o rece înfiorare în faţa Absenţei.

MATEI CĂLINESCU (1971)